

HAI W D MER

11
EXKLUZÍV
INTERJÚ

„Azok a rajongók is megtalálják a kedvükre valót, akik inkább a hosszabb, filmzeneszerű szerzeményeinket kedvelik.”

SIMONE SIMONS

A JÓ, A ROSSZ
ÉS A CSÚF
ALEX SKOLNICK

„Büszkeséggel tölt el, hogy valami olyat hoztunk létre, amire mások azt mondták: »Igen, én is ezt akarom csinálni.«”

UDO DIRKSCHNEIDER

EPICA
ELUVEITIE ALIEN WEAPONRY
OMEN DYNASTY ENFORCER UDO
LIV KRISTINE CROWNSHIFT

SWALLOW THE SUN SHINING OVER EUROPE

mmxxv

BEFORE THE DAWN

STAMINA

2025. április 20. Budapest, Barba Negra

2025. 06. 09.

BUDAPEST BARBA NEGRA

HAVI METAL

ÍRTA: CSELÓTEI LÁSZLÓ

HANGPRÓBA! Legenda a legendás rovatok között. A statisztikáink szerint a magazin legtöbbször megtekintett része. A szerkesztőségben belül még manapság is parázs viták tárgya. Miért? Mert fontos nekünk, újságíróknak és fontos az olvasóknak is. Igazodási pont, iránytű a hard rock/metal műfaj útvesztőjében.

Nem mi találtuk ki. A német Metal Hammerben sok-sok esztendeje létezett a rovat, amikor 1989-ben csatlakoztunk a hálózathoz. Már a '80-as évek közepén, amikor megszereztük a kinti magazin egy-egy példányát, azonnal a Soundcheck rovatához lapoztunk. A tapasztalt, szakértő szerkesztőség biztos kézzel állította össze a pontozott albumok listáját. Jóval megjelenés előtt hozzájutottak az aktuális zenékhez, jó érzékkel válogatták ki az adott időszak legfontosabb új albumait.

Amíg nem létezett az internet, addig kizárólag a nyomtatott sajtóból lehetett megbízható információkhoz jutni az új megjelenésekről és azok tartalmáról, minőségéről. 1989-től még az addigiaknál is fontosabb küldetésünknek tekintettük, hogy elsőként juthassunk hozzá a friss zenékhez és mindenkinél hamarabb, és megbízhatóbban tájékoztassuk a magyar olvasókat, milyen albumokat érdemes beszerezni és meghallgatni a már akkor is hatalmas nemzetközi választékból.

Bátran kijelenthetem, nekünk, szerkesztőknek és íróknak legalább akkora jelentőséggel bírt és élvezetet jelentett hangpróbázni, mint az olvasóknak át-böngészni a rovatot.

Már akkor nagy vitákat váltott ki a pontozás struktúrája. Elég, ha 1-től 10-ig pontozunk? Vagy lehessen 1-ről 20-ig értékelni, árnyaltabb pontszámokkal kifejezni a véleményünket? Az a jó, ha „őszintén és kőkeményen” beszélünk és ha valami nem tetszik, akkor a porba döngöljük, vagy legyünk diplomatikusak és lehetőleg ne bántunk meg senkit, inkább koncentráljunk a pozitívumokra? Önmagához mérjük az adott produkciót vagy a diszkográfia minőségéhez? A mai napig elő-előkerülnek ezek az érvek

és ellenérvek. És úgy érzem, amíg lesz Hangpróba ez a vita tartani fog.

A „klasszikus időkben” a Hammer irodában valódi közösségi élményt jelentett ez a tevékenység. Mivel legtöbbször megjelenés előtt álló anyagokkal dolgoztunk, nem lehetett mindenkinek a kezébe nyomni ezeket, hogy ott-hon hallgassa meg. A demókazettákat, promóalbumokat már akkor, értelem-szerűen tilos volt sokszorozítani és tovább adni. Ezért a szerkesztőségben gyűltünk össze, hogy közösen hallgassunk bele a zenékbe. A hifit általában én kezeltem. Mindenki kapott egy-egy papírlapot, később fénymásolt listát, amelyre a pontszámokat fel lehetett írni. Természetesen folyamatosan dumáltunk közben, folyt a poénkodás. Sok legendás beszélés született, amelyeket lázasan jegyzeteltem. Ezekből állt össze később a táblázat alatti írásos rész. A „Hangpróba szeánszok” akár öt-hat órán át is tartottak. Minden albumról igyekeztünk legalább három-négy dalba belehallgatni, hogy minél átfogóbb képet kapjunk. Mindig hívtunk vendégeket is: egy zenészt és egy olvasót. Lénárd Laci válogatta a meghívottakat. A részvételeért komoly harc folyt, rengeteg levelet és telefonhívást kaptunk, mert rangot és különleges élményt jelentett ott lenni.

Ma már másképp mennek a dolgok. Az újságíróink otthon pontozzák a kiadók által rendelkezésünkre bocsátott előzeteseket. Mindenki megírja a pontszámát és az egy-egy mondatos kommentjét, aztán feltölti a közös, online táblázatba, ami automatikusan sorba rendezi az eredményeket. Sokkal könnyebb így, de egyben sokkal magányosabb és ezért kevésbé feelinges tevékenység a hangpróbázás. Nem találkozzunk már rendszeresen, nem dumálunk jókat, miközben szól a zene és így nem osztjuk meg egymással a véleményünket valós időben.

Ami viszont nem változott, az albumok listájának összeállítása. Mert az nem úgy van, hogy azt rakunk be, amit akarunk. Sokszor hónapokig nem jelennek meg releváns lemezek, nehéz összegereblyézni egy minőségi váloga-

tást. Van, amikor viszont nagyon fontos albumokat szeretnénk betenni, de a kiadó nem járul hozzá, senki sem kapja meg ezeket megjelenés előtt. Ilyenkor csak később tudunk foglalkozni az adott anyaggal.

Lassan négy évtizede pontozunk. Közel 8000 kiadvány szerepelt a rovatban, amelyek közül számos album ma már a rocktörténelem része, klasszikussá nemesedett. Immár veterán újságíróink a mai napig nagy energiákat fektetnek a zenék alapos meghallgatásába. Még mindig ugyanolyan lelkesen vetik bele magukat a munkába és alaposan, hittel dolgoznak.

A Hangpróba táblázat pedig még ma is mérvadó. Hatalmas a zaj a piacon. Mérhetetlen mennyiségű album jelenik meg napról napra. Avatott szakértők nélkül szinte lehetetlen átlátni a zenei áradatot. Mi viszont a napjaink nagy részét információk begyűjtésével, új zenék kutatásával és meghallgatásával töltjük.

Annak idején Lénárd Laci és én bátran rábíztuk magunkat az akkor már neves, egy-egy zenei stílus iránt elkötelezett, nagy tudású újságíró véleményére. A nemsokára négy évtizedes Hammer pályafutás alatt talán mi is elértük ezt, a visszajelzések szerint a hazai olvasók bíznak bennünk, az értékítéletünkben.

Igyekszünk ma is a legnagyobb gondossággal, körültekintéssel válogatni és értékelni, hogy a hard rock és metal minden ágából az adott időszak arra legérdekesebb albumait ajánlhassunk a nagyközönségnek. Mert a cél, hogy fenntartsuk az érdeklődést az új zenék iránt és lehetőleg minőségi, művészi értékkel bíró, jó muzsikákat hallgassunk! **HW**

Cselótei László

vezető szerkesztő

laszlo.cselotei@hammerworld.hu

KORÁBBI DIGITÁLIS
KÜLÖNSZÁMAINKAT MEGTALÁLOD
A HONLAPON ÉS A LAPTAPÍR
ALKALMAZÁSBAN!

2025/5.
A KÖVETKEZŐ
DIGITÁLIS KÜLÖNSZÁMUNK
VÁRHATÓ MEGJELENÉSE:
ÁPRILIS 30.

TARTALOM

ALIEN WEAPONRY	64
BIG FOOT PRESTON	52
CONTINOOM	67
CROWNSHIFT	50
DE FACTO / NIGHTBREED	46
DEATHLESS LEGACY	68
DYNAZTY	54
ELUVEITIE	48
ENFORCER	56
EPICA	14
IN THE WOODS...	47
LIV KRISTINE	16
ODION	53
OMEN	11
UDO DIRKSCHNEIDER	8

★ ★ ★

<i>A Jó, a Rossz és a Csúf</i>	6
<i>Élő Fém</i>	59
<i>Hangpróba</i>	20
<i>Koncertmenü</i>	76
<i>Médiaradar</i>	70
<i>Old School</i>	72
<i>Sokkoló Korongok / Extra</i>	21

HAMMER

ROCKZENEI MAGAZIN METAL & HARD ROCK 1986 óta – Alapítók: Cselótei László és Lénárd László (†2022) – Kiadó: Hammerworld Media Entertainment, 1114 Budapest, Fadrusz u. 12., +36 30 952 3550 – Felelős kiadó: Cselótei László – Örökös, tiszteletbeli főszerkesztő: Lénárd László – Vezető szerkesztő: Cselótei László laszlo.cselotei@hammerworld.hu – Szerkesztők: Posta János janos.posta@hammerworld.hu, Pintér Miklós miklos.pinter@hammerworld.hu, Zubor Olly (online) zubor.olly@hammerworld.hu – Tervezőszerkesztő: Posta János – Munkatársak: Gáti Viktor, Gyuricza Ferenc, Gyuricza Tamás Marcell, Kánya Ferenc, Kiss Daniella, Kiss Gábor, Milán Péter, Schmidt Péter, Szénégető Richárd, Uzseka Norbert – Fotók: kiadói archívumok – Sales és marketing: Hammerworld Media Entertainment – Hirdetésfelvétel: hirdetes@hammerworld.hu – Irodavezető: Kacsurné Szarka Bianka – Levélcím: Hammerworld, 1114 Budapest, Fadrusz u. 12. E-mail: info@hammerworld.hu – Terjesztés: www.hammerworld.hu és www.laptapir.hu

Copyright: A HammerWorld szókép és embléma a Hammerworld Media Entertainment bejegyzett védjegye. A szókép és embléma, valamint az újságban található minden szöveg, grafika és képanyag felhasználásához a Hammerworld Media Entertainment előzetes, írásbeli engedélye szükséges.

HU ISSN 1589-4088

GUNS N' ROSES

BECAUSE WHAT YOU WANT & WHAT YOU GET
ARE TWO COMPLETELY DIFFERENT THINGS

WITH SPECIAL GUEST

JÚLIUS 15.
PUSKÁS ARÉNA
BUDAPEST

JEGYEK: LIVENATION.HU

LIVE NATION

ALEX SKOLNICK

TESTAMENT

Bár lapunk olvasói számára bizonyára a Testament révén vált ismertté az amerikai gitárfenomén Alex Skolnick neve, ám az 56 éves zenész pályafutása során több más zenekarban is megfordult, és a metal mellett egyéb műfajokban is szívesen alkot. Ennek is köszönhetően legutóbb a saját nevét viselő, 2001-ben alakult fúziós jazz triójával érkezett Budapestre, mi pedig kihasználva ezt az alkalmat a lemezgyűjteményéről, illetve kedvenc zenéiről kérdeztük őt.

SZÖVEG: GYURICZA TAMÁS MARCELL • FOTÓ: KIADÓI ARCHÍVUM

Melyik volt az első album, amit megvettél vagy megkaptál ajándékba?

„Az első album olyan album, amit már nem úgy kaptam, hanem a saját elhatározásom alapján vásároltam meg, egy Kiss-lemez volt, a Double Platinum. Ez egy válogatásalbum, amit akkor még nem tudtam róla. Nagyon szerettem, s nagyon tetszett a borítója is, ami úgy működött, mint egy tükör.

Aztán ahogy elkezdtem további Kiss-albumokat is vásárolni, meglepetten szembesültem vele, hogy néhány olyan dal is szerepel rajtuk, amiket a Double Platinumról már ismerek. Kicsit csalódott is voltam amiatt, hogy a legjobb dalaik már megvoltak a Double Platinumon. Ez még azelőtt történt, hogy zenélni kezdtem volna, ezért a Kiss volt az első nagy inspiráció.

Talán 10 vagy 11 éves lehettem, amikor először voltam a koncertjükön, szóval én még láttam az eredeti felállást. Az volt az első igazi koncertélményem, és ők hozták meg a kedvemet ahhoz, hogy a zene felé forduljak. Komolyabban viszont akkor mélyedtem el benne, amikor felfedeztem magamnak a Van Halent, majd jött Jimi Hendrix és Ozzy Osbourne, és onnantól már nem volt megállás.”

A legutóbbi album, amit megvettél vagy megkaptál?

„Ezen gondolkodnom kell egy kicsit. Rengeteg albumot kapok zenekaroktól, akiket ismerek, s szerintem az utolsó albumom egy barátom zenekarától van, az Imperial Triumphanttól. Ez egy metalzenekar, de nagyon sokat kísérleteznek, és változatos a zenéjük.

Egyre jobban kezdenek ismertté válni metalos körökben, és egyre több fesztiválon lépnek fel.

A dobosukkal, Kenny Grohowskival játszom is együtt egy PAKT nevű projektben, illetve az egyik Imperial Triumphant-albumon szerepeltem is, mint vendég. Nos, ez az az album, amit megkaptam tőlük.”

Melyik az az album, amelyik valóban megváltoztatta az életedet?

„Sok ilyet említhetnék, de a legelső, s talán a legfontosabb is egyben az első Van Halen volt. Lehet, hogy kicsit késtem vele, már pár éve már kint volt, amikor először hallottam. Akkor még többnyire Kisst hallgattam csak, meg az '50-es, '60-as évek zenéit, például Beatlest. Azt már tudtam, hogy gitáros szeretnék lenni, de aztán meghallottam az első Van Halent, és onnantól kezdve már azt is tudtam, hogy én is így szeretnék gitározni.”

Melyik albumnak van a legjobb borítója?

„Hmmm, ez érdekes kérdés. Nagyon sok remek van, legalábbis sok olyan, ami nekem tetszik. Szeretem azokat a borítókat, amik elgondolkodtatnak. A Led Zepplin Physical Graffitije nagyon jó. A Some Girls a The Rolling Stonestól szintén, de az csak vinylformátumban. Ahogy mozgatod az albumot, úgy változik a borítón látható kép, ezt a CD verzió már nem adja vissza, a digitális kiadásról nem is szólva.

Aztán ott a Pink Floyd egyik albuma, aminek most nem jut eszembe a címe, de azon is olyan grafika látható, hogy többféleképpen is értelmezheted a rajta lévő alakot. (Valószínűleg a The Division Bell albumra gondolt Alex.) A Pink Floydnak amúgy nagyon sok jó albumborítója van.”

Melyiknek van a legcsúfabb borítója?

„Ilyen is sok akad. (nevet) Van egy remek gitáros, Rick Derringer, akinek az All American Boy albumára sikerült egy nem túl szerencsés fotót feltenni, amivel tönkre is tették a karrierjét. Sok helyen úgy is emlegetik ezt az albumot, mint ami minden idők egyik legrosszabb borítójával jelent meg.”

Van olyan album, amin szívesen játszottál volna?

„Rengeteg ilyen tudnék említeni. Miles Davis koncert-albuma, a Live at Fillmore egyértelműen ilyen, persze, nem hiszem, hogy tudtam volna tartani velük a lépést. (nevet) Rock- vagy metalalbumot azért nem szívesen mondanék, mert ott kevésbé az egyéni teljesítmény dominál, sokkal inkább az, hogy a tagok miként hatnak egymásra. Hogyan tudnak zenekarként működni, hogyan egészítik ki egymást. Ha mégis szeretném, hogy metal albumot mondjak, akkor legyen a Black Sabbath és a Heaven and Hell.”

A gyűjteményed szégyenfoltja?

„Soha nem szégyellek dolgokat. Talán vannak olyan albumok a gyűjteményemben, amit mások annak tartanának, mint ahogy az lehetséges, hogy egyes emberek, az én albumaimra mondanák ugyanezt.”

Ajánlj egy jó albumot, ami nem metal!

„Rengeteg ilyen van. Joe Henderson So Near, So Far lemeze az egyik legjobb jazz album, amit valaha is hallottam. John Scofield gitározik rajta, aki az egyik kedvencem ott van a legjobbak között. Tudom, hogy sokan mondják ezeket, de nem véletlenül, ezek szerintem is tényleg nagyon jók.”

És egy jó album, ami viszont nagyon metal?

„Ilyet is rengeteg említhetnék. A Metallica korai albumai, a Ride the Lightning vagy a Master of Puppets szerintem ott van a legjobbak között. Tudom, hogy sokan mondják ezeket, de nem véletlenül, ezek szerintem is tényleg nagyon jók.”

Milyen zenét hallgatsz legszívesebben autóvezetés közben?

„Szeretem azokat a zenéket, amiknek van egy jó lüktetése. A metalszíntről a Judas Priest mindenképpen ilyen, talán a Screaming for Vengeance albumuk az, amelyek a legjobb az autóvezetéshez. Ha a jazzt

nézzük, akkor a Weather Report lenne, amit megemlítenék, ami egy nagyon dallamos zenekar volt. Az ő dalaiknak van nagyon jó ritmusa.”

Mit hallgatsz pihenéskor?

„Természeti hangokat, mert amikor pihenek, próbálom magam elszakítani a zenétől. A metal nagyon energikus, a jazz pedig gondolkodásra készíttet, hogy mit is akarnék én abban a dalban játszani. Ezek mellett nem lehet pihenni.”

Kedvenc albumod a hetvenes évekből?

„Rengeteg van. Ha csak egyet mondhatok, akkor legyen George Bensontól a Bad Benson.”

A nyolcvanas évekből?

„Peter Gabriel albuma, a So.”

A kilencvenes évekből?

„Ez sem metal lesz. (nevet) Az Aquarium Rescue Unit, ami egy jam album.

Olyan zenészek játszották fel, akik alkalmi formációt hoztak létre Bruce Hampton ezredes vezetésével. Col. Bruce Hampton & the Aquarium Rescue Unit volt a zenekar neve, és valójában ez lett az album címe is. Nagyszerű hangszeres teljesítményt nyújt rajta mindenki.”

Kedvenc albumod az ezredforduló utáni időszakból?

„Az ezredforduló után inkább csak kislemezeket vagy dalokat hallgatok, bár abból az időszakból is vannak albumok, amik tetszettek. Egyszerűen túl sok zene jött, rengeteg album, és nem lehet mindent megismerni. Várj csak, belenézek egy pillanatra a Spotify-lejátszási listámba, hátha onnan lesz ötletem. Á, meg is van. Létezik egy lenyűgöző svéd zongora hármas, az Esbjörn Svensson Trio, talán ők lehetnének, mivel őket tényleg sokat hallgatom. Nagyon furá címetek adnak az albumaiknak, az egyik kedvencem a Seven Days of Falling. Az tényleg remek lemez.” **HW**

DIRKSCHNEIDER

BALLS TO THE WALL – MÁSODSZOR

A Balls To The Wall negyvenedik évfordulós turnéja március 2-án Budapestre, a Barba Negrába érkezett, hogy méltó módon megünnepelje a heavy metal egyik legikonikusabb lemezét. A koncert előtt Udo Dirkschneiderrel, az Accept egykori frontemberével beszélgettünk az album örökségéről, a legendás zenészek közreműködésével készült újrafelvételéről és a zenélés iránti töretlen szenvedélyéről.

SZÖVEG: KISS DANIELLA • FOTÓ: MARTIN HAUSLER

A Balls To The Wall című album több mint negyven éve jelent meg, amit most egy különleges jubileumi turnéval ünnepeltek meg. Gondoltad volna valaha, hogy az album ekkora hatással lesz a metálra?

„Nagyon örömteli és különleges, amit most csinálunk. Őszintén szólva, soha nem gondoltunk arra, hogy újra felvesszük az albumot, ez eredetileg nem is szerepelt a terveink között, az ötlet csupán az évfordulós turné volt. De aztán a fesztiválokon sok énekes odajött hozzánk, megemlézték a 40 éves évfordulót és érdeklődtek, hogy készülünk-e valami különlegessel. Eleinte csak annyit mondtam, hogy turnéra indulunk és semmi több, de ez elindított bennünk egy gondolatot.

Komoly döntés volt újra hozzányúlni ehhez a lemezhez, mert a Balls To The Wall egyértelműen Peter és az én karrierem csúcspontja – ez az album tett minket világszerte ismertté. A vendégekesek bevonása nem volt egyszerű, de úgy gondolom,

hogy mindannyian belevitték a saját egyéniségüket a dalokba, ami nagyon fontos volt. Nagyon örülök, hogy belevágtunk, mert így az albumnak lett egy új hangulata. Vegyük például Michael Kiskét – pont úgy énekel, mint a Helloweenben és pont ezt akartuk. Az énekeseket szándékosan hagytuk, hogy a saját stílusukban adják elő a dalokat. Eddig nagyon pozitív a lemez fogadtatása, és a turné is remekül megy. Úgy tűnik, valamit jól csináltunk.”

Volt bármi, amit ez alkalommal másképp szerettetek volna megközelíteni az eredeti felvételekhez képest?

„Nem, a dalok pontosan ugyanazok, mint negyven évvel ezelőtt. Az egyetlen változtatás, hogy hozzáadtunk egy gitárszólót a Losing More Than You've Ever Had c. dalhoz. Az eredeti albumon abban a részben csak zaj volt és mindig is azon tűnődtünk, hogy miért nem tettünk oda egy szólót. Most végre lehetőségünk volt rá, így megtettük. Ezen kívül minden változatlan maradt.”

Az albumon elképesztő vendégénekesek szerepelnek. Hogyan választottátok ki, hogy kikkel dolgoztok együtt?

„Leültünk és készítettünk egy listát azokról az előadókról, akiket szerettünk volna a lemezre. Néhány választás egyértelmű volt már az elejétől kezdve – többek között Biff Byford, Doro, Michael Kiske vagy Mille Petrozza a Kreatorból. Innen aztán a lista tovább bővült és végül olyan énekesek is csatlakoztak, mint Tim 'Ripper' Owens és Joakim Brodén a Sabatonból – sok jó barátunk.

A fiam rengeteg segített a szervezésben, mivel remek kapcsolatai vannak a zeneiparban és a kiadóval is együtt dolgozik. A felvételeket összehozni sem volt egyszerű – például Dee Snider épp új házba költözött az Egyesült Államokban és nem ismert a környéken egyetlen stúdiót sem. Végül talált egyet és mindössze két óra alatt felvette a részét. Ami igazán jól esett, hogy minden vendégénekes őszintén lelkes volt, hogy részt vehet ebben. Nagyon el akarták énekelni ezeket a dalokat és megtiszteltetésnek érezték, hogy részesei lehetnek az albumnak. Ez sokat jelentett nekünk.”

A rajongók ezen a turnén teljes egészében hallhatják a Balls To The Wall albumot. Milyen érzés ennyi év után az elejétől a végéig előadni ezt a lemezt?

„Nagyon érdekes élmény, különösen olyan dalokat eljátszani, mint a Losing More Than You've Ever Had és a Guardian of the Night, amelyeket soha nem adtunk elő élőben az Acceptral. Tavaly Dél-Amerikában kezdtük el először játszani ezeket a számokat és a közönség reakciója elképesztő volt. Az is érdekes, hogy az album eredeti sorrendjében adjuk elő a dalokat. Természetesen egy teljes setlistet építettünk köré, amelyben más dalok is helyet kaptak a karrierünkben és eddig fantasztikus a fogadtatás. Már több koncertet is lenyomtunk és mind remekül sikerült.”

Ahogy említetted, néhány dalt még csak párszor játszottatok élőben vagy évtizedek óta nem hangzottak el koncerten. Volt olyan szám, amit különösen izgalmas volt újra elővenni?

„Nagyon izgatott vagyok emiatt a turné miatt, különösen azért, mert a Losing More Than You've Ever Had az egyik kedvenc dalom erről az albumról. Végre élőben is eljátszhatjuk, ami igazán különleges érzés. Az Acceptben ezt a számot csak Peter énekelte, de most a fiam és a zenekar többi tagja is besegít a vokálokban, így most már olyan formában tudjuk előadni, ami élőben is igazán jól működik.”

Ha már a múlt felidézésénél tartunk, az egykori bandatársad, Peter Baltes visszatért a zenekarodba. Milyen érzés ennyi év után újra együtt zenélni vele?

„Peter immár két éve állandó tagja a bandának és őszintén szólva olyan érzés, mintha soha nem ment volna el. Amikor először léptünk újra színpadra együtt, ránéztem és azt gondoltam: »Ez tényleg megtörténik? Tényleg újra itt van velem a színpadon?« Nagyszerű érzés volt. Ő az egyik legzseniálisabb heavy metal basszusgitáros, szóval nagyon örülök, hogy visszatért. Különösen várom a következő U.D.O.-albumot, mert ez lesz az első alkalom, hogy Peter is részt vesz a dalszerzésben velünk. Nagyon izgalmas lesz látni, mit hozunk ki belőle.”

A fiad, Sven, már egy jó ideje dobol a zenekarban. Milyen érzés egy színpadon állni vele?

„Sven már tíz éve tagja az U.D.O.-nak. Az elején óvatosság voltunk a családi dinamika miatt, de ma már ez nem probléma. Sven teljes jogú tagja a bandának és ha van is családi ügyünk, azt a zenekaron kívül intézzük. Az évek során a kapcsolatunk apa-fia viszonyból erős barátsággá is alakult. Eleinte furcsa volt hátrafordulni és a saját fiamat látni a dobok mögött, de most már teljesen természetes. Nemcsak dobosként, hanem producerként és sok más területen, például háttér vokálusként is fantasztikus munkát végez. Jó érzés, hogy a zenekarban van egy fiatalabb generáció, mert ők más zenéket hallgatnak és friss ötleteket hoznak, amiket kifejezetten érdekesnek találok. Szerintem fontos, hogy nyitottak legyünk ezekre az új hatásokra.”

Hogyan jött az ötlet, hogy együtt játsszatok Svennel?

„Éppen dobost kerestem, miközben a Saxonnal turnéztunk. A fiam akkoriban beugróként dobolt náluk és említettem Biffnek, hogy szükségem lenne valakire. Megkérdeztem, hogy ismer-e valakit, mire Biff egyszerűen Svenre mutatott és azt mondta: »Igen, épp most csinálja a hangpróbát.« Elég szokatlan helyzet volt, de megkérdeztem Svent, hogy érdekelné-e a dolog és a többi már történelem. Mielőtt csatlakozott volna, rengeteget gyakorolt és nagyon ideges volt az első koncertünk előtt, mert nem akart hibázni. Úgy gondolom, hogy remek választásnak bizonyult és nagyon örülök, hogy a zenekar tagja lett.”

Folyamatosan írsz új zenét, és mindig friss dolgokkal rukkoltok elő. Készül az új U.D.O.-album?

„Határozottan készül egy új lemez, idén nyáron neki is állunk a felvételeknek. Eredetileg csak négyöt fesztiválon terveztünk fellépni a nyáron, de most már tizenegynél tartunk. Aztán novemberben indul a turnénk az Egyesült Királyságban a Saxonnal, amit további koncertek követnek. Mivel ez a turné egészen a jövő nyárig tart, az albumot október végéig be kell fejeznünk. Ha minden a terv szerint halad, az új album 2026-ban jelenik meg és természetesen majd azzal is turnéra indulunk.”

A turnébeosztásod elképesztően sűrű, szinte állandóan úton vagy. Hogy bírod ezt az intenzív tempót évről évre? Van valami titkod a hangod megőrzésére?

„Szerencsére nincs problémám a hangommal. Egyszerűen csak igyekszem minél többet pihenni és amikor lehet, elmegyek nyaralni, de ennyi – nincs külön titok. Imádok turnézni és dolgozni, szerintem ez tart fiatalon. Egyszerűen csak folytatni akarom. Sokan kérdezik, hogy gondolok-e a visszavonulásra, de mindig mindig nemmel válaszolok. Amíg élvezem, a hangom rendben van és világszerte turnézhatunk, addig inkább ezt csinálom, mint hogy visszavonuljak.”

A karriered kezdetén brit és amerikai zenekarok dominálták a metal színteret. Nehéz volt német bandaként nemzetközi piacra is betörni?

„Az első Accept-albumunk egész sikeres volt Németországban és sok koncertet adtunk Belgiumban és Hollandiában is. Ott már 1000-1500 fős közönség előtt játszottunk, míg Németországban

még mindig kis klubokban léptünk fel 30 ember előtt. A második album inkább egy átmeneti lemez volt, ahol még kerestük az irányunkat, de a Breaker már meghozta az áttörést Európában. Aztán jött a Balls To The Wall, ami mindent megváltoztatott—senki sem számított rá, hogy ekkora siker lesz. Európában már elég nagyok voltunk, de ez az album egyik napról a másikra híressé tett minket Amerikában is. Amikor megjelent, rögtön 120 rádió kezdte el játszani a dalainkat. Az MTV akkoriban indult és a Balls To The Wall klipet állandóan sugározták rajta. Aztán turnéra indultunk a Kiss-szel – mi mást kívánhattunk volna? Szűrreális volt. Tényleg senki sem számított ekkora sikerre.”

A Kiss mellett olyan legendákkal is turnéz-tál, mint Ozzy Osbourne, Dio, Mötley Crüe és sokan mások. Van valamilyen emlékezetes sztorid ezekről a turnékról?

„A Kiss rengeteget segített nekünk. Megtanították, hogyan kell szórakoztatni az amerikai közönséget, ami teljesen más volt, mint Európában. Ozzy Osbourne pedig hihetetlenül vicces volt. Rengeteget turnéztunk az Iron Maidennel és a Mötley Crüe-val—szinte mindenkivel. Az U.D.O.-val még a Guns N’ Rosesszal is turnéztunk, ami, hogy is mondjam... érdekes volt *(nevet)*. Nem tudom, mi volt Axllet akkoriban, de néha az embereknek egy órát kellett várniuk rá, vagy egyszerűen lelépett a színpadról a koncert közepén. Elég őrült volt. Az egyetlen nagy banda, akikkel sosem turnéztam, az az AC/DC.

Rengeteg emlékem van ezekről az időkről. Az egyik kedvencem egy amerikai turnén történt Ozzyval. A dobos épp a szólóját játszotta, amikor körbenézett és megkérdezte: »Hol van Ozzy?« Senki sem tudta.

Aztán a turnémenedzser kiment és a parkoló legtávolabbi végében, egy bár előtt meglátta Ozzyt, aki épp átsétált oda, hogy igyon valamit. Szerencsétlen menedzser kétségbeesetten rohant utána, hogy viszhozza a színpadra. *(nevet)* Hát igen, Ozzy tényleg különleges figura.”

Sokan a Fast as a Sharkot tartják az első igazi speed metal dalnak, amely megalapozta a thrash metal műfaját. Akkoriban tisztában voltatok vele, hogy valami úttörőt hoztok létre?

„Amikor felvettük a Fast as a Sharkot, fogalmunk sem volt, hogy később az első speed metal dalnak fogják tartani. De azt tudom, hogy rengeteg zenészt inspirált és ez nagyon sokat jelent nekem. Büszkeséggel tölt el, hogy valami olyat hoztunk létre, amire mások azt mondták: »Igen, én is ezt akarom csinálni.« Visszatekintve sosem gondoltam volna, hogy közel 50 évvel később még mindig ezt fogom csinálni, de itt vagyok és még mindig élvezem.”

Végezetül, mi motivál még ennyi év után is?

„A legnagyobb motiváció számomra a dalszerzés. Sok zenekarral beszéltem, akik azt mondják: »Nem kell új lemezt készítenünk, már így is rengeteg van.« Én is mondhatnám ezt – tizenkilenc U.D.O.-albumom van, plusz Accept-dalokat is játszhatok. De számomra egy új lemez olyan, mint egy új gyerek. Izgalmas látni, hogy milyen lesz és hogyan reagálnak rá az emberek. Folyamatosan új dalokon dolgozom és nagyon gyors vagyok a stúdióban, általában négy-öt nap alatt felénekelem a teljes albumot és készen is vagyunk. Szóval készüljetek, hamarosan jön az új lemez!” **HW**

Kellenek az imák!

1990 legizgalmasabb története az Omen zenekar megalakulása volt. A széthulló Pokolgép távozó tagjai új bandát alapítottak! Egy igazi, akkori „supergruppot”, ahol megmutatták, van élet a puskaporos hordón túl is. Azóta eltelt harminöt év és a banda még mindig létezik, mit létezik, ereje teljében alkot! Bár a felállás sokszorosan változott, a csapat szíve és motorja, Nagyfi Laci és testvére, Nagyfi Zoli máig rendületlenül állják a sarat. És több, mint öt év után itt az új album is, a Kell az ima.

SZÖVEG: CSELÓTEI LÁSZLÓ • FOTÓ: KÖHLER ÁGNES

Már lapzártá közelben voltunk, amikor megérkezett az új Omen-album. Így bekerült a Hangpróba rovatba és természetesen felmerült a kérdés, mikor tudunk interjúzni.

„Talán két hét múlva, mert addig próbálunk, koncertezünk és megyek külföldre is.” – *hangzott Nagyfi Laci válasza.*

„Az nem jó, ha holnap nem tudjuk megcsinálni a beszélgetést, akkor kimarad az április különszám-ból!” – *mondtam neki aggódva.*

„Oké, akkor holnap kora délután hívlak. Megyünk az idei első Omen-bulira, a buszon tudok telefonálni, ha úgy jó!”

És persze, hogy jó volt, örültem, hogy végül összejön a projekt. Már csak azért is, mert már meghallgattam és megírtam az új lemezzel a kritikát. És alig vártam, hogy megkérdezhessem, mikor, hogyan, milyen

körülmények között készült! Ugyanis nagyon bejött az anyag, úgy gondolom, méltó követője a számomra etalon, előző, Halálfogytiglan albumnak.

Már a buszon? Hol jártok éppen?

„Igen, már zötykölődünk. Most indultunk, még a Hegyalja úton járunk. De el leszünk itt egy darabig, kb. még két és fél órán át, mert Kaposvárra megyünk, ott nyomjuk az idei első Omen-bulit.”

Na, akkor arról lemaradok. Mi a következő állomás?

„Mindjárt a Barba Negrában folytatjuk. Ott lesz a lemezbemutató április 5-én, a Nevergreen társaságában!”

Oké, arra viszont elmegyek! Várom, hogy élőben hallhassalak titeket, mert már megvan-nak a lemezzel a legnagyobb kedvencek! Mon-

dom is: Lennék, Kikövezett út és Végítélet! Na, de kezdjük az elejéről! Ha mondjuk tegnap, mielőtt elkezdtem írni a lemezkritikát, megkérdezted volna tőlem, hogy mikor jött ki az előző album, akkor azt mondtam volna, hogy kb. két éve. És meg is kellett néznem, mert alig hittem el, hogy a Halálfogytiglan 2019-es lemez. Azaz legalább fél évtizede nem volt új Omen-anyag. Miért?

„Azért kijöttünk egy 18 nótás válogatással, amin Stula újra felénekelte egy csomó régi klasszikus Omen-dalt, hogy az ő hangjával és nem mellesleg mai megszólalással is meglegyenek.”

Jó, de azt nem igazán nevezhetjük egy új nótákkal teli, friss stúdióalbumnak. Miért vártatok idáig?

„Nem éreztük szükségét egy új anyagnak. Egyrészt jó volt sokat játszani élőben a Halálfogytiglan számait, ami nem mellesleg aranylemez lett! Másrészt viszonylag folyamatosan írtunk új nótákat. Két éve mindenképpen intenzívebben foglalkoztunk ezzel, elő is rukkoltunk ennek a lemeznek kvázi a háromdalos előzetesével, egy EP-vel. Ha jobban belegondolok, kb. három és fél év munkája érett most be. Nem vagyunk egy sietős csapat. Olyan tempót diktáltunk, amiben mindannyian jól éreztük magunkat.”

Egyáltalán, szerinted van még értelme komplett albumokat készíteni és kiadni manapság?

„A rockzenei színtéren szerintem igen, van értelme. Bár az igaz, hogy a pop műfajokban már egyre kevesebben jelentkeznek lemezekkel, a rockzenét hallgatók igénylik az albumokat. Egyrészt, akkor több időt tudnak tölteni az adott előadó zenéjével, másrészt még akár a fizikai formátum is plusz örömet okoz. A kezébe tudod venni a kiadványt, lehet gyönyörködni a borítóban, lehet lapozgatni a bookletet, olvasgatni a szövegeket. Komplexebb élményt nyújt így egy új albumnyi zene. Annak nagyon örülök hogy a vinylformátum a reneszánszát éli. Az előző lemezből is készült és ebből is lesz vinyl. A bakelit varázsa semmihez sem hasonlítható! Szerintem az is lényeges, hogy egy-egy ilyen dal gyűjtemény összefoglalja egy zenekar adott korszakát, fémjelzi azt az időszakot, amelyben a lemez készült.”

Ha már szóba került a borító, ezúttal is Havancsák Gyulára bízátok a grafikát. Miért ismét őt választottátok?

„Gyulával hosszú-hosszú évek óta dolgozunk együtt. Őszintén szólva annyira imádom, amit csinál és egy annyira jó embernek tartom, hogy kizárólag vele vagyok hajlandó együttműködni. Fél szavakból megértjük egymást és mindig látványos, minőségi munkát tesz le az asztalra. Az ő keze munkája miatt az Omen-albumoknak van egy egységes megjelenése is, amit szintén fontosnak tartok. A Barba Negra-s lemezbe mutató koncerten lesz stand, ott mindenki megnézheti élőben a borítót és be is gyűjtheti a kiadványt, pólót, amit csak akar.”

Ahogy hallgattam a lemezt, azt éreztem, hogy nagyon eltaláltátok az Omen-ízt, ami mindig is jellemző volt rátok...

„Köszí, jó hogy ezt mondd. Érdekes, hogy bárki, aki már hallotta az anyagot, ugyanezt mondta. A régi, klasszikus albumokhoz hasonlították. És ennek nagyon örülök!”

Szerinted minek köszönhető ez? Talán neked?

„Hát, remélem! (nevet) Az a helyzet, hogy az új gitárosunk, Tóth 'Carlos' Karcsi is nagyon érzi az Oment. Már csak azért is, mert régi gitárosunk, Bendegúz (azaz az elhunyt Daczi Zsolt) tanítványa volt, ezért eleve a kezében van az Omen-sound. Valamint az a helyzet, hogy, megkockáztatom, Carlos világszínvonalú szólókat rakott fel a dalokra, amelyek szintén erősítették az Omen karakterét.”

Mennyire volt megkötve a keze a riffeknél és a szólóknál?

„Semennyire! Mindig is úgy voltam a gitáros partnerimmel, hogy ha hoznak nótát és az beleillik az Omen vonalába, akkor legyen, csináljuk meg azokat is. Így aztán a mostani albumra is sokat dolgozott. A végén úgy jött ki a matek, hogy fele-fele arányban írtuk meg ketten.”

És egymás témáiba mennyire „ugattatok” bele?

„Abszolút! (nevet) Bár Karcsi általában komplett nótákkal jelentkezik, ha valamiről azt gondolom, hogy ne így vagy ne úgy legyen, akkor mondom neki. De ő is ugyanúgy megmondja nekem, ha meglátása van.”

És mi volt a helyzet a dalszövegekkel? Könnyen összeálltak?

„Mindenképpen meg kell említenem, mennyire elégedett vagyok a szövegekkel! Ezúttal Kovács Enikővel, azaz művésznevén Edyköval dolgoztunk. Ő egy nagyon tehetséges fiatal költő, akit amúgy a hazai írók és költők között már sokan ismernek. Büszkén mondhatom, hogy – legalább is az Omen tekintetében – az én felfedeztem. A Facebookon szörfölgettem, amikor szembe jött velem az oldala. Elolvastam jónéhány munkáját és nagyon megtetszett. Ráírtam, megkérdeztem tőle, lenne-e kedve nekünk dolgozni, el tudná-e magát képzelni az Omen szövegvilágában? És nagyon örömmre igent mondott. A Lennék szövege volt az első, amiről beszéltünk. Ugyanis az egy meglévő verse volt. Kértem, írjon még hozzá egy refrén részt. Meg is tette és fantsztikusan sikerült.”

A témákat önállóan hozta vagy volt, hogy te adtál neki ötleteket?

„A dalszövegek nagyrésze az ő önálló gondolataiból született. A Halál csókjánál volt az, hogy mondtam neki, szóljon ez a dal a gyilkos szerelemről. Amikor annyira szeretsz valakit, hogy azt akarod, csak és kizárólag a tiéd legyen és ezért akár ölni is képes vagy.”

Mi volt a közös munka módszere? Írt valamit és arra ti csináltatok zenét, vagy fordítva?

„A szokásos: megírtuk a zenei alapokat, angol halandzsával ráénekelünk és ezt adtuk át neki. A Lennék volt kivétel, ahol, ugye a szöveg már létezett és mi arra írtunk zenét. Egyébként annyira ráérezett a dologra, hogy nagyon gyorsan elkészült a tíz dalszöveg. Végül csupán néhol, egy-egy szót kellett változtatni. Fiatal nőként képes volt átszellemülni és beleélni magát a metal világába. Iszonyatos tehetségnek tartom.”

Hallgat rockzenét, ismerte már korábbiól az Oment?

„Igen, ismerte a zenekart. Mindenféle zenét hallgat, nem kizárólag rockot.”

A szövegekben többször is felmerül az ima szó. Az album címe is Kell az ima lett. Miért tartottátok fontosnak ezt?

„Ez egy lényeges kérdés. Szeretném hangsúlyozni,

hogy ez nem egy adott, konkrét valláshoz kapcsolódó gondolat. Sokkal inkább arról szól ez az egész, hogy az embernek szüksége van arra, hogy valamibe kapaszkodjon, ha olyan helyzetbe kerül. Bárki bármit is mond, ha olyan a szituáció akkor, ha csak magában is, de fohászodik majd. Imádkozik, ha úgy tetszik, elmond egy imát, mert az jót tesz a léleknek. Fogódzót jelent, erőt és hitet ad. És ilyen helyzetek mindannyiunk életében egyre gyakrabban adódnak szerintem. Nézz körül a világban! Minden a feje tetejére állt, örületes és furcsa dolgok történnek az egész Földön. Ilyenkor szükség van az imákra, hogy hinni tudjunk abban, hátha jobb lesz a holnap."

Te szoktál fohászzkodni?

„Hát ki nem? *(nevet)* Mástól hallottam, de szerintem nagyon igaz, hogy ha zuhan a repülő, akkor az ateista is hirtelen imádkozni kezd! *(nevetünk)* Valamibe kapaszkodnod, hinned kell. És ez nem feltétlenül kell, hogy vallásos hit legyen. Lehet ez akár a céljaidba, az önmagadba vetett hit is. És mindezt imával lehet a legjobban kifejezni, elmélyíteni. Szóval kell a hit és kell az ima!"

A tavaszi koncerteken már játsszátok az új dalokat?

„Négy nótát választottunk ki. Ezek a 2021-es válogatáson megjelent Látszatkirályság, valamint a Végtélel, a Kellenek az imák és a Méregpohár az új lemezeiről. Ezeket már ismerhetik a Youtube-megjelenések kapcsán, de az album lényegében a Barba Negra-s koncert napján jön ki, így a legtöbb dal még totál ismeretlen lesz a közönségnek. Először hallgassák ezeket otthon, válasszanak kedvenceket. Majd fokozatosan növeljük a friss témák számát a setlistben."

Ha főzenekarként játszottok, te milyen hosszúságú műsorra szavazol általában?

„Mi nagyjából másfél órát szoktunk játszani. Ebbe nagyjából 18-20 dal fér bele. Ennél többnek nem látom értelmét, mert mégis csak metalról van szó, ami intenzív muzsika. 110 decibellel nyomulunk végig, ez azért fárasztó tud lenni egy idő után, ami a közönségnek sem jó. A másfél óra az a határ, amit mi is, és a közönség is maximálisan élvezünk!"

A szabadidődben még tudsz, van kedved zenét hallgatni?

„Nálam mindig szól valami! Azt nem állítom, hogy folyamatosan Oment hallgatom, de az biztos, hogy nem sokat vagyok csendben. Szeretem tudni, ha a műfajon belül kijön valami új. Szeretek ezekbe a zenékbe belehallgatni. Ha valami tetszik, akkor végighallgatom. Nekem fontos, hogy képből legyenek. Nyilván, megvan nekem a régi kedvenceim, amiket napi szinten előveszek, de sokszor jólesnek az újdonságok, a friss zenék."

Ha éppen nem a zene, akkor jelenleg mi foglalkoztat leginkább?

„Bátran mondhatom, hogy nekem a zene az életem. *(nevet)* Persze, érdekel sok minden, de leginkább a zene közelében érzem jól magam. Nagyon régóta csinálom már a Gitárcentrum hangszerboltot, ami kitölti a mindennapjaimat a zenélés mellett. Ma már a legnagyobbak között vagyunk, elképesztően széles választékot tartunk, amire nagyon büszke vagyok. A fiam, Marci vezeti a boltot, de én is napi szinten járok be és intézem az ügyeket. Szeretem csinálni, szeretek hangszerek közt lenni. Engem ez életem végéig szórakoztatni fog!" **HW**

A FOLYAMATOS MEGÚJULÁS ÚTJÁN

Aspiral címmel április 11-én jelenik meg a szimfonikus metal holland világsztárja, a Magyarországon is gyakran fellépő, így hazánkban is jelentős rajongóbázissal rendelkező Epica legújabb nagylemeze. Az új albumot felvezető dalok egyike, a T.I.M.E. éppen azon a napon került nyilvánosságra, amikor Gyuricza Tamás Marcellnak lehetősége nyílt Simone Simons énekesnővel beszélgetni, ezért az első kérdés rögtön ehhez a dalhoz kapcsolódott.

SZÖVEG: GYURICZA TAMÁS MARCELL • FOTÓ: TIM TRONCKOE

EPICA

A T.I.M.E. már a harmadik kislemezzel a hamarosan érkező új albumról. Ugye, jól gondolom, hogy nem az időről szól?

„A T.I.M.E. az új album egyik legfontosabb dala, s valóban, a címével ellentétben nem az időről szól. A T.I.M.E. ugyanis egy mozaikszó, ahol minden betűnek külön jelentése van – transformation, integration, metamorphosis, evolution, azaz átalakulás, integráció, metamorfózis, evolúció. Ez a dal a személyiség haláláról szól. Egy nap mindenkinek meg kell halnia, de amíg élsz, addig meghatározó szerepet töltesz be, hiszen a tevékenységeddel hozzájárulsz ahhoz, hogy maga az emberiség fejlődjön. Minden személyiség lehetőséget ad a növekedésre, a spirituális átalakulásra, ugyanakkor az is fontos, hogy az egyes személyiségek ne álljanak a fejlődés útjába. A dal szövegét Mark (Jansen, gitáros) írta.”

A T.I.M.E. kapcsán Tim Burton dark fantasy történeteire hivatkoztok. Ezek szerint kedvelitek az ő filmjeit?

„Igen, egyértelműen. Nekem ő az egyik legnagyobb kedvencem. A T.I.M.E. videóklipje kapcsán szerettük volna egy kicsit megidézni a Tim Burton-filmek hangulatát, mivel szerintünk az nagyon is illik a dal témájához.”

Az Epica történetében mindig kiemelt jelentőséggel bírtak az albumcímek. Az Aspiral is ilyen?

„Természetesen. Éppen Észak-Amerikában voltunk egy turnén, amikor Rob (van der Loo), a basszusgitárosunk mondta, hogy van a Netflixen egy dokumentumfilm az Aspiral kultúráról, s nézzük meg. Ez 2022-ben volt, és olyan hatással volt ránk a film, hogy rögtön elhatároztuk, megkeressük az alkotókat. Sikerült is felvennünk velük

a kapcsolatot, a találkozó is összejött, és egy nagyon tartalmas beszélgetést folytattunk egymással. Abban a dokumentumfilmben bemutattak egy Aspiral című szobrot is, amit egy lengyel képzőművész, Stanisław Szukalski készített. Ez a szobor, maga a film, illetve az alkotókkal való találkozás aztán arra ihlette Robot, hogy még jobban belemerüljön az Aspiral kultúrába, és végül azzal állt elő, hogy írta erről egy dalt. Amikor eljött az ideje annak, hogy az új albumon kezdjünk dolgozni, Rob megmutatta nekünk ezt az ötletét. Mindenkinek nagyon tetszett, és úgy döntöttünk, hogy legyen az új nagylemezünk címe is Aspiral, ami megújulást jelent. Szerintünk ezzel tudjuk megmutatni, hogy az Epica mindig a fejlődés, azaz a folyamatos megújulás pártján áll, anélkül, hogy feladná a jellegzetességeit és az egyéniségét.”

Ezek szerint az Aspiral Rob dala?

„Az alapötlet tőle van. Az Epica korábbi albumaihoz turnézás közben írtuk a dalokat. Ezzel a munkamódszerrel az Omega albumnál szakítottunk, akkor volt először, hogy úgynevezett dalszerző alkalmat jelöltünk ki. Összeültünk egy hétre, hogy közösen dolgozzuk ki a dalokat. Ez a módszer annyira bevált, hogy az Aspiral albumnál is így dolgoztunk. Ezúttal azonban már három alkalmat jelöltünk ki. Időben egymástól jól elkülönítve háromszor egy-egy hétre a producerünkkel közösen bezárkóztunk egy házba a semmi közepén, hogy csak az új dalokkal foglalkozzunk. Ez a munkamódszer számomra például nagyon kényelmes, én ugyanis turnézás közben nem tudok az új dalokkal foglalkozni. Így most én is jobban ki tudtam venni a részem a munkából. Az a három hét elegendő volt arra, hogy megírjuk az Aspiral dalait, majd otthon tovább finomítottuk azokat.

Azt mondod, az új album címe a megújulásra utal. Szerinted szüksége volt az Epica zenekarnak megújulásra?

„Mindenkinek szüksége van rá. Az Epica több mint húsz éve működő zenekar, rengeteg albumot és nagyon sok kislemezt adtunk ki. Amikor az Omega album után megcsínáltuk a The Alchemy Projectet, már az is a megújulás jegyében történt. A The Alchemy Project egy tipikus pandémiás történet volt, ahol más zenészekkel dolgoztunk együtt. Mindannyian nagyon élvezték azt a munkát, és láttuk, hogy az Epica zenéje kínál még lehetőségeket kísérletezésre, arra, hogy kipróbáljunk, teszteljünk olyan megoldásokat, amiket eddig kihagytunk az életünkéből. Ezzel az új albummal is szeretünk volna egy új irányba elmozdulni, vagy ahogy te fogalmaztál, egy kicsit megújulni. Ez az Epica működésének a lényege. Igyekszünk albumról albumra fejlődni, mindig az a legfőbb célunk, hogy a legjobbat hozzuk ki magunkból.”

Ennek a folyamatos megújulásra törekvésnek az eredménye, hogy ezúttal könnyebben befogadható, slágeresebb dalok születtek?

„Igen. Szerettük volna, hogy az új album kicsit szellősebb, könnyedebb legyen. Hogy olyan dalokat tartalmazzon, amelyek önállóan is megállják a helyüket, de közben az egész albumot egyben végighallgatva is adjanak egy komplex élményt a rajongóknak. Az volt a célunk, hogy az Epica minden érénye érvényesüljön ezen az albumon. Ezért valóban vannak rajta könnyebben emészthető dalok. Az elsőként kiadott kislemezek mind ilyenek, de az albumon azok a rajongók is megtalálják a kedvükre valót, akik inkább a hosszabb, filmzeneszerői szerzeményeinket kedvelik. Az utolsó dal pedig maga a címadó, ami valóban gyönyörű lett. Olyan megnyugvást, érzést sugároz, amit eddig még egyetlen szerzeményünk sem.”

Az imént említett megújulásra való törekvés eredménye az is, hogy az új album borítóját már nem az a Stefan Heileman készítette, akivel a Design Your Universe album, azaz 2009 óta folyamatosan együtt dolgoztatok?

„Mondhatni, hogy igen. A borítóval is szerettünk volna új ötleteket kipróbálni, ezért kértük fel a grafikai munkákra azt a Hedi Xandt képzőművészt, akivel a szólóalbumom kapcsán én már dolgoztam együtt. Hedi ugyancsak szobrász, és mint kiderült, ő is nagyon sok inspirációt merített Stanisław Szukalski munkáiból. Ez egy véletlen egybeesés, de biztosan megvan a maga oka, hogy két olyan világ találkozott, amelyre Szukalski hatással volt. A mi zenénk, és Hedi képzőművészeti munkája.”

Többször szóba került a képző-, illetve a filmművészet is. Ki az a zenekarból, aki leginkább érdeklődik filmek és a szobrászat, azaz a társ-művészetek iránt?

„Szerintem mi ketten vagyunk azok, Robbal. Mark és Coen (*Janssen, billentyűs*) szintén szeretik a filmeket, s persze Ariën (*van Weesenbeek, dobos*) is, de amikor arról van szó, hogy ezeket inspirációként használjuk fel a zeneszerzéshez, akkor Rob és én vagyunk azok, akik nagyjából azonos hullámon dolgoznak.”

Az Aspiral tartalmaz három olyan dalt is, amelyek a New Age Dawns saga részét képezik, annak a hetedik, nyolcadik és kilencedik fejezetét. Ezekkel végét ért a New Age Dawns történet?

„Szerintem igen, de ezt Mark tudná megmondani, hiszen ezek az ő dalai, illetve a New Age Dawns saga teljesen az ő ötlete volt. Én annyit tudok, hogy az utóbbi időben többször beszélt már róla. Azt mondta, itt lenne már az ideje, hogy lezárja azt a sztorit.”

A New Age Dawn 2005-ben kezdődött, a Consign to Oblivion című második Epica albumon. Mark már akkor megírta hozzá az összes dalt, vagy a további fejezetek időközben születtek?

„Öszintén szólva, nem tudom. Fogalmam sincs, mi járhatott a fejében, de azt tudom, hogy mindig is szeretett dalokat összefűzni. Ezt már a The Embrace That Smothers sagával kezdte, még az Epica előtt, az After Forever tagjaként. A The Embrace That Smothers első három fejezete még az első After Forever albumon szerepelt, aztán az Epica albumain folytatta, illetve fejezte be. A New Age Dawn már teljesen Epica történet, amelynek részei több albumon is hallhatóak, s majdnem biztos vagyok benne, hogy mostanra a végére ért.”

Elképzeltetőnek tartod, hogy valamikor egyben előadjátok a New Age Dawns történetet?

„Igen, lehetséges, ez egészen jó ötlet. Hallottam olyant, hogy vannak emberek, akik a Spotifyon összeraktak olyan lejátszási listát, amin csak ezek a dalok szerepelnek. El tudom tehát képzelni, hogy egyszer mi is előadjuk egyben az egészet. Szerintem érdekes koncert lenne, de egyelőre semmi ilyen nem gondolkodunk.”

Néhány hónapja megjelent egy olyan dalotok is, ami viszont nem került fel az új albumra, a The Ghost in Me. Ennek mi lesz a sorsa?

„A The Ghost in Me egy speciális dal, a francia zeneszerző Saint-Saëns egyik művének, a Danse Macabre-nak átdolgozása, amit az Efteling vidámpark felkérésére készítettünk. Amikor felújították a kísértetházukat, felkeresték a kiadót, hogy tudnánk-e egy dalt adni nekik annak megünneplésére. A The Ghost in Me tehát erre az alkalomra készült, s mindenképpen önálló dal lett volna, nem is terveztük, hogy felkerüljön az Aspiral albumra. Akkor vettük fel, amikor a The Symphonic Synergie koncertekre készültünk, és egy nagyszerű videót is forgattunk hozzá, ott, a kísértetházban.”

Az Epica számos koncertet adott már Magyarországon, s már azt is tudjuk, hogy a nyáron újra jöttök hozzánk, méghozzá a Fezen Fesztiválra. Az már az Aspiral lemezbe mutató turnéja lesz, vagy egy más jellegű programmal készültök?

„Nos, a fesztiválprogramunk mindig különbözik attól, amiket a klubturnékon szoktunk előadni. A fesztiválprogram mindig a legnagyobb slágerekre épül, de az Aspiral már április 11-én megjelenik, így biztos, hogy arról is fogunk néhány dalt játszani. Természetesen lesz olyan klubturnénk is, amely az új albumhoz kapcsolódik. Először Amerikába megyünk, három koncertünk lesz az Egyesült Államokban, utána Mexikóban is fellépünk. Ezt követik a nyári fesztiválok, az ősz folyamán pedig Dél-Amerikában játszunk, ezért az európai turné csak jövőre várható. Az Amaranthet és Charlotte Wesselszel érkezünk, és nagyon sok helyre szeretnénk eljutni, többek közt Magyarországra is.”

Tavaly jelent meg az első szólóalbumod. Tervezed annak folytatását?

„Szerintem lesz még. Jó lenne legalább még egy szólóalbumot csinálni, de nem most. Amikor a Vermillion készült, nagyon intenzív időszakom volt. Sokat dolgoztam a szólóalbumomon, majd utána egyből nekikezdünk az Aspiral előkészületeinek. Többet nem szeretném ennyire leterhelni magam, jobban be kell majd osztanom az időmet. Most az Aspiral turnéira kell összpontosítanom, ezért egyelőre biztosan nem lesz energiám egy újabb szólóalbumra. Ha lesz hozzá inspiráció, és tudok rá szakítani időt, akkor viszont biztosan belefogok a dalok írásába.” **HW**

Liv Kristine

ÓDA AZ ÉLETHEZ ÉS A SZERETETHEZ

A gothic/doom metal szintér egyik alapzenekara, a norvég Theatre Of Tragedy énekesnőjeként még a kilencvenes években vált ismertté a norvég Liv Kristine Espenæs, aki 1998-tól szólolistaként is letette névjegyét, majd 2003-ban a német Atrocity tagjaival, köztük a férjével, az énekes Alexander Krullal közösen Leaves' Eyes név alatt egy viking témakörrel foglalkozó szimfonikus metal formációt is alapított. Azóta sok idő telt el, a Theatre Of Tragedy már régóta a múlté, közel egy évtizede pedig a Leaves' Eyes is megszakította kapcsolatát egykori énekesnőjével. Szólólemezeket azonban továbbra is ad ki Liv Kristine, a legújabb Amor Vincit Omnia címmel április 25-én jelenik. Gyuricza Tamás Marcell ennek kapcsán faggatta ki az angyali hangú énekesnőt.

SZÖVEG: GYURICZA TAMÁS MARCELL • FOTÓ: KÍADÓI ARCHÍVUM

Ritkán adsz interjút magyar magazinnak, ezért egy kicsit szeretném korábbról indítani a beszélgetést, s először nem a hamarosan megjelenő új albumról kérdeznék, hanem az eggyel korábbiról. Jól gondolom, hogy a River of Diamonds, ami közel tíz évvel az azt megelőző Vervain után, s már a Leaves' Eyesből való kényszerű távozásodat követően jelent meg, egy új korszakot nyitott az énekesi karrieredben?

„Igen, én is így gondolom, hiszen a River of Diamonds volt az első olyan albumom, ami már azután jelent meg, hogy teljesen újra kellett szerveznem az életemet. Ami 2016-ban történt velem, az valami olyasmi volt, mint egy hatalmas robbanás. Nemcsak a Leaves' Eyes zenekarból rúgtak ki, a magánéletemben is mindent magam mögött hagytam. Elköltöztem a férjemtől, a gyermekem apjától, akitől el is váltam. Annak érdekében, hogy a fiamnak és magamnak új életet, valamint biztos megélhetést tudjak biztosítani, elkezdtem speciális foglalkozást igénylő gyerekekkel, autistákkal dolgozni.

2016-ban tehát bezárult mögöttem néhány ajtó, de rengeteg új ki is nyílt, ám ahhoz, hogy a semmiből újrakezdem, és rendbe hozzam az életemet, hat évre volt szükségem. Ez alatt kevésbé foglalkoztam zenével, bár az akkori zeneszerzőm, Tommy (Olsson, gitáros, a Theatre Of Tragedy egykori tagja) folyamatosan adott dalokat, de türelmesen kivártam, míg én is úgy éreztem, hogy most már tudok rájuk összpontosítani. Amikor elkezdtem komo-

lyabban foglalkozni a Tommy által írt dalokkal, hirtelen úgy éreztem, hogy azokkal el tudom mesélni életemnek azt az időszakát. Egyre inkább erősödött bennem az érzés, hogy ezek zeneileg olyan dalok, amelyek megmutatják, hogy mit éltem át 2016 és 2021 között, és ennek megfelelően írtam hozzá dalszövegeket.

A Rivers Of Diamonds tehát olyan, mint egy könyv. A dalszövegek arról mesélnek, hogy egy nagyon mély érzelmi válságon, egy sötét alagúton mentem keresztül, aminek a végén azért már látható volt némi fény is. Azt gondolom, amikor az életem mélypontra jut, amikor sötétség vesz körül, akkor rákényszerülsz, hogy belenézz a saját lelkedbe, és újra átgondold, hogy mit tettél, és minek köszönhető, hogy ide jutottál. Nagyon nehéz őszintén szembenézni a saját soroddal, de ha képes vagy rá, hogy megtedd, és túléléd azt a krízist, akkor újraértékeled az életed, felismered annak szépségét, és el fogod kezdeni keresgélni azokat a gyémántokat, amelyek a sötétségben ragyognak fel igazán. A River of Diamonds album tehát egy nagyon sötét időszak utáni felébredésről és a reményről szól. És igen, ahogy az életemben is egy új korszakra nyitottam, úgy ez az album az énekesi karrieremben is egy új korszak kezdetét jelentette.”

Az Amor Vincit Omnia egyenes folytatása a River of Diamonds albumnak?

„Én inkább azt mondanám, hogy válasz a River of Diamonds albumra. Az Amor

Vincit Omnia azt meséli el, ahogyan túléléd a nehézségeket az igaz szerelem miatt. Ezt persze nem olyan direkt módon, hogy találkoztál egy emberrel, beleszerettél és összekötötted vele az életedet. Nem erről szólnak a dalok, hanem arról énekelek, hogy szeretned kell önmagadat, és jónak

kell lenned saját magadhoz. Ezt csak te tudod megtenni, nem várhatod el a környezetedtől.

Nem várhatod azt, hogy jön majd valaki, aki szeretni fog, s onnantól minden jó lesz.

A szíveddel neked kell foglalkoznod, ha ezt megteszed, akkor képes leszel túlélni mindent, amit az élet eléled vet. Az Amor

Vincit Omnia arról szól, ahogy kifinom magam egy sötét helyből. Ez az album óda az élethez és óda a szeretetnek. A boldogság úgy kezdődik, hogy saját magadat kell szeretned. Ha ezt tisztázod önmagaddal, akkor leszel képes megnyitni újra a szíved, akkor látod majd tisztán, hogy mit kínál neked az élet. Mindent el kell fogadni, akár jó, akár rossz, nem válogathatsz. A dalszövegekben szereplő sorok és mondatok egy része mantra volt saját magam számára. Elővettem a naplóm, újraolvastam, hogy miket írtam bele, így nagyon sok szövegrészlet a saját naplóbejegyzéseimből való.”

Rendszeresen vezetsz naplót?

„Igen, naponta tíz percet töltök vele. De nemcsak ez képezi a napi rutinom részét, mellette jógázom is. Korábban futottam, minden nap lefutottam egy fél maratoni távot. Amikor ezt abbahagytam, akkor váltottam jógára. Most, hogy hamarosan

ötvenéves leszek, a testemnek és a lelkemnek is szüksége van erre. Ahogy a jóga, úgy a naplózás is nagyon hasznos a lelki egészség megteremtésében. Van már annyi élettapasztalat, hogy tisztán lássam az élet nagy dolgait. Talán még azt is megengedhetem magamnak, hogy bölcsességeket fogalmazzak meg magamnak, és a dalaim révén másoknak is. Például azt, hogy az életnek egyaránt vannak jó és rossz dolgai. Vannak nagyon szép pillanatai, de az is hozzátartozik, hogy időnként összetörik a lelked. Ez a kettősség maga az élet, egyszerre gyönyörű és fájdalmas.”

Azt mondod, a boldogság ott kezdődik, hogy saját magadat kell szeretned. Volt olyan időszak az életedben, amikor erről megfelfigyeltél?

„A válaszom utáni első évek szerintem ilyennek mondhatóak, de nem azért, mert megfelfigyeltem volna róla, hanem mert más kötötte le az energiáimat. Azok az évek valóban nagyon durvák voltak számomra,

egyszerre három helyen dolgoztam, hogy anyagilag egyenesbe kerüljek, s tudjak gondoskodni a fiamról. Akkor nem nagyon volt idő arra, hogy szeressem magam, és nem volt egyensúly az élet és a munka között. Ugyanakkor tisztában voltam vele, hogy meg kell hoznom ezt az áldozatot annak érdekében, hogy később újra tudjam az életet élvezni.

Tudod, én nagyon szeretem az életet, eleve erre rendeltettem, hiszen a szüleim a Liv nevet adták nekem, ami életet jelent. Tisztában voltam vele, hogy be kell vállaltam néhány stresszel teli évet, illetve túl kell élnem azokat, hogy jöjjön a gyógyulás időszaka, újra biztonságban érezzem magam, s meg tudjam nyitni a szívemet mások előtt is. 2016-ban még nagyon félénk voltam, tartottam attól, hogy képes leszek-e végigcsinálni, de lassan legyűrtem a félelmeimet, és most sokkal nagyobb biztonságban érzem az életemet, mint előtte. Ez pedig megnyugtató érzés, hiszen akkor tudod élvezni az életet, ha biztonságban érzed magad.”

Február 14-én, vagyis Valentin-napon születted, amivel egyes vélemények szerint eleve a szerelem istennőjévé kellett, hogy rendeljen téged. Érezted ennek bármiféle jelét is életed során?

„Annyit mindenképpen, hogy szerelem-gyermekként születtem. A norvég és dán állampolgárságú szüleim egyetemistaként, 18 évesen egész Európát bejárták vonattal. Szerelmesek voltak egymásba, élvezték az élet szépségeit. Ennek a szerelemnek lettem a gyümölcse. Amikor fogantam, éppen Jugoszláviában voltak. Valóban Valentinokor, a szerelem napján születtem, ezért is adták nekem a Liv nevet. A szeretet mindennél fontosabb számomra. Szükségem van arra, hogy harmónia legyen az életemben, hogy a körülöttem lévő emberek érezzék a szeretetet. Ez már a gyermekkoromban is megvolt, mindig figyeltem arra, hogy egy öleléssel vagy egy virággal kifejezzem a szeretetemet, főleg olyankor, ha azt láttam valakin, hogy szomorú.

Gyönyörű gyermekkorom volt, rengeteg játszottam a szabadban, hegyeket másztam, a tengerben fürödtem, hóban hemperegtem. Egy faluszéli házban nőttem fel, ahol megtanultam értékelni a nyugalmat és szabadságot. Nem történtek velem nagy dolgok, és kevés embert ismertem, gyermekkori játszótársam sem volt sok, ezért gyakran voltam egyedül. Olyankor lefeküdtem a földre, és csak bámultam az égre, néztem a felhőket. Azt képzeltem el, hogy közöttük repülök, olyankor nagyon boldognak éreztem magam. Szerintem már ekkor kialakult bennem, hogy szeretetet kell adnom a világnak.

Említetted február 14-ét. Van az albumon egy dal, a 12th February. Ez pont erről az érzésről szól. Arról, hogy miként képződik szépség a szívemben, ha azt kinyitod a világ számára. Hogy mennyi mindent tudsz másoknak adni. Hogy művészként miként tudsz segíteni a világnak. Ma már tudom, hogy megtaláltam a helyem a világban, nekem az a feladatom, hogy a szeretet fontosságát hirdessem, hogy az élet szépségeiről énekeljek. Ez a dal erről szól, és ebben is van egy mantra, ami egy évvel ezelőtt, február 12-én jutott eszembe, amikor az erdőben sétáltam.”

A szeretet fontosságáról beszélsz, de a zenéd mégis gótikus stílusú, ami alapvetően szomorú érzetet kelt az emberben. Szerinted miért vonzó-dunk a szomorúsághoz?

„Talán a kontrasztok miatt. Ahogy mondtam, az élet néha gyönyörű, néha pedig gyötrelmes. Ezt követi a művészet is. A metal sohasem volt a szépség kifejezőeszköze, de a klasszikus zenében is nagyon sok a szomorúságot kifejező dallam. A dalaim valóban közel állnak a gótikus zenéhez, de mindig igyekszem szépséget is adni hozzájuk. Ha sötétség vesz körül, és szomorúság uralkodik el rajtad, akkor tudod igazán értékelni az élet szépségeit. Ha a fájdalommal túléled, abból tanulni is tudsz. Így amikor újabb fájdalom ér, már nem azt érzed, hogy jó lenne mindent eldobni, hanem azt is tudod, hogy a kitartásodnak meglesz a gyümölcse.

Imádom a gótikus metalt, azt a zenét, amit egykor a Theatre Of Tragedy játszott. Máig hallgatók efféle zenéket, például régi Amorphis-albumokat, azok teljesen magukba zárnak, de imádom a Black Sabbath azon dalait is, amelyek szintén szomorúságot fejeznek ki. A Changest például koncerten is el szoktam énekelni. Persze boldog zenéket is hallgatók, szóval nemcsak borúlátás az életem.” (nevet)

Az Amor Vincit Omnia albumon szereplő dalokat Sascha Dannenberger írta. Számomra az ő neve keveset mond. Kérlek, beszélj róla, ki ő, hol találkoztatok, mi alapján kérted fel a közös munkára?

„Sascha pár éve csatlakozott a zenekaromhoz, de nagyon képzett zenész, rengeteget tanult előtte, és fantasztikus érzéke van a zeneszerzéshez. Amikor megmutatta, hogy miket komponált, azonnal beleszerettem a dalaiba. Nagyon jó érzékkel kapta el azokat a szomorú melódiákat, amikbe bele van ötvözve a boldog harmónia, erre

tényleg nagyon kevesen képesek. Amikor megmutatta a dalait, rögtön el is döntöttem, hogy készítünk egy közös albumot. Tommy éppen szünetet tart, ezért most jött el az ideje annak, hogy Saschával dolgozzak együtt, így már nemcsak a gitárosom, hanem a dalszerzőm is. Nagyszerűen tudunk együtt dolgozni, remek ötletei voltak. Nagyon tud dallamot alkotni ahhoz, amit el akarok mondani a dalszövegeim által, szerintem jó úton járunk.”

Az albumon, akárcsak az előzőn, hallható a jelenlegi férjed, Michael is. Ő szintén énekes, vagy csak ezekre az albumokra vállalt ilyen szerepet?

„Soha nem énekelt korábban. Michael zeneszerető ember, van egy 4000 albumból álló gyűjteménye, de énekesként a River Of Diamonds albumon debütált. Úgy voltam vele, jó lenne, ha tudnánk valamit közösen csinálni, valami olyasmit, mint amilyenek annak idején a Theatre of Tragedy dalai voltak. Tudod, az emberek még mindig imádják ezeket a szépség és szörnyeteg típusú dalokat, ahol párhuzamosan hallhatóak a férfi és női énekszólamok. Amikor eldöntöttem, hogy legyen egy ilyen dalom, megkérdeztem tőle, hogy vállalná-e a férfi részt, s ő azonnal belement.

Az első közös dalunk a Picture Within volt, ami a Deep Purple néhai billentyűse, Jon Lord szerzeménye, és éppen Michael javaslatára került fel a River of Diamonds albumra. Ő mondta, hogy hangulatában nagyon illene arra a lemezre, de akkor még nem volt róla szó, hogy ő lesz benne a duett partnerem. Erről csak azután kérdeztem meg, miután eldöntöttem, hogy legyen benne férfi szólám is.

Michael a koncerteken is feljön a színpadra, hogy énekeljen velem, de nem akar professzionális énekes lenni. Bár nagyon jól érzi magát abban a helyzetben, és szórakoztatónak is találja, de továbbra is csak vendégénekes maradna, s inkább a menedzsmenttel foglalkozna. Ő köti le a koncertjeimet, illetve intézi az egyéb ügyeket, amikor én dolgozom, ugyanis a civil munkámat is megtartottam.”

Szoprán énekesnő vagy, az Amor Vincit Omnia albumon azonban kevésbé mozdulsz magas hangtartomány felé. Ez tudatos volt, vagy a dalok karaktere miatt alakult így?

„Ez egy nagyon érdekes kérdés, még soha nem gondolkodtam ezen. Igazából ez az első alkalom, hogy megkaptam ezt a kérdést, és nem is tudok rá válaszolni. A színpadon előadok olyan dalokat, amelyek szoprán énekhangra íródtak, például a Leaves' Eyes időszakából azokat, amiknek én vagyok a szerzője, vagy néhány régi kedvencemet a Theatre of Tragedy-től. Szóval a hangom a régi, de a konkrét kérdésre nem tudok mit mondani. Egyszerűen így alakult.”

A szólóalbumaid mind különböző stílusúak. Melyik Liv Kristine igazi zenei világa?

„Szerintem minden albumom tökéletes volt a maga idejében. Amikor készültek, minden esetben úgy éreztem, hogy olyanak kell lenniük. Mindegyik album olyan történetet mesél el, ami azt mutatta meg, hogy éppen hol tartottam az életemben. Minden szövegem személyes, hozzám kötődik. Minden szövegnek van személyes kapcsolata velem, ez az egyik dolog, amit imádok a szólóalbumaim kapcsán.

Amikor zenekarral dolgozol, s minden tag részt vesz a dalírásban, akkor ezt nem tudod ilyen szinten érvényesíteni. Kitalálhatsz egy koncepciót, például valami történelmi eseményhez vagy egy adott korhoz, mint a Leaves' Eyes esetében is történt, de a szólóalbumok készítésekor teljesen szabad vagy. Olyankor azt mutathatod meg magadból, amit csak szeretnél. Ez nagyon jó dolog.

Nincs többé Theatre of Tragedy, kivéve, amikor énekelem a dalait a színpadon, illetve számomra nincs többé Leaves' Eyes sem. Mindkettő lezárt történet már. Egyiket sem saját akaratom szerint hagytam ott, de

„NINCS TÖBBÉ THEATRE OF TRAGEDY, KIVÉVE, AMIKOR ÉNEKELEM A DALAIT A SZÍNPADON, ILLETVE SZÁMOMRA NINCS TÖBBÉ LEAVES' EYES SEM...”

ebből is tanultam. Soha többé nem leszek semmilyen zenekarnak sem az énekese. Arra pedig senki sem tud rákényszeríteni, hogy a szólóénekesi karrieremet feladjam, hiszen az én vagyok, annak minden pillanatában van valami személyes, ami csak hozzám kötődik.”

Általában nagyon kevés koncertet vállalsz. Az Amor Vincit Omnia albumnak lesz turnéja?

„Remélem, hogy igen, de ahhoz szabadságot kell kivennem, vagy a diákjaimat is el kell vinnem magammal mindenhol. Szerintem ők biztosan élveznék. *(nevet)* Nem, erről nincs szó, csak viccelek. Valóban próbálunk összerakni egy rövidebb turnét, de a Covid után ez egyre nehezebb. A Covid nagyon komoly veszteségeket okozott a zeneipar számára. Sok olyan zenész ismerősöm van, aki teljesen összeomlott a pandémia alatt. Olyanokról van szó, akik előtte meg tudtak élni a lemezeladásból, a jogdíjakból és a koncertekből, akkor azonban kénytelenek voltak civil munkát vállalni. Sokan közülük most sem tudnak csak a zenéből megélni, bár a zeneipar már kezd újra talpra állni. Nekem is van civil munkahelyem, így pedig nehéz turnézni, de örülök, hogy itt vagyok, készíthetek szólóalbumokat, és azért koncerteket is tudok még adni.”

A Theatre Of Tragedy énekesnőjeként ismert meg a világ. Annak idején egy olyan zenei hullámot indítottatok el a már említett szépség és szörnyeteg típusú férfi és női énekhanggal, aminek rengeteg követője lett. Szerinted azok az emberek, akik a ma ilyen zenéket hallgatnak, tisztában vannak a Theatre Of Tragedy jelentőségével?

„Hmm, ez megint fogós kérdés. Tudod, koncerteken mindig előadunk néhány Theatre Of Tragedy-dalt, természetesen a legismertebbeket. Amikor ezeket játszunk, azt látom az embereken, mintha álomvilágba kerülnének. Élvezik a zenét, teljesen beleélik magukat, talán akkor döbbennek rá, hogy mennyire hiányzott nekik ez a zene. Persze olyanok is vannak, akik korábban soha nem hallották ezeket a dalokat, tőlük pedig folyamatosan kapom a kérdéseket, hogy honnan vannak ezek, mert nagyon tetszik nekik. A Theatre Of Tragedy szerintem az a zenekar, amelyik még min-

dig meg tudná szólítani az embereket, ha újra összeállna.

Nagyon örülök a kérdésednek, mert a Theatre Of Tragedy szerintem is egy nagyon fontos zenekar volt. Az első albumok készítésekor semmi más nem érdekelt bennünket, csak a kreativitás. Nem foglalkoztunk azzal, hogy mit szólnak hozzá az emberek, nem érdekelt bennünket, hogy anyagilag sikeres lesz-e vagy sem, azzal sem foglalkoztunk, hogy mit mond a kiadó, csak tettük, amit jónak gondoltunk. Nem azért zenéltünk, hogy híresek legyünk, s a kilencvenes években nem is volt könnyű dolgunk, mert nagyon sok ellenreakciót kaptunk, hogy ennek a zenének nincs létjogosultsága. Engem is nagyon sokan támadtak, megkérdézték, hogy mi keresnivalója van egy angyali hangú énekesnőnek egy doom metal zenekarban. Sok olyan üzenetet kapott a zenekar, hogy rúgjanak ki, mert nem illik a hangom a zenénkhez, mi azonban nem foglalkoztunk ezzel, csak tettük azt, amit jónak gondoltunk. Az idő minket igazolt, ma már kimondható, hogy a Theatre Of Tragedy zenéje generációkon

átnyúlva is életben maradt. Nagyon boldog vagyok emiatt, és nagyon büszke vagyok arra, hogy részese lehettem annak a történetnek.”

Norvégiában születél, norvég nemzetiségű vagy, de már a kilencvenes években átköltöztél Németországba. Jelenleg hol élsz?

„Ma már Svájcban. Három éve költöztünk oda. Ennek a kérdésednek is örülök, mert kellemes érzést vált ki belőlem, ugyanis a férjemmel hamarosan visszaköltözünk Norvégiába. Ő dán nemzetiségű, én valóban norvég vagyok, a mi igazi otthonunk Skandinávia. A kör szép lassan bezárul. Több mint harminc éve költöztem el Norvégiából, s most, hogy ötven leszek, tehát az életem derekán járok, azt érzem, hogy ideje hazamenni. Júniusban fogunk visszaköltözni Norvégiába, amit már nagyon várunk mindketten. Szerintem a fiam is követni fog bennünket, hiszen neki is van norvég útlevéle. Ha így nézzük, akkor ez megint egy új korszak kezdetét jelenti majd az életemben.” **HW**

Cselótei László Gáti Viktor Gyuricza Ferenc Kánya Ferenc Kiss Daniella Kiss Gábor Pintér Miklós Schmidt Péter Szénégető Richárd Uzseka Norbert Zubor Olly

	MESSA The Spin	8,18	7	9	6	8	9	9	8	8	9	9	8
	ARCH ENEMY Blood Dynasty	8,09	8	9	9	10	9	7	6	8	7	7	9
	HAREM SCAREM Chasing Euphoria	7,91	9	7	8	7	9	9	7	8	9	6	8
	IN THE WOODS... Otra	7,82	6	8	9	8	8	8	6	8	8	8	9
	BENEDICTION Ravage Of Empires	7,73	6	7	8	10	8	7	8	8	8	6	9
	MACHINE HEAD Unatoned	7,55	7	7	9	7	7	8	7	7	10	7	7
	BLEED FROM WITHIN Zenith	7,45	9	6	7	9	8	7	7	7	8	6	8
	OMEN Kell az ima	7,45	9	7	6	7	8	7	8	7	9	7	7
	THE MAN-EATING TREE Night Verses	7,36	8	7	8	7	8	8	6	6	7	7	9
	EPICA Aspiral	7,00	7	5	8	9	8	7	6	6	7	6	8
	LIK Necro	7,00	6	8	7	8	7	7	5	7	7	6	9
	LANDMVRKS The Darkest Place...	6,64	8	7	6	5	7	6	9	4	9	6	6
	OPIA I Welcome Thee, Eternal Sleep	6,55	5	7	7	6	7	8	4	8	6	7	7
	CALIBAN Back From Hell	5,91	7	5	6	6	6	6	6	4	6	5	8
	KARG Marodeur	5,73	5	8	3	5	6	4	5	7	7	6	7

MESSA

THE SPIN

KIADÓ: METAL BLADE
ÍRTA: UZSEKA NORBERT

9

Az észak-olasz MESSA már kétszer járt hazánkban, rémlett is, hogy a '23-as Fekete Zaj előtt belehallgattam dalaikba, de az új, negyedik album ismeretében visszaíva is ugyanarra jutottam: akkor még nem volt olyan erős a csapat zenéje, mint most.

Ők maguk scarlet doomnak nevezik ezt a zenét, és van is ebben valami, de a The Spint épp az teszi különlegessé, hogy még annyi minden mást is adtak ehhez. Rögtön a nyitó Void Meridianban erős '80-as évekbeli dark rock hatást érezni, és ez több helyütt előkerül aztán. Vannak azért valóban doomos témák, de igazán súlyos, zúzó részekből nincs sok, s ez csak felerősíti azok hatását. Van azonban megannyi elvárásolt pillanata az albumnak – álmodozó, furcsa hangulatok, melyeket sokkal inkább lehet mondjuk a Twin Peaksszel, netán a belga Brutus vagy a norvég Madder Mortem zenekarokkal rokonítani, néha még a svéd Avatariummal is, mintsem a szintéren tömegével jelenlévő énekesnős metalbandákkal. Merthogy itt is női az ének, és Sara Bianchin egyértelműen meghatározza a MESSA egészét. Hangjával sok mindenre képes, és van valami nyers, néhol fátyolos, másutt felcsapó, dühös, de mindvégig nagyon nőies benne. Mely nem is annyira metalossá teszi a Messát, hanem egyértelműen, végtelenül őszintévé.

Minden zenei érdekesség, extra mellett, ez egy olyan lemez, amely a hallgatót is magába nézésre, mélyre ásásra fogja kényszeríteni.

Az album hangzása is nyersnek hat, miközben tényleg van benne valami bársonyos, finom is – meglehet, azért, mert tudatosan a '80-as évek hangszerszerparkját, felszereléseit használták a felvételekhez.

Bár vannak gyorsabban ható dalok, amilyen a klipes At The Races, vagy a slágernek is beillő, magával ragadó Fire on the Roof, a központi dal szerintem az ötödikként érkező The Dress. 8 és fél perccel még nem is ez a leghosszabb (az a záró Thicker Blood), és nem is azért érzem központinak, mert ebbe tették a legtöbb zenei extrát (fúvós szóló, jazz betét, miegymás), hanem mert hangulatilag és a csaknem doom riffje miatt is olyan elementáris ereje van. És ez nem egyértelmű elsőre, hanem csak hallgatod, és egyszer csak azon kapod magad, hogy elvesztél a zenében. Meglehet, itt érthető tetten leginkább, hogy Bassano Del Grappa városából származik a csapat, annyira mély ez a dal – úgy emberileg, mint a benne visszhangzó évszázadok miatt.

Nem tökéletes album ez így sem, de ez is hozzátartozik, így őszinte. Remélem, hamarosan láthatjuk őket magyar színpadon. ■

„Sokat ad hozzá a MESSA doom alapú zenéjéhez az Anneke van Giersbergen/ Agnete M. Kirkevaag hatásokból táplálkozó, technikailag is kimagasló ének, a kompozíciók pedig szép számban hozzák a jó ötleteket, fordulatokat, már-már az Avatarium szintjéhez közelítve. Kicsit billeg, de kilenc.”

– GÁTI VIKTOR 9

„A borító és a logó alapján valami középszerű viking metalt vártam, ehhez képest a MESSA egy énekesnős melankolikus, doomos zenekar, marha jó dalokkal és zseniális atmoszférával. Olaszoktól nem várná ilyesmit az ember.”

– KISS GÁBOR 9

„Valami egészen elképesztő meglepetés ez most! Olyan, mint tavaly a Saturday Night Satan lemeze! A 'semmiből' felbukkan és tarol! Király!”

– SZÉNÉGETŐ RICHÁRD 9

„Kellemes, doomos-okkult rockos belassult muzika meglehetősen jó vokális készségekkel megáldott hölgygel a fronton. A The Oath, a Jess and the Ancient Ones, a Ruby The Hatchet, a Devil Electric – ez a vonal jut eszembe, de itt inkább a mázsás súlyok dominálnak, mint a lassú lebegés. Egész jól hallgatható zene.”

– KÁNYA FERENC 8

„Úgy kezdődik a lemez, mint egy nyolcvanas évekbeli demó. A bosszúság hasonló, mint a Kargnál: egy amerikai producer teljesen más szintre tudta volna felhozni a Messát ennyi kiváló ötletből! Plusz egy pontot adok, mert néha ugyan a hajamat tépem – lásd pl. az Immolation csodájának tönkretételét azzal a totálisan idegen szóval –, de összességében mégis van valami a csapatban, ami miatt nagyon izgalmasnak gondolom őket.”

– PINTÉR MIKLÓS 8

„Melankolikus doom rock/metal Itáliából, egy remek hangú, és a dalokat jó érzékkel nem széttechnikázó énekesnővel. Többségükben erős nóták, megkapó – néhol elvagyódás – atmoszféra, jólesően természetes hatású produkció jellemzik a The Spint. Néhány átlagosabb momentum ellenére is kifejezetten tetszik.”

– SCHMIDT PÉTER 8

„Sara Bianchinnek olyan hangja van, hogy amellet nagyon nehéz a zenére is odafigyelni. De hát, ilyen egy igazi doom nagyszony, nem igaz? Ennek köszönhetően a The Spin albumból akár készülhetne egy kizárólag vokális részeket felvonultató változat is. Na, az sem lenne unalmas! És akkor legyen már instrumentális is, hogy a többiek teljesítményére is fény derüljön, haha!”

– ZUBOR OLLY 8

„'70-es évek imidzs, retro rock sound némi pszichedelikus feelinggel átítva. Mindez női énekkel, Olaszországból. Egész kellemes, de nem átütő.”

– CSELŐTEI LÁSZLÓ 7

„Bár erősen próbálkozik, de a közlébe sem fér az Avatarium zsenilitásának, s persze a Lucifer vagy a Tanith varázsa is messze túlmutat azon, amit a MESSA tud. Ez nálam egyelőre még csak harmadvonal.”

– GYURICZA FERENC 6

ARCH ENEMY

BLOOD DYNASTY

9

KIADÓ: CENTURY MEDIA / SONY MUSIC
ÍRTA: GÁTI VIKTOR

Tizenharmadik lemezéhez érkezett az idén harmincéves(!) Arch Enemy. A csapat felállásában fontos változás következett be, ugyanis a roppant tehetséges, ám igen szűk mozgásteret kapott Jeff Loomis gitáros távozott a bandából (és újabban feltámasztani igyekszik a fenséges Nevermore-t). A helyére Joey Concepcion lépett még 2023-ban, és vele készítette el a csapat az Alissa White-Gluz-éra negyedik albumát.

A felvezető dalok – Liars & Thieves, Dream Stealer, Paper Tiger – alapián nyomatékossá lett az az alapvetés, mely szerint Mike Amotték nem lépnek bele kétszer ugyanabba a folyóba, miközben a végeredmény összetéveszthetetlenül Arch Enemy-s lesz. Az előd Deceivers filmzenés, grandiózusabb megközelítést – amellyel sokadjára is meggyőzték – ezúttal földhöz ragadtabb, a klasszikus heavy metal értékeire jobban reflektáló megoldások váltották fel. Ezzel együtt a kvintett nagyon hasonló módon alkotott most, mint legutóbb, a tekintetben, hogy komoly hangsúlyt fektettek a gondosan kidolgozott dalszerkezetekre, a technikailag visszafogottabb, egyúttal hatásos hangszeres részletekre, amelyek nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy a dalok nem kiszámíthatók, sőt nagyon ötletes fordulatokat, ebben a kontextusban kifejezett különlegességeket rejtenek. Mindemellett pedig a sound vaskos, zord, mondhatni gonosz, a nóták mégis egészséges módon slágerek.

Fentiekre jó példa a death/thrash aprítá-sokra épülő Dream Stealer, amelyben például a karcos és fogós refrént egy fellazult téma vezeti fel. Amott mester pedig több rövidebb, de értékes szöveget rakott bele ebbe a darabba (is). Az Illuminate The Path egy pőrén döngölő tétel, a szerkezete és a motívumai ismerősnek hatnak, ám Alissa – hozzá mérten kissé szürke – tiszta éneke, a hörgéssel váltakozva, végig kíséri. Még csak a harmadik dalnál járunk, de már most bővelkedünk a csemegében, mi több, a March Of The Miscreants képében elérkez-tünk a lemez (egyik) csúcspontjához: a kinyi-latkoztatásnak is beillő szám muzikális oldalról egyszerre harapós és megragadó, Daniel Erlandsson dobos/társ-dalszerző tűpontos, sokoldalú patterneket pakol a szigorú és változatos power/thrash/death témák alá, amelyek közé egy igazán meglepő, lebegős közép-rész illeszkedik. Külön figyelmet érdemel a Vivre Libre, amely eredetileg a francia Blaspheme szerzeménye, és Alissa csodásan énekl, sokad-szorra bizonyítva, hogy az extrém mellett a tiszta ének terén is az élvonalba tartozik. A további dalok szintén bőven rendelkeznek erősségekkel, és vélhetően bármelyik megállná a helyét a koncert programban.

A fanyalgókat ezúttal sem biztos, hogy meg tudja győzni az Arch Enemy, de a rajongók örülhetnek: a brigád továbbra is a kreativitása csúcán van. ■

„Minden bizonnyal a legslágeresebb Arch Enemy-album, ami valaha is készült. Sok tekintetben más, mint a Will to Power, a War Eternal vagy az Angelás klasszikusok. Ettől függetlenül mestermű, ez zenei szempontból elvitathatatlan.”

– Kánya Ferenc 10

„Minden idők egyik legkönnyebben befogadható Arch Enemy-albuma, még akkor is, ha nincs rajta olyan kaliberű 'sláger', mint az Eagle Flies Alone, a War Eternal vagy a We Will Rise. Viszont tele remek témákkal, nagyszerű gitárjátékkal, a Vivre Libre feldolgozás pedig óriási meglepetés.”

– Gyuricza Ferenc 9

„Nyilván sokan sajnálják Jeff Loomis távozását, de az album hallatán azt mondom, hogy Joey Concepcionnel sem lett gyengébb a felállítás. Alissának a megszokott színvonalon szállítják le a melodikus death metal szerzeményeket, néhány kellemes aláfestéssel vagy éppen váratlan kiállással megspékelve azokat.”

– Zubor Oly 9

„Mindig is nagy húzás volt az AE metaljában. Brutál riffek, jó kis komplett, változatos dalok. De azt sajnálom, hogy Alissa állandóan hörgő. Pedig csodálatos dallamének hangja van, amit itt csak hihetetlenül ritkán villant meg. (De végre megvillant.) Engem zavar, sőt idegesít az állandó hörgés, káromgás... Kár...”

– Cselőtei László 8

„Az Alissával készült albumok közül ez tetszik legjobban, jó húzás volt végre komolyabban teret adni a tiszta énekhangjának. Ezt már korábban meglephetették volna. A dalok kompakt-ságával együtt is elég változatos most az anyag zeneileg, Mike Amott pedig igen jókat gitározik már megint.”

– Schmidt Péter 8

„A March of the Miscreants széttördelt-sége marha jó, a Dream Stealer meg pofátlanul nagy sláger. Ettől függetlenül az Arch Enemyvel is úgy vagyok, mint az Epicával. Egyesével oké, de több dal egymás után már sok.”

– Kiss Gábor 7

„Határozottan jobb, mint Alissával eddig bármikor, de nekem még mindig nem az igazi. Sosem voltam rajongó, de itt kivételesen én is inkább a korai lemezeket kedvelem.”

– Szénegető Richárd 7

„Korrekt anyag. Nem idegesítő, de nem is fog meg igazán.”

– Uzseka Norbert 7

„Előrelépést nem látok/hallok most sem, de tény, egy bizonyos színvonal alatt nem jönnek ki mostanság Arch Enemy-lemezek. A zenekar ügyesen fordítja saját maga javára Alissa White-Gluz megjelenését (pár címlap most is biztosan kinéz majd neki). És most képzeljük el és értékeljük ugyan-ezt a lemezt úgy, hogy nem látjuk ki áll a mikrofon mögött... na, ugye!”

– Pintér Miklós 6

HAREM SCAREM

CHASING EUPHORIA

KIADÓ: FRONTIERS MUSIC
ÍRTA: KISS GÁBOR

9

Dallampárti körökben régóta kultikus kedvencnek számít a kanadai Harem Scarem. A banda még 1987-ben alakult, és második lemezük, az 1993-as Mood Swings egymaga elég lett volna ahhoz, hogy bekerüljenek a melodikus rockzenék nagykönyvébe. Szerencsére azonban a Harry Hess énekes és Pete Lesperance gitáros által karöltve vezetett alakulat azóta is aktív, a mai napig pedig már tizenhat nagylemez fűződik a nevükhöz. Volt azért pár vargabetű is a karrierjükben: hívták őket egy időben Rubbernek, meg fel is oszlottak néhány évre, de bő egy évtizede újra stabilan működik a gépezet. Viszont ez nem azt jelenti, hogy ontánák magunkból az új zenéket, hiszen a legutóbbi korong még 2020-ban jött ki, Change The World címmel. Szóval igencsak ideje volt már, hogy megérkezzen a Chasing Euphoria, és aki régóta kiéhezetten üldözte azt a bizonyos, Harem Scarem-féle eufóriát, bizony meg is fogja nyalni a hallatán mind a tíz ujját.

Kanada sok nagyszerű, saját hangzásvilággal rendelkező zenekarral örvendeztette már meg a nagyvilágot, és a Harem Scarem is egyértelműen ezek közé tartozik AOR-os hatásokkal vastagon nyakon öntött hard rock muzsikájával. Mind Hess ezer sávon megszólaló hangja

illetve dallamvilága, mind Lesperance gitározása is tök egyedi, a Harem Scarem pedig az ezek által behatárolt kis univerzumában szállítja a minőségi dalokat évtizedek óta. Annak ellenére, hogy vannak néha náluk is apró finomítások, újítások, igazítások, azért a HS-sound meglehetősen állandó, főleg a reunion óta.

A magam részéről viszont semmi kivetnivalót nem találok ebben, amíg olyan minőségi, azonnal a fülbe ragadó és hatalmas slágerpotenciállal bíró darabokat szállítanak le, mint a nyitó címadó, a Slow Burn, a Reliving History vagy a tempósabb A Falling Knife.

Hess búgó hangja így, 55 fölötte már valamelyest karcsosabb itt-ott, mint a hőskorban, de így is a szintér krémjéhez tartozik, dallamvilága pedig összekeverhetetlen, akárcsak

Lesperance roppant ízléses és szép gitározása. És ahogy említettem, a dalszerzői vénával sincs gond ezúttal sem.

A banda mindig is erős volt balladákban, a World on Fire pedig illik a nagy elődök sorába, hiszen ha felcsendül, tuti, hogy még a nap is kisüt. És tulajdonképpen ilyen az egész lemez is: egy üresjáratoktól mentes, bő félórás, végtelenül pozitív, optimista hangvételi anyag, ami minden alkalommal feltölti hallgatóját. Egy igazságosabb világban milliószámra adnának el belőle. ■

„Azt a zsenialitást, amit az első két albumon tudtak, már lehetetlen viszszaadni, de egyáltalán nem felejtettek el zenélni! Ez egy erős anyag tele jó dalokkal, felfokozott muzsikálással. Vokálozásban pedig verhetetlenek!”
– Cselótei László 9

„Szerettem volna max pontot adni, de végül egyel kevesebb mellett döntöttem. Harry Hess még mindig elképesztően énekel, meg az egész jól működik, valamiért mégsincs hibátlan érzésem.”
– Szénégető Richárd 9

„A csúcscorszakokon régen túljutottak már, de méltóképpen öregednek, az a színvonal, amit ma képviselnek, továbbra is minőséget jelent. Laza biztonsági játék ez az album, tele szerethető dalokkal.”
– Gyuricza Ferenc 8

„A Harem Scarem sem a meglepetések zenekara már jó ideje, és a zenitjükön is jócskán túl vannak (nálam a Voice Of Reason a csúc - az sem ma volt éppenséggel...), de Harry Hess főtott-karcos-érzelmes hangja és az ízléseselegáns hangszerek játék még mindig szépen működnek. Rácsodálkoztam? Nem. Tetszik? Igen, meglehetősen.”
– Schmidt Péter 8

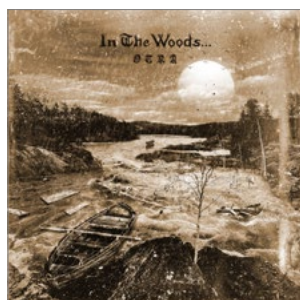
„Sokszor felmerül, hogy talán túlságosan is jószívűek vagyunk a HP-s pontozások alkalmával. És tényleg csak azokra a lemezekre kellene magasabb pontszámot adnunk, amit bármikor, bárhol újra és újra elővonnánk. Nos, fura vagy sem, de én akár a Chasing Euphoriát is többször lepörgetném – mondjuk az autómban, hosszú-hosszú utazások alkalmával.”
– Zubor Olly 8

„Másodvonalas öröme, például műfaji rálátással, ugyanakkor komolyabb túljátszás vagy modorosság nélkül. Az ilyesmi könnyedebb zenében otthonosan mozgó hallgatónak nem lehet oka a panaszra.”
– Gáti Viktor 7

„Nem az én zeném ez a fajta dallamos hard rock, de van benne egy határozott AOR él, ami miatt rokonszenvesnek érzem. Jól játszott és jól hallgatható anyag. A produkciót, meg nyilván a banda múltját tekintve nyilvánvaló, hogy nem belépő szintű dologról van szó, ugyanakkor semmi letaglózóan különlegeset nem hallok benne.”
– Kánya Ferenc 7

„A Chasing Euphoria alapvetően egy szépen felépített, igényes, kellemes lemez. Az első meghallgatás után többet gondoltam róla még. A legnagyobb problémát az igazán nagy slágerek és az out of box gondolkodás teljes hiánya jelenti. Ez a fajta biztonsági játék nem alkalmas arra, hogy hosszú ideig fentartsa a figyelmet.”
– Pintér Miklós 7

„Alapvetően nem rossz, de azért ez a csapat hard rock/AOR vonalon többször is mutatott olyat, ami kimagaslott az átlagból, míg ez az anyag nem.”
– Uzseka Norbert 6

IN THE WOODS

OTRA

8

KIADÓ: PROPHECY PRODUCTIONS
ÍRTA: MILÁN PÉTER

A norvég In The Woods... pályafutásáról, jelentőségéről, leginkább magáról a zenéről, természetesen a zenekar első időszakát alapul véve, könyvet lehetne írni, bár igazából csak műveik értő meghallgatásával, átélésével, átlényegtetésével lehet közel jutni egy-egy komoly műalkotás esszenciájához. A Heart Of The Ages, az Omnio és a Strange In Stereo mérföldkövek, melyeknek a klasszikusok panteonjában van a helyük, ám itt nincs mód ezeknek a kincseknek a bővebb jellemzésére. Ez amúgy is megtörtént a maga idejében.

Az In The Woods... a Botteri fivérek távozásával sem szüntette be tevékenységét, pontosabban Anders Kobre dobos, egyetlen eredeti tag, folytatja a régi név alatt a tevékenységet immáron a harmadik albumon. Jogos a felvetés, hogy a két Botteri nélkül van-e értelme, létjogosultsága In The Woods...-ról beszélni, magam elég szigorú vagyok e tekintetben, mert sokszor nem jogosult ilyen esetekben a régi cégér használata, de e rövid cikk ennek a kérdésnek a megválaszolására sem alkalmas.

Az In The Woods... 2014-ben indult újra, a Pure című visszatérő albumon még játszottak a Botteri testvérek, azonban a Cease The Day és Diversum már új gitárosokat látott, s az Otra is Kåre André Sletteberg és Bernt Sørensen gitárosokat tudja maga mögött. Nils Drivdal a basszusgitáros, James Fogarty, az előző frontember helyére pedig Bernt Fjellestad érkezett, aki a Diversum után már a második lemezen hallatja hangját. Orgánuma kimondottan kellemes tónusú, markáns ízt ad az újkori In The Woods... dalainak.

Az Otra anyagát természetesen épphogy csak egy-egy hajszálvékony szál köti a klasszikus In The Woods...-hoz, s innentől kezdve rajtunk áll, hogy foglalkozunk-e a norvégok kései

inkarnációjával. A korai éra elképesztő, egyszerű zsenialitása nyilvánvalóan nincs jelen, de ha ettől, valamint a névhasználatától el tudunk vonatkoztatni, és egy új zenekarként tekintünk a kvintettre, akkor élvezhetjük ezt az albumot is. Ugyanis a zene nem rossz. Atmoszferikus északi metalt hallunk, amely néha elmegy a blackes tónusokig (Fjellestad kellemes baritonja ilyenkor átadja a helyét néhány hörgésnek), másutt gótikus tónusok ütnek fel a fejüket, de az északi népzene hangulatai ott bújkálnak a sorok között – mint oly sok skandináv lemezen. Ezt a miliót a nagyon szép lemezborító is csak megerősíti.

Az előzőleg említett elemek mellett feltűnő, hogy a csapat leásott a rock/metal-gyökerekig, s ugyan van egy hullámsága az albumnak, hangulati díszítéseket is találunk, a szerzeményeket nem bonyolították túl a norvégok. Mintha újraértékeltek volna a zenekar tevékenységét. Mindenesetre van érték abban a hozzáállásban, hogy tét nélkül alkossunk, ne foglalkozunk az elvárásokkal, csak adjuk ki magunkból azt, amit a szívünk diktál. Az Otra anyaga alapján valószínűleg ez vezérelte a norvég csapatot, amikor megírták és felvették az újkori In The Woods... negyedik albumát. A Come Ye Sinners még a '90-es évek nyersebb, vadabb korszakát is megidézi, ha óvatosan is teszi...

Nincsenek gigantikus instrumentális folyamatok (az egyszerű és megismételhetetlen Omnio...), új utak feltörésére irányuló szándék, azonban van örömmzenélés, néhány szép ének-téma, valamint északi atmoszférájának értő tolmácsolása is a vérben van ezeknek a már nem tinédzser korú férfiaknak. Ennél többet ne kérjünk, ne várjunk el tőlük. A zenekar vonkozásában és az adott konstellációban ez sem kevés. ■

„2014-ben egyszer már újraéledt az In The Woods... most pedig főnixként támadt fel újra. Ha azt a tökéletességet nem is hozza az Otra, mint amit az Omnio tudott, de a hangulat ismét betalál. Az újjáalakulásuk utáni legerősebb művük ez, adj neki egy esélyt, szerintem nem bánod meg.”
– Gyuricza Ferenc 9

„Emlékeim szerint az In the Woods... a '90-es években igen jól szerepelt a Hangpróbán. Rémlik, hogy egyszer az első helyet is megszerezték. Azt jelen pillanatban még nem tudom, hogy most is odaférnek-e a dobogóra, de az annak rendje s módja szerint felsorakozó 'vissza a gyökerekhez' típusú témák hallatán valószínűleg nem véletlenül jutott eszembe az a korszak.”
– Zubor Olly 9

„A zenekari felállást tekintve akár komédiaként is leírható lenne a 'Woods jelenlegi helyzete, de ezzel a lemezzel így is sikerült tovább mozdulniuk az előző két, az életműhöz mérve halványabb dobás után.”
– Gáti Viktor 8

„Az In The Woods... régebbi dolgai legfeljebb dal szinten tetszettek, de leginkább témákra emlékszem. Az Otra egy tökéletesen más hangulatú és hangszerelésű anyag, mint az eddigiék bármelyike: többnyire kellemes, nyugodt, de hűvös északi muzsika, nem szokatlan vagy kiszámíthatatlan zenei élmény, mint a koraiak. Könnyebben befogadható, de kompaktabbnak – egyszerűbbnek és hatásosabbnak – tűnik, mint a Cease vagy a Diversum legutóbbiról.”
– Kánya Ferenc 8

„Tipikusan skandináv, hangulatos, himnikus zene, ami sokkal jobb, mint az úgynevezett pagan szintér döntő többsége.”
– Kiss Gábor 8

„Omnio és Strange In Stereo nem lesz, nem lehet még egyszer – ezt nagyjából már ezek megjelenése környékén tudhattuk. A jó egy évtizede újra aktív zenekar ezzel együtt később is mindig igényes, hangulatos anyagokkal állt elő, ami az Otra esetében is igaz. Nincs miért szégyenkezniük ezúttal sem.”
– Schmidt Péter 8

„Az előző lemeznél azt éreztem, elválnak útjaink, de ez most határozottan tetszik és elkap a HANGULAT. Erős cucc!”
– Szénégető Richárd 8

„Nyilván egyszerű és megismételhetetlen volt az Omnio, és a Strange in Stereo is, de a visszatérésük óta ebben a lemezben érzem a legtöbb jót.”
– Uzseka Norbert 8

„Bár vannak benne jó pillanatok (pl. szép dallamok), a nótaszerkesztést illetően sokszor elég gyermeketeg, egyes részek sokszor ismétlődnek, valahogy nekem nem áll össze egészen egésszé ez az album.”
– Cselőtei László 6

„A lemez avantgard megközelítése tetszik, ahogyan a komplex gondolkodásmód is, a dalok azonban nem elég erősek ahhoz, hogy jobb pontszámot adjak rá.”
– Pintér Miklós 6

BENEDICTION

RAVAGE OF EMPIRES

KIADÓ: NUCLEAR BLAST

ÍRTA: KÁNYA FERENC

10

Ha olyan zenéket hallok, mint a Benediction, a Cancer vagy a Bolt Thrower például, mindig felül akar kerekedni bennem a meggyőződés, hogy jobban bírtam a brit death metalt, mint mondjuk a svédet vagy a floridait. Valahol egyébként a thrash és a heavy tekintetében is brit vagyok. Heavy metal banda mondjuk rettentő sok volt az esős szigeten, thrash és death metal viszonylatban viszont nem honnan dózsölés. A Bay Area meg Tampa, esetleg New York egyedüli thrash és death metal volumene simán megette tíz-óráira a brit összterméket ugyanebben a szegmensben. Nekem viszont egy rakás kedvencem volt/van a szigetországból, és bár szerettem mind a két említett műfajt - tekintet nélkül arra, hogy honnan jönnek - a brit csapatokat valahogy, talán a punk undergroundot tükröző hangulatuk és az intenzív, polírozatlan hangzásvilág miatt éreztem közelebb magamhoz.

Ha valamilyen joghézag alapján ismeretlen lenne a Benediction név, annyit mondanék csak róluk, hogy nem egy startupról van szó - bár ez a bevezetőből biztosan mindenkinek átment - hanem egy brit death metal veteránról, ami a '80-as évek végén alakult, és azóta is aktív. A felállásuk sokat változott az elmúlt több, mint 35 évben. A brit death/grind szakma számos kisebb-nagyobb alakja megfordult a csapatban, a bemutatkozó anyagukban, az ikonikus Subconscious Terror lemezen például Barney Greenway hangja hallható. Az ideivel együtt kilenc teljes albumot adtak ki. A Benediction alapítói közül már csak a két dalszerző, Peter Rewinsky és Darren Brookes gitárosok tagjai a zenekarnak, illetve Dave Ingram frontember, aki a „klasszikus”, felállásban, a második albumtól volt tagja a bandának, de a '90-es évek végétől egy évtizedre távozott, és a 2020-as, gyakorlatilag visszatérést jelentő Scriptures után ez a második új lemez vele. Érkezésével, illetve azt követően a ritmusszekció is frissült, és a komplett új felállásnak a Ravage az első stúdiós munkája.

Aki nem hallotta még a bandát, sok negatív dolgot mondhat erre a tizenegy dalra,

például olyanokat, hogy régivágásúak, sőt retrospektívek, hogy sok a középtempó, hogy nincsenek szólók, satöbbi, ám azt, hogy öreges vagy poros lenne, hogy nincs benne energia vagy unalmas... azt nemigen. Na jó, a nem öregebb meg az energia dolgot nyilván nem úgy értem, hogy olyan technikát, dinamikát meg hangzást fogsz tapasztalni, mint mondjuk a Thy Art Is Murder vagy a Suicide Silence dalaiban. De ez az album nem is azzal a szándékkal készült, hogy új dolgokat mutasson. Meg talán nem is a legifjabb death metal nemzedéknek, hanem a hozzám hasonló X generációsoknak.

A Ravage erős folytatása a Scriptures lemeznek, és ahogyan az is, ezek a dalok is a hármas Benediction, a Transcend the Rubicon idejébe, a '90-es évek első felébe utaztatnak vissza. Nem véletlenül. Erre az albumra már határozottan kialakult a banda stílusa és rutinja is, fontos munka volt mind a csapat, mind a műfaj életében. Nekem is az egyik kedvenc lemezem abból az időből. Korszakhatár volt a globális death metalban, és a Transcend még a régi érárt képviselte. Underground punkon, grindcoren, brit thrash metalon szocializálódott szigeti veszedelem.

A Ravage abszolút adja ezt az érzést, az első másodpercétől kezdve lúdbőrözt tőle a memóriám. Olyan dalok tetszettek, amik akár a Transcenden is A oldalasok lettek volna, mint például a pattogósan nyitó A Carrion Harvest és a hasonló modorban folytató Beyond the Veil, aztán a gyors-középtempójú, súlyos riffeket cipelő Engines of War, valamint ikre, az diszkrétén Celtic Frostos Crawling over Corpses, valamint a Benediction lényegét és a fent említett korszak hangulatát kiválóan megragadó, összetett, súlyos és ízlésesen dallamos címadó az anyag végén. Igazi angolszász halál metal, ahogy a legendák korában nyomták.

Az első három Benediction-alumból kettő biztos tízpontos nálam. Erre is annyit adok, de nincs ekvivalencia, azok a lemezek akkor voltak jók és úgy. Ez meg most. Azt hiszem, jó barátok leszünk. ■

„Ő, azok a régi szép idők! Sosem felejttem el, hogy '93 tavaszán, vállaamon egy kétkazettás magnóval sétálgattunk a barátnőmmel Horányban, és a The Grand Leveller albummal riogattuk a lakosságot. Nos, az akkori barátnőm azóta (is...) a feleségem! A Ravage of Empires album dalai pedig tökéletesen felidéznek a '90-es éveket – és ezen csodás emlékeket.”

– Zubor Olly 9

„Ízig-vérig old school death metal, tényleg a régisulis módon, egy már veteránnak tekinthető brit zenekartól. Csak azt adja ez az album, ami a név alapján elvárható tőle, semmi többet. Abban viszont majdhogynem tökéletes.”

– Gyuricza Ferenc 8

„Ha már death metal, akkor a Benediction új albuma számomra sokkal izgalmasabb, mint az Arch Enemy friss kiadványa. Keresni ugyan nem fogom, de ha a jövőben valamikor is szembejön velem a Ravage of Empires, biztosan nem fogok elugrani előle!”

– Pintér Miklós 8

„Korrekt old school death metal album korrekt old school death metal arctól, a kódos Albionból. Régi név a Benediction a színtéren, akiknek voltak ugyan mélypontjaik, de kitartásnak és elkötelezettségnek sosem voltak híján. Az új lemezük pedig kifejezetten izmos lett, a legjobb anyagaik egyike a teljes pályájuk tekintetében is.”

– Schmidt Péter 8

„Stabil és megbízható darálás, ami csak azért nem kap egy ponttal többet, mert hangyányit egysíki a végére, de ez egy igenis frankó lemez!!!”

– Szénégető Richárd 8

„A Benediction is jó ideje amolyan 'örök időgép' üzemmódban működő zenekar a (klasszikus) death metalban, tesznek a jelentősebb újításokra, ami a leghüségesebb rajongótáborra nézve garanciát jelent. Stílusában kikezdetlen anyag.”

– Gáti Viktor 7

„Old school death metal. Se több, se kevesebb.”

– Kiss Gábor 7

„Igazi death/thrash-veteránokról beszélünk. Zúznak is ezerrel, nem tűnnek fáradtnak. Tipikusan olyan album, amit adott pillanatban jó hallgatni, de egy perccel a befejezés után már semmire sem emlékszel.”

– Cselőtei László 6

„Ha épp tufa, őrlő ős-death metalra van szükség, és fontos, hogy friss megjelenés legyen, akkor remek választás.”

– Uzseka Norbert 6

MACHINE HEAD

UNATONED

10

KIADÓ: NUCLEAR BLAST
ÍRTA: SZÉNÉGETŐ RICHÁRD

Megmondom őszintén, sosem voltam Machine Head-fan. Mindig is ott voltak körülöttem, a baráti köröm nagyobb része imádja őket, de engem nem nagyon tudtak úgy elkapni, hogy rajongó legyek. Voltak kiemelkedő pillanataik, lemezeik, de Robb sosem volt szimpatikus, így arra a polcra kerültek nálam, ahova a Disturbed, David Draiman miatt. És mit ad Isten? Mindkét bandával megváltozott a viszonyom, nem is kicsit. Olyannyira, hogy ezt a MH-lemezt epekedve vártam. Komolyan.

Baromi kíváncsi voltam, Robb engedi-e majd az „új” gitárost, Reece Scruggsot dalt írni, vagy marad a sztori one man show? Persze, jelentős többségben maradt, ahogy az is, ami a MH teljes karrierjén végig ott volt: a trendlovaglás. Mielőtt bárki elhajtana a vérbe, kihangsúlyozom: ezt itt nem degradálóan mondom. Robb mindig ügyesen lavírozott az éppen aktuális divatok között, mindig annyit szívva az MH zenéjébe, amennyi még nem tiporja meg két lábbal annak identitását. Persze, volt, amikor túlzásba esett (Supercharger), de még ez is tudott jól állni nekik. Az előző, Of Kingdom And Crown aztán hozott egy olyan MH-lemezt számomra, amivel a mai napig nem tudok betelni és szemernyt sem kopott három év alatt. Az Unatoned ennek logikus folytatása és nem is.

Azt előre mondom: ha úgy állsz neki a lemeznek, hogy szeretnél Davidian 2-t és

egy új Burn My Eyest, akkor meg se hallgasd a cuccot, ez nem a te lemezed! Az előző anyag nagyívú, megadallamos refrénjei most is itt vannak, csak sokkal kompaktabb, sallangmentesebb dalokkal. Ez a tömörség persze egyszerre áll nagyon jól a daloknak és érezni néha, hogy itt még elfért volna 1-2 perc közjáték, bár utóbbi megállapítással esélyesen egyedül vagyok. Egészen biztos vagyok benne, hogy az old school fanok egy-egy olyan dalra, mint a Bonescraper, a Bleeding Me Dry, vagy a Not Long For This World a világból ki fognak szaladni, ugyanakkor ezt itt én most teljesen logikus evolúciónak érzem és elhiszem Robbnak, hogy most, 57 évesen ez jön belőle. Sőt, nekem ezek a tételek most jobban is működnek, mint az egyébként horzsoló és acsarkodó darabok, amikben az MH mindig is feketeöves volt. Ám a lemez legnagyobb erénye, a hibátlan sound mellett, hogy bármilyen megközelítéssel hallgatom, egy dolgot érzek: ez bizony egyben van. Így kerek, egész és tökéletes.

Sosem hittem volna, hogy márciusban egy Machine Head-lemezre fogom azt mondani, hogy gyerekek, ez esélyesen dobogós lesz az év végén, pedig most ez van. Ezek után még jobban várom a nyári koncertet és nagyon remélem, hogy a lemez fele ott lesz a setlistben! Köszönöm, Mr. Flynn és bocsánat, hogy annyit ekéztelek korábban! ■

„Letisztultabb, egyszerűbb, befogadhatóbb, mint az Of Kingdom and Crown volt, ezért már az első találkozás alkalmával megfogott. Sokadjárja végighallgatva is talállok rajta izgalmas megoldásokat, s nekem a Machine Head dallamosodásával sincs problémám. Igaz, a Catharsis idején sem volt.”
– Gyuricza Ferenc 9

„Van itt pár megoldás, amitől összehúszom a szemöldökömet, de összességében bejön a cucc. És Flynn mester végre újra tömören fogalmaz.”
– Kiss Gábor 8

„Itthon hatalmas rajongótábora van a MH-nek. Én nem tartozom a nagy követők közé. De elismerem a banda értékeit, amelyeket most is megvillantanak. Ugyanakkor ez az album nem tűnik egy korszakalkotó műremeknek.”
– Cselőtei László 7

„Meglehetősen hullámzó teljesítményt nyújtott az utóbbi tíz évben Robb Flynn gárdája a stúdióalbumok terén. Az előző lemezen épp a hosszabb dalok voltak a meggyőzőbbek, itt pedig tudatosan rövidebbek sorakoznak... Folytatásnak azért megteszi.”
– Gáti Viktor 7

„Bestiálisan megszólal, viszont fura, nehezen szokható anyag. Vannak jó dalok, hozzá a kötelező formák legtöbbször, de részleteiben nem szimpatikus. Nekem a sok 'repülés' téma, a rejtett vonások meg elektronika, a tömörített dalszerkezetek, a bárhogyan, de fülbemásmáni akaró tiszta énektémák miatt kicsit olyan az Unatoned, mint egy szabványon kívüli Machine Head lemez.”
– Kánya Ferenc 7

„Mit nem adnék, ha csak egy pár percre újra azt érezhetném egy új Machine Head-lemez meghallgatásakor, mint a Burn My Eyesnél! Akkor talán még Flynn egykori zsenije mellett az Ördög című dalt sem hiányolnám a lemeztől! Vértik a szívem.”
– Pintér Miklós 7

„Pozitívum az utóbbi lemezekhez képest tömörebbre, lényegre többlet vett megfogalmazás, viszont jó pár hangszerelési megoldás akad, amit én itt testidegennek érzek. És Flynn dallamos énektémái sem az igazak, valahogy túlfínomkodja őket, előben ezekkel baj lesz szerintem. De ne legyen igazam.”
– Schmidt Péter 7

„Irreális elvárás volna, hogy úgy üssön, mint anno a Davidian, mégis úgy érzem, hiába a jó témák, ez már önismétlés.”
– Uzseka Norbert 7

„Hát, nem is tudom... Persze, tök jó, hogy Robb Flynnék még most is itt vannak, és tolják ezeket a groove-os, thrashes dolgokat. De nekem valahogy hiányzik az a súly az Unatoned albumból, amivel a banda a '90-es években pár pillanatot alatt a földbe tudott döngölni.”
– Zubor Olly 7

BLEED FROM WITHIN

ZENITH

8

KIADÓ: NUCLEAR BLAST
ÍRTA: SZÉNÉGETŐ RICHÁRD

A deathcore tipikusan az a műfaj, amit nagyon nehéz igazán jól játszani. Csőpőből tudnám sorolni a példákat a kihagyott ziccerekre ezen csapatoknál, még akkor is, ha többségük kereskedelmileg sikeresnek mondható. A Glasgow esős vidékéről származó Bleed From Within az egyike a kevés kivételeknek, akik közel tudtak hozzám kerülni és nem zavar a zenéjükből áradó folyamatos izomszag.

A Zenith már a skótok hetedik lemeze és még mindig azt gondolom, Scott Kennedy a műfaj egyik legjobb torka! Ahogy a Violent Nature berobban, azonnal full egyértelművé válik számomra, hogy itt most nem bő háromnegyed óra dögunalom jön, mint a legtöbb hasonló lemeznél, hanem tényleg kapunk is valamit a „pénzünkért”. Mindig is tetszett, hogy a komplexitás nem megy át hangszeres maszturbációba és az, hogy nem félnek ki-

kitekinteni a műfaji keretekből. A God Komplex már-már rock and roll kezdése, vagy az A Hope in Hell negédes dallamai remekül színesítik az összképet és ami a legfontosabb, egy cseppet sem hatnak idegenül, nem lógnak ki a hangképből. Pont az ilyen organikus dolgok, vagy a háttérben felsejülő skótduda miatt lesz a Bleed From Within más, mint mondjuk a Slaughter The Prevail. Kíváncsi lennék, min múlik, hogy egy-egy hasonló produkció lenyűgöz, szórakoztat, vagy kimondottan untat és ellenérzést szül esetleg? Egy biztos, a Zenith határozottan az előbbi! Kimondottan tetszetős anyag!

Nem is akarom nagyon bő lére ereszteni, mert felesleges. Aki eddig szerette a skótokat, az biztosan imádni fogja a Zenithet, akit pedig esetleg eddig nem kapott el, annak is érdemes tenni vele egy próbát szerintem. Soha rosszabbat, srácok! ■

„Kegyetlenül belefeszülnek a témákba. A géppuskaszerű dobolás és az ádáz riffelés leviszi a fejed. A hisztérikus, dühöngő ének pedig végképp kikészíti az idegrendszered! Nagyon intenzív élmény! Erre aztán lehet koncerten tombolni!”
– Cselőtei László 9

„Valahol azt olvastam az In Place of Your Halo, a God Complex vagy az A Hope in Hell kapcsán, hogy ez már inkább tisztán metalcore, mint a korai anyagok voltak. Nem osztom ezt a véleményt, de valószínűleg nem is az számít, hogy minek nevezzük. Lehet alapkövet nem tesz le, de sokan azért örülnének, ha ilyen dalokat tudnának írni.”
– Kánya Ferenc 9

„Hangzásilag, technikailag ez (is) egy újabb színvonalas album a skótoktól. Az más kérdés, hogy zeneileg nekem nem sok izgalmat tartogat. Még akkor sem, ha a skótdudás breakdown valóban hatalmas ötlet rajta.”
– Zúbor Olly 8

„Inkább fejtörést okoz, hogy mit is szerettek volna a metalcore műfajának tágitásával, mintsem kellemes meglepetést. Ennek ellenére képes berántani a darálóba, át tud adni magam a hangulatának.”
– Gyuricza Ferenc 7

„Zeneileg ez egy marha erős cucc, de számomra eléggé lerontja a roppant egyhangú ének. A metalcore már csak egy ilyen műfaj.”
– Kiss Gábor 7

„A Zenith olyan, mintha egy sokat látott metalcore mesterszakács által leírt receptből rakták volna össze. A végeredményt bátran fel lehet szolgálni a vendégeknek, nem lesznek elégedetlenek, de szinte biztos, hogy legközelebb egy másik éttermet is kipróbálnak majd. Szóval nem rossz, de hiányolom az egyedi fűszereket!”
– Pintér Miklós 7

„Metalcore a barátságtalanabbik fajtából, néhol relatíve szokatlanabb hangszeres és hangszerelési megoldásokkal. Nem kimondottan az én zeném, de a maga módján egyáltalán nem rossz: komoly húzása van, és a brigád a dalszerzéssel, mint olyannal is tisztában van. Korrekt munka.”
– Schmidt Péter 7

„Alapvetően eléggé tipikus izom-metalcore AILD módra, de például a Dying Sun finom megoldásai szépen lazítanak a konstans frusztrációtól feszülő zúzdafolyamon.”
– Gáti Viktor 6

„Vegyes a kép, mert a metalcore vonalon nem hoz újat, de egész sok másféle téma, extra fűszer van benne, ami az átlagnál érdekesebbé teszi.”
– Uzseka Norbert 6

„Kegyetlenül erős dalok, lendület és pazar sound! Meg vagyok lepve, hogy sikerült még egyet rápakolni az előző lemezre! Minden elismerésem!”
– Szénégtő Richárd 9

„Sok Nagyfi-dalt kívánok még magunknak a »bármennyit éltél, ne legyen elég« vonalon!”
– Pintér Miklós 8

„Talán furcsán hangzik, de nekem hasonlóan párhuzamosan szól a fejemből Stula és Kori éneke, amikor új Oment hallgatók, mint ahogy a Wall Of Sleep esetében BZ és HG hangja. Mindenesetre, a Nagyfi Művek dübörög tovább.”
– Gáti Viktor 7

„Az első pillanataitól felismerhető Nagyfi-metal. Kemény, súlyos, morcos anyag, nagyobb volumenű éneklést viszont csak néhány dal tesz lehetővé, amit sajnállok, mert az Omenben nemigen hallani azt a Stulát, aki a Fénypokollal leszakította a fejeket.”
– Kánya Ferenc 7

„Nagyon komoly gitározás hallható a lemezen, az énektémák viszont nem igazán találtak el.”
– Kiss Gábor 7

„Keménykötésű 'amerikás' power metalban itthon az Omen egyértelműen a legjobb, ez a komor hangvételű album pedig bizonyos tekintetben egészen a 2006-os A hetedik nap súlyosságáig nyúl vissza. Eddig rendben is volnánk. Viszont énekdallamokkal az előző stúdió lemez összességében jobban állt, az új szövegekben pedig sokallom az egyes szám második személyt. Ellenben a riffek meg a rőfögős hangzás nagyon ott vannak.”
– Schmidt Péter 7

„Bivaly hang és riffek, még ha számmottevő újdonságot nem hoznak is.”
– Úzseka Norbert 7

„Állhat bárki a mikrofon mögött, az Omen zenéje továbbra is pár hangból felismerhető. Stula személyében rádadásul nem is 'bárki' tölti be az énekesi posztot. Az más kérdés, hogy egy-egy dalban akár egy oktávval feljebb is kiereszthette volna a hangját. Na, majd legközelebb – vagy éppen a koncerteken!”
– Zubor Olly 7

„Vannak magával ragadó pillanatai, összességében azonban középszerű és unalmas. Mindez azért különösen fájó, mert máig az Omen neve díszel az egyik legjobb magyar metal album borítóján.”
– Gyuricza Ferenc 6

OMEN

KELL AZ IMA

9

KIADÓ: H-MUSIC
ÍRTA: CSELŐTEI LÁSZLÓ

Úgy kellett már egy friss Omen-album, mint egy falat kenyér! Döbbenet, hogy már több, mint fél évtizede jelent meg az előző, csupa új dalt tartalmazó, Halálfogytiglan című stúdióanyag, ami számomra etalon az Omen repertoárban. Pedig olyan élénk az emlék, mintha tegnap lett volna: alig vártam, hogy normális körülmények között megdöngessem az éppen akkor, egy letöltő linken megérkezett dalokat. Szerencsére, hosszú idő után megteremtettem magamnak az „ott-honi koncertélményt” körülményeit: a méretes nappaliban egy majdnem PA méretű cucc áll. Ha kell, lebontja a házat. Nos, akkor majdnem le is bontotta!

Most ugyanez történt: rálöttem a laptopot a hi-fire... És igen, az ember ezt a soundot várja egy veretes magyar metalalbumtól! Olyan vas-tag gitárral jön veled szembe, hogy belevered a fejed, a dohogó basszus és dob pedig haj- és nadrágszár-lobogató mélyekkel üzeni, itt elkapták a lényeket.

Na, és az az énekhang! Sok kiváló rockénekes van itthon. De valahogy Stula torkából pont úgy törnek elő az énektémák, ahogy az jólesik az avatott, sokat megélt hard rockon/metalon edzett fülnek.

Rádadásul mindez nem csupán kemény, hanem felismerhetően ómenes. Hogy ez mitől van? Talán Nagyfi Lacitól? Vagy a Nagyfi tesóktól? Minden bizonnyal! Mindenesetre tény, ha

meghallod, azonnal rá tudod vágni: ez bizony Omen!

Eltelt fél évtized, nem csoda, ha a felállás ezúttal sem ugyanaz, mint a „múltkor”. Nagy Máté helyére Tóth Károly került Nagyfi Laci mellé a gitárosi posztra, a mélyeket pedig immár a legendás ex-Pokolgép-basszer, Pazdera Gyuri hozza Mezőfi Józsi helyett.

Sikerült erős dalokat letenni az asztalra. Számomra az album csúcspontja a Lennék című tétel. Elsősorban a refrénje miatt. Olyan a dal, ami egyből ragad. Laci Zakk Wyldé-osan nyihogtatja a gitárját, van benne élet!

A Kikövezett út riffjeit és feelingjét a Texas Hippy Coalition is megirigyelhetné. Hamisítatlan déli, egyszerű, de nagyszerű metal, amiben bitang húzás van. Laci szereti az ilyen témákat. De meg kell említenem a Végítélet című dalt is. Komótosan, lassú középtempóban menetel a nóta, aminek szintén kiemelkedő a refrénje. Az itt található sor pedig, miszerint „homokba tervet ne vess / rajzolj inkább vérral” nagyon megragadta a fantáziámat, beakadt!

Anno nagyon beszippantott a Halálfogytiglan album és jónéhányszor megnéztem akkor a bandát élőben is. Úristen, de komoly, bőrös-szegecses metalhősöket láttam a színpadon!

A Kell az ima méltó követője az előző korongnak és biztos vagyok benne, az új felállítás is kiválóan teljesíti a színpadon! Alig várom, hogy láthassam-hallhassam őket. ■

THE MAN-EATING TREE

NIGHT VERSES

8

KIADÓ: NOBLE DEMON
ÍRTA: GYURICZA FERENC

Vannak zenei stílusok, amelyek magától értetődően, vagy túl egyértelműen kötődnek egyes nemzetekhez. A gótikus elemeket felvonultató, melankolikus, atmoszférikus metalt senki nem játssza olyan természetességgel, mint a finnek.

A The Man-Eating Tree sosem tartozott a stílus krémjéhez, az utóbbi időben ráadásul el is tűntek a ködös szürkeségbe vesző horizontról, az In the Absence of Light című harmadik albumuk több mint tíz esztendeje, 2015 márciusában jelent meg, és emlékeim szerint nem is keltett túl nagy feltűnést. Ennek ismeretében még meglepőbb a The Man-Eating Tree újbóli felbukkanása, egy újabb albumnak a januárban kihozott első kislemezig tényleg semmilyen előjele nem volt, hacsak azt nem tekintjük annak, hogy 2019-ben adtak néhány koncertet odahaza, Finnországban.

Ennyi idő elteltével azon viszont már egyáltalán nem érdemes csodálkozni, hogy a felállítás is módosult, az alapító gitáros Janne

Markus mellé négy új arc társult. Ebből a legjobb húzásnak egyértelműen az ex-Ghost Brigade-énekes Manne Ikonen leigazolása bizonyult, hiszen nemcsak dallamérzékeny a srác, de a súlyosabb, sötét témák is jól állnak neki, ami az egyébként is igencsak erős finn vokalista színtérről is kiemeli őt.

A Ghost Brigade neve ugyanakkor nemcsak a vokalista, hanem a zene kapcsán is beugrik, nagyon is jó kiindulópont lehet a negyedik The Man-Eating Tree album zenei világának megközelítéséhez. Bár a Night Verses nagyjából ugyanazokat az elemeket használja, mint a The Man-Eating Tree bármikor, a hangulati többlet miatt mégis mintha a Ghost Brigade régebbi albumaihoz is közel állna. A zenekar ezen a korongon nagyon jól játszik a hangulatokkal, érzelmi hullámokat keltenek a dalok. Helyenként határozottan agresszívek, máshol viszont lágyan ölelőek. Manipulatív zene, ami rendkívüli módon hat az érzelmekre. Akárhányszor pörög végig az album, mindig egy fél ponttal többet adnék neki.

„Még nem volt alkalmam túl sokszor meghallgatni a Night Verses albumot, de azt így is meg merem közzétesni, hogy talán még sosem volt ennyire erős a banda felállása, mint jelenleg. A dooms vezérfonal mellett a gótikus jelleg is szépen megjelenik Janne Markusék produkciójában, és bár akad egy-két monumentálisabb darab is a sorban, a korong egy pillanatnyi üresjáratot sem tartalmaz.”

– Zubor Olly 9

„Elgondolkodós, de nem bárgyú, kemény, de érthető. Ezek a finnek szép ösvényt találtak a hagyományos metal, a gótikus doom és a black metal útvesztőjében.”

– Cselőtei László 8

„Izgalmas, sokszínű muzika, remek dallamokkal.”

– Kiss Gábor 8

„Korábban talán meg tudott volna ragadni a csapat zenéje, de egy ilyen, mindenkor erős mezőnyben, mint az északi melo-death, a maguk szellősebb megközelítésével együtt nekik sincs könnyű dolguk.

Ettől függetlenül, kitartást és sikereket az új korszakukban.”

– Gáti Viktor 7

„Annyira nem emberevő zene. Találkoztam már velük, alapvetően nemigen változott a véleményem. Amorphis, Katatonia, Paradise Lost, Metallica - ilyenek jutnak eszembe a hallgatása közben. A kivitelezést tekintve igényes hallgatnivaló, egyediség terén annyira nem. Nem rossz hallgatnivaló, magamtól viszont nem venném elő.”

– Kánya Ferenc 7

„Magasfokú muzikalitás, jó dalok, rengeteg jó pillanattal, de valahogy egyben, lemezként nem akar működni.”

– Szénégető Richárd 7

„Egy lágyabb pót-Katatonia?”

– Uzseka Norbert 7

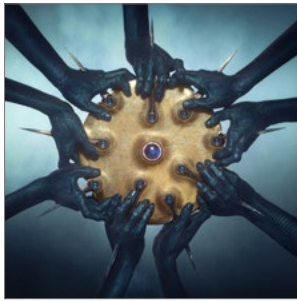
„Imádom a finneket úgy általában, meg is értem, amikor ennyire őszintén adják ki magukból az érzéseiket, a hörgős részeket azonban itt kifejezetten feleslegesnek és kontraproduktívnak érzem.”

– Pintér Miklós 6

„Melankolikus dooms, gótos rock/metal Finnországból. A dallamosabb részekben elég sok Katatoniát hallok, a durvábbakban itt-ott Moonspell - nem rossz, nem rossz, de annyira nem is jó, hogy igazán lelkesedjek érte. Ahhoz túl magasra pakolták mások a lécet ezen az irányvonalon.”

– Schmidt Péter 6

EPICA

ASPIRAL

7

KIADÓ: NUCLEAR BLAST
ÍRTA: SZÉNÉGETŐ RICHÁRD

Hát kérem, ha azt mondom, bajban vagyok, akkor finoman fogalmazok. Ez a fajta szimfometal sosem volt a kedvencem, én vagyok az a hülye firkász, aki a Nightwish-től is csak a két Anette Olzonnal készült lemezt szeret. Valahogy az Epica mégsem tudott sosem abba a kategóriába kerülni nálam, hogy azt mondjam, nem szeretem őket, de azt is el kell mondjam, utoljára magamtól nem tegnap hallgattam őket. Nos, így fordultam rá a ban-da kilencedik(!) lemezére!

Simone Simmons egy Isten-nő, minden tekintetben és az ő személye nagyban hozzájárult ahhoz, hogy az Epicával jóval „elnézőbb” legyek, mint a műfaj gyakorlatilag összes többi képviselőjével együttvéve. (Na jó, talán a bekalózosodott Visions Of Atlantis kivétel még!) Az Aspiral legnagyobb erénye is ő maga, angyal hangja és változatos énektemái még a közepszerűbb darabokat is megmentik annyira, hogy tudjam szeretni. Azt már talán le sem kell írni 2025-ben egy nagykiadásos metalbanda lemezénél, hogy a sound hibátlan, főleg egy-egy ilyen lemez esetén, ahol ez már-már alapkövetelmény.

A lemezt nyitó Cross The Divide kicsit megnyugtató, hogy nem fogok berzendkedni itt egy órán keresztül, de ami igazán felcsigázott, az a másodikként érkező Arcana volt. Elképesztő hangulata van a dalnak, remekül építkezik és megmutatja, lehet ezt az egészet a giccses pátoszság ellenére is úgy csinálni, hogy ne legyen gejl, hanem izgalmas maradjon. Innentől fogva pedig rendre megállapítottam,

több olyan pillanat van a lemezen, ami igazolja az Epica státuszát és egyáltalán nem csodálkozom rajta, mennyi rajongójuk van. Akkor miért nem több a pont? Egyértelmű a válasz: Ebben a lemezben nincsen 60 perc. Ha lenyelnénk 15 percet, meg sem éreznénk. Nem annyira terjedős és unalmas, mint a legutóbbi három-négy Nightwish, de majdnem. (Annyi különbséggel, hogy itt jók a dalok!) Rövidebben és tömörebben sokkal jobban működne ez!

Az a helyzet, hogy a ha a szívemre teszem a kezem, az Aspiral egy teljesen korrekt lemez, egy bejáratott brand újabb állomása. Hiányolom az innovációt, de ez valahol igazságtalan is, mert máskor meg pont annak örülök, hogy nincsen. Egy dolog biztos: az Epica menetel előre és nem értelmetlenül. ■

„Azt hiszem kezelhetjük tényként, hogy az Aspiral album több szempontból is egybevág a Nightwish Endless Forms lemezével. Túl a zenei, műfaji párhuzamokon, mindkét album mélyebb témákat érint, a dalok egy közös narratívát alkotnak, egy laza koncepciót követnek – és mindkettő különleges zenei élményt nyújt. Szerintem sokat fogom hallgatni még.”
– Kánya Ferenc 9

„Klasszikus zenei mércével is kiemelkedő az a muzikálítás és kompozíciós képesség, ami az Epica albumait jellemzi, ezt az Aspiral is hozza. Ugyanakkor túl azon, hogy továbbra is ragaszkodnak a markáns zenei világukhoz, most sokkal inkább képesek voltak dalokban is gondolkodni, mint az utóbbi két-három albumokon.”
– Gyuricza Ferenc 8

„Az Epica repertoárjában továbbra is ott vannak az egyszerű hangszerelésű, mégis fogós dallamok, illetve a nagyzenekaros betétek, amelyek közül nekem ezen a lemezen inkább az utóbbiak tetszenek. Hallhatóan rutimból szállítják le a filmzenés hangulatokat idéző részeket (is) a hollandok. Az más kérdés, hogy egyeseknek mindez túlságosan is rutinszerűnek hathat majd.”
– Zubor Olly 8

„Az áriázós, operás énekléssel nem vagyok jóban. Az Epica viszont ebben erős. Amúgy elismerem az album erényeit, de összességében nekem az egész nagyon túlzó és erőltetett.”
– Cselőtei László 7

„Simone Simonst kifejezetten kedvelem, de az Epicát sosem tudtam megszeretni. Hosszú távon számomra teljesen összefolyik a zenéjük, pedig tényleg magas szinten tolják a szimfonikus, slágerez, popos metal muzsikát.”
– Kiss Gábor 7

„Műfajon belül nagyszerű alkotás, kiváló zenészek munkája. Ebből az aspektusból magasabb pontszámot is érdemelhetne, azonban nem érzem, hogy az Aspiral bármilyen hatással lenne a zene jelenére, jövőjére vagy bármit is megváltoztatna a világon. Vajon elegendő-e, ha egy zenekar a saját, színházi táborát maximálisan kiszolgálja, de meg sem próbál hatással lenni a körön kívül lévőkre?”
– Pintér Miklós 6

„Az énekesnő metalnak ettől a vonulatától meglehetősen eltávolodtam az utóbbi években, és ebben nem az új Epica fog változást generálni. Nem mintha különösebb baj lenne vele, mert hallhatóan nagy műgonddal lettek a dalok összezsavazva, Simone még mindig remek énekesnő, satöbbi... csak olyan nagyon ez már nem nekem szól.”
– Schmidt Péter 6

„Néhol mintha a Harry Potter filmzene kórusrészei lennének metalba ültetve. De máshol is szimfo és bombaszt, bár akad némi acsarkodó rész is. Igazából van, hogy jól esik ilyesmit hallgatni, de általában nekem a film hiányzik mellé. Amiről meg szól, ahhoz illik ez a zene, de attól még nem mozgat meg.”
– Uzseka Norbert 6

„Az Epica mára sajnálatos módon belesimult a szimfo/pop metal mezőnybe, a korábbi jellegzetességek, amik korábban a kiemelkedő karaktert adták, Simone témáival (nem a hangjával) egyetemben, meglehetősen megfakultak.”
– Gáti Viktor 5

LÍK NECRO

KIADÓ: METAL BLADE
ÍRTA: KÁNYA FERENC

8

Ezt a különösnek tűnő nevű svéd bandát Niklas "Nille" Sandin Katatonia bőgős és korábbi chaosyes kollégája, Tomas Ákvik gitáros alapították 2014-ben, illetve lehet mondani, hogy Ákvik Nale nevű ma is működő bandájának aktuális legénysége, valamint Sandin alkotta a Lík első felállítását. A Nale az Entombed-féle „rozsomák blues”, egy lazább formájában utazott akkoriban, a Chaosys meg korábban az At The Gates egyfajta altos változatát tolta, tehát szerették a hazait, adta magát, hogy valami ilyesmihez fognak.

A Lík a 2015-ben megjelent Mass Funeral Evocation albummal mutatta meg magát a világnak egy olyan zenei kombóval, amiben a klasszikus svéd death metalt és a hozzá tartozó hangzást ütötték fel egy kevéssel a Motörhead rock'n'rolljából. Mint ötlet, nem volt egyedí a dolog, a kiadójuknak például azonnal volt egy hasonló kaliberű csapata, amivel egy splitre fel is tették őket. A Mass Funeral album viszont elég sikeres lett ahhoz, hogy pár év múlva szabad volt az út a Metal Blade-hez.

Múlik az idő, a Necro máris a harmadik lemez a kiadónál, ami viszonylag hosszú idővel, majdnem öt évvel követi az igen sikeres Misanthropic Breed albumot. A tíz új nótá produkciós szempontból akár szintlépés is lehetne, az elődhoz képest legalábbis ez az anyag rendes stúdiókban és rendes producerrel készült, aki nem akarja, hanem Lawrence

Mackrory volt (Meshuggah, Katatonia, Decapitated). Érthető okokból a csapat ragaszkodott az ortodox Stockholm-soundhoz, ami kvázi kizárja a „csúcs stúdióprodukció”, jellegét, így sokban sajnos nem tud különbözni az elődöktől. Hallani persze a profi munkát, mert Rory tudta hová pozicionálja a hangképben ezt a „HM-2”, zsiszit, hogy ne dominálja abszolút a teljes hangzást.

A dalírásban sem tapasztalható különösebb változás, Ákvik hozta a szokásos formákat a szokásos hatásokkal, az eredmény is a szokásos - ez egyelőre szokásosan jól jelent. A hangulat, a húzás megvan, a tradíció is ezerral, de utóbbi idővel masszív korlátok közé tudja szorítani az előadót és ez talán el is kezdődött már. Hallom a saját ötleteket a tiszteletből gyúrt masszában, de mintha már kevésbé jönnének úgy, mint a Carnage vagy a Misanthropic idején. Voltak nóták, amik a szimpla elfogadason felül tetszettek is, ilyen a nyitó Deceased, a szokatlanul melodikus Fields of Death, a definitív The Stockholm Massacre vagy a kislemezről is ismerős, igen jó témákból építkező War Praise, szóval általánosságban jó-jó, de szubjektíve ahhoz kevésnek érzem, hogy később valamikor elővegyem és hallgassam még. Ha erre a soundra szottyan kedvem néhanap, valószínűleg előbb kapom elő a Clandestine-t vagy az Ever Flowing Streamet, de amíg van helye, addig helye van. ■

„Mindamellett, hogy a Necro albumon kétségtelenül ott vannak a Dismemberre (és persze az Entombedre...) való egyértelmű utalások – ami természetesen engem egyáltalán nem zavar –, Tomas Ákvikék azért a saját stílusjegyeiket is belecsempészik a dalokba. Amíg nem jön (ugye, jön?) Matti Kärkiék új lemeze, addig ez hiánypótlónak nagyon is megteszi.”
– Zubor Olly 9

„Óda L.G. Petrovhoz és az Entombedhoz, a jobbik fajtából.”
– Gáti Viktor 8

„Impozáns és magával ragadó főhajtás a death metal északi mesztereinek munkássága előtt, egy tíz éve működő zenekartól, amelynek soraiban azért akadnak egyéniségek. Olyan album ez, amit örömmel fogadnál a nagy öregektől, de azért ez így mégsem ugyanaz a történet.”
– Gyuricza Ferenc 7

„Eredetiség nulla, de jól tolják, és persze jók a dalok.”
– Kiss Gábor 7

„Őrlő hangzású régisulis svéd death metal, a korai Entombed, Grave és Dismember nyomdokain. Eredetinek még véletlenül sem mondanám (az alkotóknak nincsenek is ilyen szándékaik), ez itt nettó hagyományörzés, annak viszont egész becsületes.”
– Schmidt Péter 7

„Értem én, hogy tiszteletadás, de kicsit lehetne izgalmasabb, amúgy frankó!”
– Szénégető Richárd 7

„Death-thrash-doom Svédország-ból. Nem kétséges, tudnak zenélni, de ahhoz, hogy szeressük, amit játszanak a műfaj rajongójának kell lenni. Különösen az egy hangon káromogó/hörgő ének megterhelő.”
– Cselőtei László 6

„A klasszikus svéd death metal hangzást mindig öröm hallani, de attól még ha ilyenre vágyom, nyilván a klasszikus svéd death metal albumokat fogom elővenni.”
– Uzseka Norbert 6

„Tisztességgel gitároznak, dobolnak, hörögnek, mégis ott motoszkál a fejemben a kérdés: mennyivel lenne kevesebb a világ, ha nem tennék? A lényeg, hogy élvezik, amit csinálnak, és ez felülir mindent!”
– Pintér Miklós 5

LANDMVRKS

THE DARKEST PLACE I'VE EVER BEEN 7

KIADÓ: ARISING EMPIRE
ÍRTA: GÁTI VIKTOR

A francia Landmvrks (Landmarks) 2014-ben alakult Marsailles-ben, és azóta is ott van a székhelyük. Alapvetően modern metalcore-ban utaznak, ám annak egy más stílusokra, sőt műfajokra kiterjesztett vállfáját űzik. A beszédes című The Darkest Place I've Ever Been a negyedik nagylemezük.

Már a 2016-os első nagylemez sem csupán a metalcore felett tört pálcát, amellet főleg poszthardcore-elemekben bővelkedett. Az ezt követő szerzeményekről szintúgy elmondható, hogy mellőzik az egy helyben toporgást, ugyanakkor a határozott egyéniséget is. Bár a hármas korong megütött egy kiforrottabb hangnemet, szép számmal maradtak lehetséges irányok a továbblépéshez. Utóbbi az új dalsorok esetében úgy igyekezett megváltani a brigád, hogy az eddig felhalmozott eszközkészletet már nemcsak az adott lemezen elosztva alkalmazza, hanem akár egyetlen dalba sűrítve támad szinte mindennel, ami az eddigi repertoár részét képezi. Ennek eredményeképp a vaskos, zömében modern metalcore-riffelés alá éles ritmusváltásokat pakoltak, az ének, az üvöltés és a deathcore-ba hajló hörgés kb. soronként

váltja egymást, és az MC (konyhanyelven rapper) nyelvpörgetésből is kapunk rendszeren, mi több, nem egyszer franciául, trap alapokkal, amivel rövid időn belül sokadszor tolják túl a biciklit a srácok (számomra).

A kortárs, fiatal undergroundhoz ily módon való kapcsolódás egyébként egy helytálló szándék és koncepció, s alighanem itthon ugyanúgy betalál a megcélzott korosztály képviselőinél a zenekar és ez az anyag, ahogy szerte a világon képes erre, habár úgy sejtem, ezzel együtt kissé túl van cifrázva a Darkest Place, túlon túl kötetlen zeneileg. Vagy ez egy új stílus volna, a „modern avantgarde metalcore”? Miért is ne?

Mindent egybevetve, ez, a húzódalnak számító A Line In The Dustot, a harapós, letisztultabb Sulfurt, az erős Linkin Park vibe-ot hozó The Great Unknownt és a korszerű himnikus betétekkel felvértezett La Valse du Temps-t is magába foglaló harmincnegyedik perc rejt annyi érdekfeszítő és ígéretes pillanatot, hogy érdemes legyen vele akár többször próbálkozni, hátha végül megtalálja a helyét a hasonzorú kedvencek mellett. ■

„Jó ideje különös érdeklődéssel figyelem a francia színteret, óriási bandák dolgoznak arra felé mostanság! A Landmarks is ilyen: totálisan egyedi, ellentmondást nem tűrően energikus és genetikailag benne van a franciák utánozhatatlan stílusossága. Bár az (utóbbi) év(ek) albumát arra felé a Last Train adta ki, szorosan mögötte ott robognak Landmarksék is. Így érdemes lemezt készíteni 2025-ben! A hónap legjobb kiadványa.”

– **Pintér Miklós 9**

„Simán lehetne maxpontos, egy minimális egységiséggel, de legtöbbször csak bejártatott paneleket használnak egy fokkal jobban, mint akiktől nyúlják azokat. Nem egy Bad Omens, attól a szinttől még nagyon messze vannak, de simán lehet ez még jobb!”

– **Szénégető Richárd 9**

„A metalcore műfajt mindig a dallamcentrikussága miatt bírtam. Na, ebből itt is van bőven. És kísérletezős dalokból is. Nem egy átlagos muzsika. A francia nyelv nem a kedvencem, de ahogy itt-ott felbukkan a dalokban, az különleges ízt ad a zenének.”

– **Cselőtei László 8**

„Túl sokat akar adni, ez az egyik fő hibája. A másik, hogy bár nagyon széles spektrumot próbál átölelni, valahogy mégis nélkülözi az egységiséget.”

– **Gyuricza Ferenc 6**

„Valaki szóljon már a srácoknak, hogy attól még nem lesz jó egy lemez, hogy mindent igyekeznek belegyömöszölni a dalokba!”

– **Kiss Gábor 6**

„Volt ez a fajta zene is újdonság meg izgalmas. Évtizedekkel ezelőtt. Attól még lehet jó, és vannak is jó pillanatok itt, de olyanok is, amiktől automatikusan elindul a kezem, hogy lekapcsoljam.”

– **Uzseka Norbert 6**

„Alapból szeretem a folyton-folyvást kalandozó albumokat, a határok nélküli zenélést, az egymástól távol álló műfajok kutyulgatását, de ez az anyag nekem most nem igazán áll össze. Lehet, egy más alkalommal, másfajta hangulatban el tudna kapni, de erre most semmi esély. És nem csak azért, mert a francia nyelvű részekből egyenesen a hideg ráz...”

– **Zubor Oly 6**

„Kövezzenek meg, süssék rám hogy elutasító és maradi vagyok, de a második tételben a francia rap meg a Lorna Shore-os téma után elkezdtem léptetni, de a negyedik dal elejében megint beleugrottam egy francia nyelvű spoken word részbe és onnan már csak részleteket hallgattam. Hát... nem volt köztük két hasonló...”

– **Kánya Ferenc 5**

„A szirupos melódiáktól a francia nyelvű rapelésen át a deathcore acsargásig minden van itt, csak éppen az eklektikus részleteket emésztethető egészé rendező vezérfonál hiányzik a dalokból. De az nagyon. Szigorú kézzel kellett volna rendet vágni az ötletalmazban ahhoz, hogy ez a lemez működhesen.”

– **Schmidt Péter 4**

OPIA

I WELCOME THEE, ETERNAL SLEEP

7

KIADÓ: HAMMERHEART RECORDS

ÍRTA: MILÁN PÉTER

Az Opia új név a metalpalettán, 2022-ben alakult, a debütalbum április végén jelenik meg a Hammerheartnál. Jelen-tős underground kiadó látott fantáziát a csapathoz, amely angol, spanyol és cseh tagokból áll. Nem könnyű a helyzet egy olyan műfajjal, amely erősen a kiaknázottság túlsó felénél tart, már csak azért sem, mert ha a zenész beleszeret az adott zenei formába, akkor értelem-szerűen azt fogja játszani, és nem érdekli, hogy ki miként vélekedik erről. Jó esetben azért a szerelem nem merül ki a sémák pusztá fel-sorakoztatásában, hanem érződni fog, hogy saját kebelből fakadt fel az énekszó. Az I Welcome Thee, Eternal Sleep esetében ez még nem egy-értelmű.

A doom/death metal dallamosabb, hogy úgy mondjam, romantikusabb ága eleve érzelmek-kel telített zenei irány, tehát az őszinteséget nem kérdőjelezném meg, a saját kútfőt viszont még egyelőre gomolygó ködök, valamint ismert zenekarnevek takarják el. Tereza Rohelova sze-mélyében cseh születésű, de Nagy-Britanniá-ban élő énekesnővel áll ki a nyilvánosság elé az Opia gárdája. Ez természetesen nagyban meg-határozza a zenekar hangzását, az ének fontos tényező, s az összképre néhány ismert név nagyban rányomja a bélyegét. Ne kerüljessük a forró kását, az Opia lemezére óriási hatás-sal volt a svéd Draconian, s ez a nagyon erős

hasonlóság több ponton is világosan kivehető.

Tereza Rohelova orgánuma, témái koránt-sem olyan markánsak, mint a sajnos már csak ex-Draconian-énekesnő, Heike Langhans énekhangjai, de elsőre megteszik a magukét. Különbség, hogy a Draconianban férfitörökből zeng a hörgés, viszont az Opia élén a rikácsolásokat, extrém hangokat is Tereza vállalta magára. Az ének és a keserű, melankolikus hangulat mellett a zenébe is mélyen beleégett a Draconian pecsétje. Phoenix Griffiths és Daniel Tregenna gitárrijfjei, dallamos doom-témái önmagukért beszélnek. A The Fade, a The Eye, vagy a Silence atmoszferikus doom-gitármelodíái közelebb nem is állhatnának a példaképek stílusához. Szolgáinak nem nevez-ném a jelenséget, inkább természetesnek, hogy egy új csapatra meghatározó hatást gyakorolt a műfaj egy nagy alakja. Azért a záró On Death's Door Part II-ben meglepett a vad black metalos rész.

Összességében ízléses, hangulatos album az Opia munkája, ha egy-két erősebb ötletet leszámítva igazán kiugró pillanatokkal még nem is jelentkeztek. Idővel kiderül, mennyire van feltöltve táplálékkal a zenekar iszákja, egy-előre korrektnek nevezném ezt a teljesítményt. Elő lehet venni néhányszor, míg rendező sorait a Draconian és előállnak végre egy új lemez-zel. ■

„Erős ez a hónap énekesnős doom metalban. Debütálnak az I Welcome Thee több mint ígéretes.”
– Kiss Gábor 8

„Mindössze két éve alakult, nemzetközi felállású doom/death formáció az Opia, akik érezhetően a zsáner kilencvenes évek eleji reneszánszának terméséből táplálkoznak. Kifejezetten hangulatos, jól megírt dalokat rejt a debütáló album, a csehországi születésű énekesnő, Tereza Rohelova pedig egy személyben adagolja igen meggyőzően a goromba és az éteri énektémákat. Erős bemutatkozás.”
– Schmidt Péter 8

„Az első hangoknál hallani, hogy fiatal bandáról van szó, akik gondos körültekintéssel igyekeznek a nagy elődök hagyatékához nyúlni.”
– Gáti Viktor 7

„Egyetlen őszinte pillanát nem érzem az albumnak, túl modoros, túl mesterként, túlságosan művi, és túl sok általam egykor nagyon kedvelt zenekarra emlékeztet.”
– Gyuricza Ferenc 7

„Hangulatos, de nem igazán kiemelkedő gothic/death/doom anyag, néhány érdekesebb megoldással.”
– Uzseka Norbert 7

„Az Opia zenéjét szokták a Draconianéhoz vagy éppen a Trees of Eternityéhez (Aleah, R.I.P.) hasonlítani, de én egyelőre nem húznám ilyen magasságokba a bandát. Tereza Rohelova tiszta éneke ugyanúgy rendben vannak, mint a hörgései, viszont a kiejtése olyan, mintha az angol szövegeket fonetikus leírásból danolta volna fel. Ez már csak azért is meglepő, mert tudtommal az énekesnő jelenleg Walesben él...”
– Zubor Olly 7

„Fenntartásokkal hangulatosnak mondható muzika, számos hatás tetten érhető benne az előző évezred végének gótikus doomjából. Produkció tekintetében is átlagos, a műfajhoz nem igazán tesz hozzá, viszont amit elvett, azt visszaadja.”
– Kánya Ferenc 6

„Egyszer nagyon működik, egyszer nagyon nem. Érdekes hangulata van, korrekten szól, de hosszú távon nem köt le.”
– Szénegető Richárd 6

„Gótikus doom. Amikor elképzelem, akár jó is lehetne. De valójában nem az. A női dallamének részek mondjuk rendben vannak, de a károgozó részek fülbántóak. A zene pedig nagyrészt unalmas.”
– Cselőtei László 5

„Annyira lehúz, hogy pár dalt tudtam csak meghallgatni erről a lemezről, pedig egészen szép részek is megbújnak a szenvedésben.”
– Pintér Miklós 4

CALIBAN

BACK FROM HELL

5

KIADÓ: CENTURY MEDIA
ÍRTA: GÁTI VIKTOR

A Caliban Németország egyik legjelentősebb metalcore exportcikke. Az Andreas Dörner énekes és Marc Görtz gitáros vezette csapat lassan behúzza a harmadik X-et, lemezkiadás terén mégis iszonyat tempót diktálnak. A Century Mediával való, közel két évtizede tartó együttműködés segíti őket a térképen maradni, ám a dalsokrok minősége jó ideje nem igazán követi le ezt a párhuzamot. S erre a Back From Hell is csak ráerősít.

Nem tartom magam nagy metalcore- vagy deathcore-fannak (-haternek meg végképp nem), ugyanakkor, ahogy a legtöbb metal stílus esetében, elismerem, s gyakran kedvelem a kiemelkedő képviselőket.

A Caliban, bár szorgalmas és következetes banda, zeneileg, eszmiségben nem számít zászlóvivőnek, sokkal inkább amolyan kaméleon alkatnak. Nagyon figyelnek az aktuális trendekre, az épp felkapott hangzásokra, menőnek számító apró trükkökre, és azt rendre beemelik a maguk (nem éppen sokszínű) világába, miközben a saját eredetiségük megtartása vagy akár továbbfejlesztése vonatkozásában nélkülözik az egyéni vagy kollektív ambíciókat.

Az ebben a negyvenegy percben visszaköszönő feszültség, tébolyközeli hangulat fontos és a meggyőző erőt növelő összetevő volt már a kezdetekben, ahogy a 2004 és 2007 közötti lemezhármasnál, amelyek mai füllel is ütősek, hivatkozási pontnak számítanak a metalcore hőskorát tekintve, de ezt a fiatalkori frusztrációt idővel jobb átfordítani valami érettebb formába, akár úgy, hogy az agresszív él

megmarad. Nem hiszem, hogy ezen múlna a mai fiatalokkal való kapcsolódás, ami viszont egy fontos és nemes cél. Még ha ez a gondolatmenet részben/egészben nem kívánatosnak is tűnhet egy metalcore/deathcore sorlemmez kapcsán, a kényszeres trendiséghez köthető szintetikus hangzás felett így sem lehet szemet hunyni. Ez a teljességgel műanyag megszólalás – ami alól az

ének talán kivételt képez – az autentikus, és ezzel együtt naprakész metal zene egyik legnagyobb rákfenéje.

Az itt hallható tucatnyi dal, ismételve az elmúlt tizenöt év paneljeit, úgymint a (dühös) verze-(dallamos) refrén-verze-breakdown-refrén és társai, megtámogatva néhány vendéggel, képes kiszolgálni azt az igény szintet, amelyet megcéloltak velük, csak az a gond, hogy ez nem sokra elég. ■

„Hallhatóan az alaptémák dallamossá tételével nem sokat foglalkoztak a srácok. A refrének fogósságával annál inkább. Még akkor is, ha a tiszta énekek nem feltétlenül a szó szoros értelmében tiszták. De azok az apró hamiskás hangok szerintem csak még hitelesebbé teszik az új énekes-bőgős Iain Duncan előadómódját.”
– Zubor Olyi 8

„Ma már – elvileg – nem úgy, hogy egy album jól szójjon. De ez szörnyen el van keverve. A dob üvölt, totál kilóg a mixból. Ahogy az ének is. És innentől nagyon nehéz a pozitív megítélés. Pedig a dallamos ének részek rendben vannak.”
– Cselőtei László 7

„Azt semmiképpen nem nevezném innovációnak, hogy ezredszer hasznosítunk újra jól ismert stílusjegyeket és zenei megoldásokat. Még akkor sem, ha egy része a sajátunk. Márpedig a Caliban ezt teszi.”
– Gyuricza Ferenc 6

„A metalcore nagyon érzelmezgádag zene, de vannak olyan bandák – a Caliban például ilyen – amelyekből hiányzik az érzelmi kiegyensúlyozottság, vagy legalább a törekvés erre. Ezen a lemezen is szinte csak a düh és a harag bringáját tolják, néha a bánatét is, leginkább túl. Kevés a feloldó pillanat. Súlyos, de egysíkú, „leves az ételtől”, zene a Back from Hell.”
– Kánya Ferenc 6

„Metalcore stílusgyakorlat.”
– Kiss Gábor 6

„Hiába a parádés vendéglista, ez számomra akkor is inkább egy jól kiszámolt erőlködésnek tűnik, mint a zabolátlan düh jól megfogott, originális megfogalmazásának. A metalcore eredendően amerikai műfaj, legfeljebb angolszász, fura, amikor a világ más részein, esetünkben Németországban is elkezdene „ugyanúgy érezni”, mint ők. Lásd még country.”
– Pintér Miklós 6

„Minden egyes pillanatban, amikor azt hiszem, na, ez ismét egy fasza lemez, mint kettővel korábban a Zeitgeist, akkor jön valami elképesztően unalmas és fárasztó keménykedés. Nagyon régen fárad már a Caliban, és az, hogy a Back From Hell egy kicsit jobb, mint az előző lemez volt, az üdvösséghez ez baszott kevés. Sajnos. Pedig nagyon akartam szeretni.”
– Szénégető Richárd 6

„Bocs, de a mindenféle színezék mellett sem adja.”
– Uzseka Norbert 5

„A bevett metalcore sztenderdeken ugyan próbál túlterjeszkedni a német Caliban, ami dicséretes igyekezet, azonban igazán jó nótákban sajnos nem öltönek testet eme törekvések. Az öncélú acsargást jelző mutató rendre pirosba lendül, nekem egyszerűen túl sok ez a frusztrált dühöngés. (Öregszem, igen.)”
– Schmidt Péter 4

KARG MARODEUR

KIADÓ: AOP RECORDS
ÍRTA: MILÁN PÉTER

7

Jövőre húszéves lesz a Karg, egy olyan zenekar, amely a 21. századi black metal tipikusnak mondható képviselője. Ausztria ad otthont a csapatnak, ezen belül is Salzburg. Michael „JJ” Kogler egyszemélyes megnyilvánulásáról van szó, aki a Harakiri For The Sky éléről lehet még ismerős. Kogler a 2022-es Resignation albummal bezárólag a dobokon kívül szinte mindent maga végzett a lemezekon, de úgy hírlík, a szólóprojektből teljes zenekar lett, legalábbis a Marodeur anyagát már a tagság vette fel. Az idei mű a kilencedik album Karg név alatt, Koglernek van mondanivalója.

Folyamatosan érkeznek a promók azokról az osztrák, német és egyéb színterekről, amelyeknek a Karg jellegzetes képviselője. Olyan neveket említenék, mint a Firtan, az Ellende, az Anomalie, vagy éppen a Heretoir. E csapatok némelyike olyan zenei formákkal mutat átfedést, mint a blackgaze, de dreampop és filmzenei hatásaik is vannak, amelyek keresztül-kasul átszövik, leginkább a hangulatot átszínezve, a black metalos hangzásképet. Hiába nyeresek a gitárok, gyorsak a tempók és recseg a frontember, nem nehéz megállapítani, hogy ennek a black metalnak nem sok köze van a '90-es évekből ismert BM-hangzásokhoz. Teljesen más az atmoszféra, a milió, mivel a zenészek kiindulópontja, életmegélése is

markánsan eltérő. Közös pont, hogy nem érzik magukat túl jól a bőrükben, de míg a skandinávok a gyönyörű hegyekben, erdőkben kísértelmezik magukból bánatukat, addig ezek a zömmel urbánus bandák a nagyvárosokban kénytelenek szembenézni frusztrációikkal. JJ-t nyilvánvalóan érinti ez a lelkiállapot.

Miként az előző lemezekon, a Marodeur anyagán is negatív érzések sorát találjuk, s a promólapról kiderül, hogy a Karg számára a szövegek ugyanolyan fontosak, mint a zene. Négy-szer-öt-szer biztosan meghallgattam az új lemezt, de az e BM-alzsánerhez tartozó csapatok lemezeinek többségéhez hasonlóan igazán mély nyomot ez sem hagyott bennem. Hangulatosak a melankolikus gitárrészek, de csak helyenként hallok olyan témákat, amelyek kiemelkednének az egységesen apatikus/szuicid anyagból. Ilyen pl. a Kimm. A másik gondom az, hogy JJ kétségtelenül szenvedélyes rikácsolásai, veszett énekajongásai hosszabb távon roppantmód fárasztóak számomra, s ez sokat elvesz a zene élvezeti értékéből. Akár stílusjegyről van szó, akár nem. Nincs jelentősége.

Aki kedveli e kortárs black metal-áramlatot, jelen esetben a Karg diszkográfiáját, örvendhet, hogy ezúttal teljes zenekar rögzítette a közel egyórát kitevő kilátástalanág-himnuszokat. ■

„Kevés esetben tekinthető ennyire feleslegesnek az effajta jellegtelen ének/vokál, mint a Karg egyébként érdekes, izgalmas, kimunkált atmo/post/black muzsikájában.”

– Gáti Viktor 8

„A szögletes-recsegős német dalszövegeknek sosem voltam nagy barátja, és ezúttal is ez a szűk keresztmetszet nálam. A maga nyersen megszólaló, hol melankolikusabb, hol blackesebb-darálósabb módján amúgy ez nem egy rossz lemez, van egyfajta sajátos atmoszférája. Ennek a fajta zenének pedig ez a legfőbb lényege.”

– Schmidt Péter 7

„Kicsit nehezen adta magát, hosszabb távon nem is biztos, hogy barátok leszünk, de a feelinget imádtam!”

– Szénégető Richárd 7

„Az In the Woods... lemeze mellett ez sem éppen a nyarat idézi... Mondjuk, amilyen időnk volt március nagy részében, talán ez nem is olyan nagy probléma. V. Wahntraum vokáltémái most is – mint mindig – csak úgy sugározzák magukból a fájdalmat. Ennél már csak az 'fájdalmasabb', hogy a márciusi 'ősz' bizonyos szakaszában minden egyes nap sikerült ronggyá áznom, haha!”

– Zubor Olly 7

„Nem minden jószág híján lévő, gyakran elkínzott black metal.”

– Uzseka Norbert 6

„Az osztrákok nem lopták be magukat a szívembe. Hiába tudom, hogy ez egy stílus, így nem véletlen az ordítva szavalós ének, a szénné torzított, zörgő gitár és a monoton módon ismétlődő témák, olyan, mintha most kezdtek volna zenével kísérletezni. Maradjunk annyiban, a poszt-black metal nem nekem szól.”

– Cselőtei László 5

„Valahogy eddig nem találtak fogást rajtam Koglernek ezek a posztos meg ambientes projektjei. Ha valami esetleg közel is volt ehhez, az leginkább a Harakiri for the Sky volt. Nagy atmoszférájú anyag ez is, de hamar monotonná válik.”

– Kánya Ferenc 5

„Sok jó ötlet van ezen a lemezen, egy (másik?) producer rengeteget segíthetett volna a zenekaron. Mérges vagyok a Kargra, mert szerintem ez az album – az alapanyagból kiindulva – sokkal-sokkal jobb is lehetett volna!”

– Pintér Miklós 5

„Mi ez? Valami demó a '90-es évekből?”

– Kiss Gábor 4

„A hiba valószínűleg bennem van, de ez a primitívség most egyértelműen taszított.”

– Gyuricza Ferenc 3

AINSOPH Affection And Vengeance

KIADÓ: WOLVES OF HADES / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 8

Az Ainsoph egy holland zenekar, mely öt évvel ezelőtt debütált a $\Omega - V$ címet kapott albummal. Ezt a lemezt nem hallottam, de az öt év elteltével érkező Affection And Vengeance eljutott hozzám. Számomra már a megközelítés szimpatikus, és ha a koncepciót sikerül megfelelő tartalommal megtölteni, nagy probléma nem adódhat.

A tagokat nagy kezdőbetűk jelölik, fotó alig van, amit közétettek, az is homályos, de ezeknek a dolgoknak nincs nagy jelentősége. A stúdióban négy zenész játszott fel az Affection And Vengeance 36 perces, nyolcszámos anyagát. A zenei anyag tökéletesen beleillik a 21. század fúziós törekvéseibe, de nem úgy, hogy magukra húznak különböző stílusdobozokat, hanem olyanformán, hogy kreatívan élnek egyes irányzatok adta lehetőségekkel. A sajátos hangulatú albumon nagyon nyers, raw black metal-hangzásképbe ágyazott zenét hallunk zajos gitárokkal, s mindezt éteri női ének emeli fel a földi régiókból. Ugyan nem most hallottam ilyesmit először, roppant érdekes, amikor blastbeat-ütemekre finom női énekdallamok érkeznek, de cseppet sem érződik, hogy mindez erőltetett, mesterkelt lenne. Minden kvázi-elemet sikerült egésze gyúrni – bár a zene nyilván nem „elemekből” született, sokkal inkább természetes komponálás során.

Dreampop-álmok közelítenek félénken a zord black metal túskebeozója felé, s utóbbi úgy kebelezi be az előbbi, hogy nászukból elsőre furcsa, ám annál zamatosabb, néha kisé éremlyítő, ám soha nem ehetetlenül fanyar gyümölcsök teremnek. Olyan az Ainsoph zenéje, mintha a dreampop egyik nagy alakja, a My Bloody Valentine adna elő 21. századi black metalt, amibe a kései punk-vonal hangzásképei, atmoszférá-felhői is befurakodnak. Helyenként, nem zavaróan, hamiskásnak tűnnek egyes hangok, ami szintén az említett My Bloody Valentine-ra emlékeztet.

Az Affection And Vengeance olyan, mintha álomittas képek-ből szőtt utazáson vennénk részt: szinte látni a leheletfinom fátylat, ami beborítja a zenét, az énekesnő hangját. Utóbbinak a dallamai akárha fák közül, vagy lágyan csörgedező csermelyek mellől szólnának hozzánk. Ennek ellenpólusa gyanánt recsegnek-szopognak, dőlnek ki a fák, megzenésítve az elemek ilyenén természetét.

Dreampop + blackgaze + magával ragadó hangulatok: ezt kínálja az Ainsoph albuma.

AVLAK Blasphemous

KIADÓ: EL HORNO PRODUCCIONES / ÍRTA: KÁNYA FERENC / 7

A spanyol metallszíntr nagyon aktívnak tűnik innen messziről, rengeteg bandájuk van belső piacra, jó páran közülük bekerültek az európai körforgásba is. Nekem különösen az tetszik ezen a színen, hogy a kapcsolatok, összefonódások hálózata erős és a bandák öntevékeny csoportokkal, kölcsönös támogató közösségekkel segítik egymást. Erre a madridi thrash metal bandára is egy ilyen közösség kapcsán figyeltem fel. Ez a Spanish Thrash Metal Brotherhood, amit a szín két nagy öregje, Dave Rotten és Vicente Payá indított útjára. Mindketten rengeteget tettek a műfajért ezen kívül is, nem csupán zenészként, de zeneipari szakikként is.

Az AVLAK nagyon fiatal csapat, mindössze '21-ben alakultak. Zenészei a harmincas éveik elejét tapossák. A bemutatkozó albumuk 2023-ban jelent meg, tehát a Blasphemous a második. A zenéjük lehet mondani, hogy érdekes, bár azt nem tudom meggyőződéssel kijelenteni, hogy korábban nem volt még olyan muzsika, amelyik a thrash, a death és a heavy metal bizonyos elemeinek összegyűjtésével született, például ahogy hallgattam a Blasphemoust, az jutott eszembe, hogy a Vader The Beast albumán vagy a Testament Demoniac lemezén is vannak határozottan ebbe az irányba mutató tételek.

A madridi négyes produkciója szimpatikus, ugyanakkor kicsit ellentmondásos a számomra. Vagy mondjuk úgy: van benne ellentmondás. Vannak olyan részek – ebből van több – ahol nagyon határozott képet mutat, viszont van néhány olyan, ahol megvilan a kiforratlanság. Nagy baj nincs, annyi csak, hogy a dalszerkezetek egyszerűbbek a műfaji szegmensben

kvázi elvártnál. Azon viszont eltöprengtem, hogy amikor van a dalban szóló, akkor koncepció lehet-e a kromatikus disszonancia, azaz a lépések között szándékos a hangnemen kívüli hangok ilyen kiterjedt alkalmazása? A thrash valamilyen szinten „megbíra” sőt, igényli is az ilyesmit, de itt már kicsit vakargatta a fülét. Elkélne egy szólógitáros a csapatban. Jorge karakteres dalokat ír, de nekem hiányoznak a dinamikus, technikás és érzelmileg is intenzív szólódarabok. Jól állnának a daloknak, másfelől a hangzás is teltebb lenne még egy gitárral.

A Blasphemous amolyan Slayer-, Sodom- meg Exodus-féle sötét, erőszakos thrash metal, felítve némi black-death élet-érzéssel, főleg a refrénekben pedig cseppnyi epikával meg színpadias előadásmóddal, ahogy a korai Sabbath csinálta például. Helyenként Aston hangja, hangszíne is hasonlít is Martin Walkyierre. Ha kíváncsivá tettek, akkor bírod ezt a fajta zenét, keresd a streamet!

BIGFOOT PRESTON Light Up My Darkness

KIADÓ: GRUNDRECORDS / ÍRTA: UZSEKA NORBERT / 9

A Bigfoot Preston név azt a Gábor Andrást takarja, aki az Ozone Mama gitáros-dalszerzőjeként már jó adag sikert tudhat magáénak, és három remek retro rock albumot. Szólóban azonban még messzebbre-mélyebbre ás, avagy még régebbre, az amerikai zenék terén. Rengeteget merít az amerikai folk/country muzsikákból, a southern rockból, abból a fajtából, amelyet olyan nevek játszottak és játszanak, mint pl. az Allman Brothers, Tom Petty, Neil Young, netán Bruce Springsteen. Mindehhez megannyi fűszert is ad, a western filmzenéket idéző hangulatoktól a blueson át a gospelne női vokálokig. S teszi mindezt annyi alázattal, jó ízléssel, annyira feelingesen, hogy áttjön, ez a muzsika Andris szíve-lelke.

S bár a dalok zöme olyan, hogy hosszú autótutakon különösen jól esik hallgatni, és az egészet belengi valami derűs, jó hangulat, a szövegek egy része komorabb. Mivel zömük a Covid idején született, ez kevésbé meglepő. De ahogy Andris énekl, előadja ezeket, attól valahogy erőt adóvá válnak, mintsem tovább búsítanak a hallgatót.

Apropó, ének. Emberünk az Ozone Mamában inkább csak vokálozott, és tény, hogy hangja, orgánuma messze nem olyan változatos és erős, mint Székely Marcié, aki az O.M. felvételein hallható. Mégis úgy érzem, pont bele tudja tenni, ami kell a dalokhoz, nem vállalja túl magát, nem csúszik át hamisba. Sőt, könnyen megszerethető hang ez.

Ahogy az egész album. Mindegyik dalban van valami kis extra, pont annyi, ami elég, hogy mindet jól essen hallgatni. Hol egy kis bendzsó vagy slide gitár, hol némi Hammond orgona vagy épp rézfűvós teszi hozzá azt a pluszt, ami miatt a hallgató arcára kiül a mosoly, hogy de jó már ezt a zenét hallgatni.

Vannak itt egyértelmű slágerek, mint a nyitó Broken Halos, a Black Crowesra is emlékeztető Bluebird Wine, a klipes Glorybound, netán a western hangulatú Melody Lane, de legfőbb kedvencem a Borrowed Time, melynek a szövege is, szomorúság, mégis magával ragadó hangulata is végképp elkápot. De mondom, az egész anyag működik, remekül felépített, kerek dalok vannak rajta, és hiába, hogy alaphoz az a zenei világ nálam a „megfelelő hangulat kell hozzá” kategóriába tartozik, újra meg újra előveszem.

BRUTAL DECAY Slaughter in Hell

KIADÓ: ROCK STAKK RECORDS / ÍRTA: KÁNYA FERENC / 7

Big in Japan – mondja a művelt amerikai, ami nagyjából annyit tesz, hogy (valaki magy valami) Japánban híres, ugyanakkor a világ többi részén nem igazán ismerik. A magyarban ez úgy honosodott meg, hogy „bikicsunáj”, korábban pedig azt mondtuk – bölcsen –, hogy „messziről jött ember azt mond, amit akar”. Nos, ezzel a fiatal tokiói thrash alakulattal kapcsolatban részben ugyan, de inkább a magyar szólás tűnik igazabbnak, ugyanis ők Japánban sem igazán híresek – nyilván vannak persze rajongói, ám semmi átlagon felüli dolgot nem vélek vizionálni mögöttük ezen a téren. Messziről jöttek ez tény – viszont alig akarnak mondani valamit. Szinte semmit nem találni róluk, még a kiadójuk oldalán sem, a promoterük meg inkább értékesítéssel kapcsolatos információkat osztott meg. Facebook oldaluk nincs – ezek szerint nem is léteznek. X-en

vannak - ott viszont a lemezszereződés őszü örömhíre óta nem osztottak meg semmit. Mondjuk, előtte sem.

Annyit lehet róluk tudni, hogy nagyon fiatalok, a japán fővárosban alakultak a Covid után és néhány demót meg egy újságos splitet követően a február második felében kijött Slaughter in Hell az első albumuk. A promó szerint a muzsikájuk legfőbb elemei a thrash meg a grindcore intenzitása és agresszivitása. „Ő, mi csalogató, ígéretes muzsika!” – gondoltam. Egy másik nemrég kapott japán cucc jutott eszembe. (Emlékszik valaki a The Cauterized vagy az Abysmal Dawn nevű amerikai death metal zenekarokra a század elejéről? Ott játszott egy Kosuke Hashida nevű japán gitáros, az ő saját grinddeathrash magánprojektjének az új lemezébe hallgattam bele. Na, ha valami intenzív meg agresszív, az az.)

Mondjuk a Slaughter in Hell sem egy langyos anyag, de azt hiszem, nem a grindcore volt az a szó, amit kerestek. Nekem leginkább a Darkane meg Impious-féle lavinathrash ugrott be a dalokat hallva, sőt, néha inkább egy harmadik svéd banda, a sokkal kevésbé ismert, rég feloszlott modern thrasher Corporation 187 megoldásai, meg az As I Lay Dying vagy az Unearth tempósabb, rámenősebb dolgai a korai időkbeli, tehát inkább a metalcore bújkál itt-ott, mint a grind, de ez itt végeredményben nem oszt, nem szoroz.

Amit a messziről jött srácok közölni akarnak, az igen heves, mondhatni szenvedélyes, többé-kevésbé korszerű, de régisulisnak semmiképp nem nevezhető thrash rengeteg tempóval, mértéktartó punkrockos dallamossággal, magabiztos hangszerkezeléssel és nagyon ügyes szólókkal. Kedvenceket nem nagyon koszorúztam, de vannak erős pillanatok, sőt, váratlanul erősek is. Nem rossz anyag, ám egy jó kis „egzotikus” underground érdekességnél azért nemigen több. Mindenesetre ha a thrash metal számodra nem egyenlő a Big Fourral, akkor menj rá bátran, a neten megtalálod!

BORGNE Renaître De Ses Fanges

KIADÓ: LES ACTEURS DE L'OMBRE P. / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 8

Ugyan a svájci Borgne debütálbuma 1998-ban, a megalakulás évében jelent meg, gond nélkül mondhatjuk, hogy a formáció a 21. század szülöttje. Bornyhake művésznévre hallgat a Borgne motorja, zenésze, működtetője, aki mellé egy Lady Kaos nevű billentyűslány szegődött. Meglehetősen termékeny az alakulata, a Renaître De Ses Fanges a tizenegyedik album a sorban, s menet közben megosztott kiadványok, kompilációk is megjelentek. Ahogy a svájci zenész koncepciója formálódott, úgy hosszabbodtak a lemezek terjedelemben, vagyis nem lenne könnyű feladat utólag kivesézni a teljes diszkográfiát.

Papíron ipusztériális black metalt ad elő a Borgne – olyan címke ez, ami nem tölt el felhőtlen örömmel, mivel a BM-alzsáner amilyen érdekesnek, ígéretesnek tűnt a '90-es évek második felétől, annyira kevés igazán jó produktumot tudott kiköthőgni magából. A Borgne esetében ez a kép árnyaltabb, mivel Bornyhake nem viszi túlzásba a gépiességet. A 65 perces Renaître De Ses Fanges tételeiben halljuk a mechanikus ütemeket, azonban a keverés során ügyeltek arra, hogy a dobok ne legyenek nagyon műviék, ennél fogva ne temessék maguk alá a zenét, ami nem kevés úgynevezett ipusztériális black metal-lemezt tett már tönkre. A Borgne nem követte el ezt a hangzásbeli hibát. Megelégedtek azzal, hogy az „ipusztériális” arculat a szikár, feszes tempókat jelenítse meg egyfajta kíméletlen sodrást adva a rideg, monstruózus kompozícióknak.

Ha túllépünk a mechanikusnak tűnő, kissé éles hangzás-képen és a gitárokon koncentrálnunk, egy másodperc alatt megállapíthatjuk, hogy a Borgne zenéje szinte teljes egészében a skandináv black metal masszív emlőiből szívta magába a műfaj halálelixírjét. Bornyhake témáinak jó része lefedi a norvég típusú tremolójátékokat; a jellegzetes sodró riffelésnek a kőkemény ritmuskereketek, a vaskos megszólalás ad egy viszonylagos egyediséget, egyben repíti át a zeneanyagot a 21. század kietlen, s merőben kilátástalannak tűnő valóságába. Ezzel a fekete-fehér képpel – amit a kiadótól megszokott színvonalon kapunk kézhez a CD illusztrációin – áll összhangban Bornyhake kerregése, de a műfajhoz szervesen hozzátartozó ambient-részek is az ismert árnyalatokat közvetítik. Kisebbségi nagyobb díszítményeket, hangokat, amelyek színesítik a képet, rendre hallhatunk felvonulni a lemezen.

Nagyon nagy meglepetések nem érnek bennünket a tizenegyedik album kapcsán, de az igényes dalszerkesztés és hangulatépítés továbbra is a Borgne szerves részét képezi.

BONFIRE Higher Ground

KIADÓ: FRONTIERS RECORDS / ÍRTA: SCHMIDT PÉTER / 7

A gitáros Hans Ziller nem mindennapi kitartással rendelkező figura: ha a még Cacumen néven lehúzott első tizennégy évet is beleszámoljuk, akkor bizony 53 esztendeje(!) tolja-húzza-vonja a zenekar szekerét, tűzön-vízen és hegyen-völgyön át, nem egyszer komoly ellenszélben. (Három nagylemez után, 1986-ban lett végül a Camucenből Bonfire. Mindenkinek jobb ez így, azt hiszem.) Ilyen hosszú idő és sok viszontagság után azt hiszem, érthető, hogy kb. másik öt zenekarra való zenésztárs fordult meg mellette a csapatban – a legfájdalmasabb választás talán a régi társ és jóbarát, az énekes Claus Lessmann tíz évvel ezelőtti távozása jelenthette a számára. De aztán a Rajna csak folyt tovább a medrében, ahol és amikor kellett, megérkeztek az új tagok – ilyenformán a Bonfire bizony leállás nélkül üzemelt és üzemel a kezdetek óta.

Néhány felesleges feldolgozásos és újrarájátszás kiadványt leszámítva is igen tekintélyesre húzott a brigád diszkográfiája, kicsit szerintem túl is tolják időnként, ritkábbra vett megjelenésekkel talán nagyobb füstje-lángja lehetne egy-egy új stúdiólemezüknél. Mert amúgy meg, ha nem is falrengetően zseniális, amit csinálnak, de ezt a fajta hard rock/melodikus heavy metal elegyet kétségkívül becsületes színvonalon művelik. Német mivoltuk miatt a Scorpions felemlegetése ugye eleve adja magát velük kapcsolatban (a Lessmann-érában ez különösen állt az énekhang miatt), de teszem azt a szintén honfitárs Victoryval vagy a dán Pretty Maidsszel is vannak itt rokon vonások.

A 2022-ben csatlakozott új énekes, a görög Dyan Mair hangja kifejezetten kellemes, néhol az anyai ágon magyar felmenőkkel bíró Nikola Mijicre hajaz, és úgy általában sem tudok nagyon rosszakat mondani erre az új lemezre. Néhány laposabb, bár nem lécs alatti dal azért becsusszant, de az acceptanceen zakatolós riffelésű címadó, a súlyos-rekesztős hard rocker 'Come Hell Or High Water' vagy a sodróan melodikus 'Spinnin' In The Black' a zsáneren belül kimondottan erős daraboknak mondhatók. A hangzásképp elegáns és áttekinthető, a hangszeres játék kulturált, szóval a maga terepén ez egy kellemesen hallgatható, közönségsbarát anyag. A falhoz nem vág oda, de jól tud esni alapvetően.

HIDDEN T

The Lugubrious Art Of South American Black Metal

KIADÓ: SUN & MOON RECORDS / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 8

Ugyan a Metal Archives teljes hosszúságú albumként szerepelteti a HiddenT új anyagát, a The Lugubrious Art Of South American Black Metal egy háromszámos EP. A CD-kiadás 80 percesre hízott, mert a Sun & Moon hozzácsapta a To The Throne Of Essence című első lemezt. Én a 2022-es Where Light Ceases To Exist albummal ismertem meg a chilei (mostanában egyre komolyabb az ottani black metal-színtr) HiddenT alakulatát, s a lemezen hozzá tudtak tenni valamit a műfaj szinte már beláthatatlan méretű korpuszához.

A rövid bevezető utáni két hosszabb tétel a black metalt annak örvényszerű és atmoszferikus, akár bizonyos értelemben szépnek is nevezhető mivoltában egyaránt érzékeltetni kívánja. Adsarh masszív, brutálisan nyers gitárjai mellett a képet a basszusgitáros/fronterember L.G HiddenT extrém súlyos énektémái is nagyban meghatározzák, de a csapat hozzáállását jelzi, hogy a HiddenT már a debütalbumon is alkalmazott tiszta éneket, kísérletes, szárnyaló témákat, amelyek remekül illenek a zenekar nem evilági hangulatához.

Latin-Amerikában sok barbár horda túrja a kátrányt, kavarja az üledéket, de olyan csapatokat is találunk az ottani színtereken, amelyek a szokásos extrémításon túl a kreativitást, a zenei terjeszkedést, az alkotást legalább annyira, ha nem még fontosabbnak tartják. A HiddenT, amellett, hogy eleget tesz a black metal műfaji kritériumainak, e súlyos irányzat azon szakadatlan készítését is napirenden tartja, melynek értelmében egyfajta zenei hódításról beszélhetünk; a meglévő hangzásképek(ek) feldúsításáról, izgalmas elemek beemeléséről a forrongó hangképbe.

A HiddenT tagsága nem tagadná az észak-európai black metal hatását, de már az első albumon is hallhattuk, hogy saját anyagot is hozzáadnak főtűkhöz. Az említett dallamos ének, a hangulati hullámlások, örvénylések (The Other Side... When The Forest Gets The Ocean), s mindez a black metal-kereteibe ágyazva figyelemreméltó zenei utazást eredményez. Az EP két teljes értékű kompozíciója black/doom-tendenciákat mutat, ugyanis a tempók megfontoltak, lassúak – de nem vontatottak –, mintha – annak ellenére, hogy tavasz van – nagy őszi vonulást látnánk, vizualizálva a zenét, amint az elmúlás, a végzetlen körforgás örökös szimbólumaiként minden létező járna a maga sajátos táncát a létforgatagban.

Ez az új felvétel, a Where Light Ceases To Existhez képest megállapítható fejlődés, igazán kedvező jel a jövőre nézve, vagyis számíthatunk rá, hogy a HiddenT ezt követően is komoly színvonalon prezentálja majd a black metalt.

DEMON BITCH

Master Of The Games

KIADÓ: CRUZ DEL SUR MUSIC / ÍRTA: SCHMIDT PÉTER / 9

Az underground obskúrus heavy metal zenekarok egyik fő bázisaként üzemelő olasz Cruz Del Sur kiadó ezúttal sem nyúlt mellé, a detriti Demon Bitch tavalyi leigazolásával újból egy ígéretes formációval erősítették repertoárjukat. Doomos vagy éppen epic metal vonalon egyaránt erős a cég, mint ahogy komplexebben fogalmazó, agyasabb csapatokból is van náluk néhány.

Ez utóbbi halmazba tartozik a Demon Bitch, akiknek a Master már a második nagylemeze (a Hellfriends debüt még a Skol Records színeiben jött ki 2016-ban). A zenekar tagsága amúgy részleges átfedésben van az ugyancsak kultikus státuszú Borrowed Time és White Magician legénységével – csak hogy boncolgassuk kicsit a tengerentúli underground szintér összefonódásait.

A lényeg persze kevésbé ez, sokkal inkább maga a muzsika, amit elsősorban azok figyelmébe ajánlok, akik kedvelik a korai, John Arch-érás Fates Warning és a klasszikus Mercyful Fate világát, meg azt a fajta ködös misztikumot, ami például az Atlantean Kodex zenéjének a sajátja. És ahogy ezeknél, úgy itt is az énekhang lehet az egyik fő vízvonal: a frontember Logon Saton magas fekvésű, hajlékony orgánuma alkalmazkodik egyáltalán nem magától értetődő dallamokat hoz, mint ahogy a zene is erősen részletgazdag és komplex – hogy azt ne mondjam, progos. A két gitáros, Solon Saton és Lord Mars egymásnak felelgetős, harmóniagazdag játéka különösen tetszetős, és szépen kidolgozott szólómunkájuk is figyelemre méltó. A hangszíneiben és arányaiban teljesen hagyománytisztelő, energikusságában viszont abszolút mai stúdiós produkció egy bizonyos George Szegedy ízlését és jó hallását dicséri, míg a zene hangulatát vizuális oldalról remekül megtámogató, gyönyörű borítófestmény a frontember műve.

A háromnegyed órás lemezanyagot dalonként nem vesézném ki – ha a fentiek megmozdítottak benned valamit, akkor már úgyis tudod, mi a teendő. Eredendően nyolc pontról indult nálam az album, de ahogy egyre többször ment végig, úgy mutatott magából egyre újabb és újabb izgalmas részleteket. A misztikus-obskúrus heavy metal barátai számára erősen ajánlott, hosszú távra szóló hallgatnivaló!

FIELDS OF MILDEW

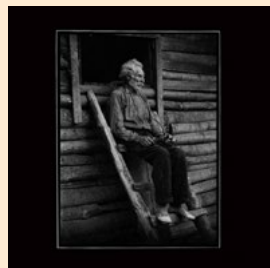
IV

KIADÓ: NORDVIS PRODUKTION / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 9

2015-ben jelent meg a német Fields Of Mildew első anyaga (meg nem mondanám, hogy album, avagy mini-LP, de nem is lényeges), s pár évvel később, amikor megismerkedtem a formációval, azonnal ráismertem a varázslatos hangra. Nem akarok felfedni sok titkot, de ez az énekhang számos további, zömmel egyszemélyes projektben hallható, példának okáért a szintén nagyszerű Prag 83-ban. A Fields Of Mildew a leggyakrabban hallgatott zenekarok közé tartozik nálam, örömdtem, amikor hírt vettem egy új EP megjelenéséről.

Minimalista dark folk hallható a Fields Of Mildew valamennyi kiadványán (van, hogy órákon keresztül ezeket hallgatom), teljességgel elvarázsol, csodás muzsikaszó – minden pillanata aranyat ér. Zenészünk szimplán R-ként mutatkozik be; egyedi orgánuma egyszerre megnyugtató és elégitikus, szomorkás és intellektuális, férfias és markáns. Az egyik kedvenc énekesem valamennyi előadó közül. Míg a korábbi lemezek anyagán, pl. a The Complete Woes CD-n, egészen minimális zenei kísérettel, egy szál akusztikus gitárral kísérte az énekdallamait R, addig a IV című új EP valamelyest talán, nehéz megtalálni a megfelelő szót, „mozgalmasabbnak”, témák szempontjából „sokrétűbbnek” mutatkozik elődeinél, de nem véletlen az időzjelek használata, mivel a zene most is nagyon intim és befelé forduló. Talán a hangszerelés miatt tűnik egy fél hangyabajusznyival „sűrűbbnek”.

A IV dalai talán nem rohanják meg az embert olyan sebesen, mint az előző, elsőre fülbemászóbbnak tűnő tételek, azonban lassan, de biztosan, bekúsznak a bőr alá, a szívbe, a lélekbe. Olyan ez a zene, mint a lemezek borítóin látható öregemberek, anyókák, akik a házaik előtt láthatók. Belenézünk egy ilyen archa, a fáradt, mégis elevenen szemekbe, látjuk az élet és

a megpróbáltatások által mélyszántást elszenvedett vonásokat, s komplett világok, sorsok bomlanak ki előttünk. Egyetlen pillantása ezeknek az arcoknak több bölcsességet rejt, a múltnak, az örök értékeknek, szülőfalujuk hiedelmeinek, egymásra rakódott hagyományrétegeinek szélesebb spektrumát tárja fel, mint amennyit a roppantul tanult, ám az esetek 99%-ában csupán ostoba, ám annál önelégültebb szakbarbárnak nevezhető, a könnyűnél is könnyebben megvezethető modern emberek légioi tudni vélnek, miközben csak vakon, siketen botorkálnak a totális nihilben, amit újra és újra megteremtnek.

Ez a zene kisimít minden egyenetlenséget, balzsamként hat a lélekre, ráirányítja a fókuszot a létezés lényeges kérdéseire, szinte már meditációs objektumként használható; képes az ember figyelmét egyetlen pontba összesűríteni, hogy a melan-kolikus hangokon túl az ember létének alaptételeire tekintsen, azokat újra és újra mérlegre tegye.

A Fields Of Mildew dalaiban R megénekli, megzenésíti Észak-Németország Teufelsmoor régiójának a hitvilágát, szokásait, a képek megmutatják ezt a minden bizonnyal zárt élő közösséget, melynek tagjai hallgatásukkal is többet mondanak, mint a modern nihil embere a sok értelmetlen fecsegéssel. Ezek a falusi emberek nem lármáznak, nem locsognak, a Fields Of Mildew sem teszi – jól megválogatott szavaikkal, énekeikkel, dallamaikkal viszont mindent elmondanak életről és halálról, és ami ezek között és túlán valóban fontos.

HIRAX Faster Than Death

KIADÓ: ARMAGEDDON / ÍRTA: KÁNYA FERENC / 8

Ha valakinek nincs meg, a Hirax név a tengerentúli thrash egyik nagy múltú, ugyanakkor az egyik leginkább alulértékelt bandáját takarja. A Faster Than Death igazából nem egy ropogósan friss anyag, és nem csak azért, mert február végén jelent meg, hanem azért, mert a nótákat több mint két éve megírták, sőt már fel is vették őket egyszer, egy európai underground kiadónál 2023-ban meg is jelent a Faster egy korai változata kalóz demókazettának álcázva az új dalok próbatermi felvételeivel. Ezzel a zenei anyaggal keresett kiadót öreg barátunk, Katon W. de Pena Hirax főnök-frontember.

Úgy volt, hogy 2024-ben, a Hirax alapításának 40. évfordulójára jelenik meg a hatodik teljes album, ez tíz évvel később volna az ötödik. Azután végül a '85-ös első Hirax, a Raging Violence 40. évfordulójára került a megjelenés, de egy kisebb csúszás ebbe is belejátszott. Az alakulás szülinapra szintén Faster Than Death megjelent, addigra a banda megint teljesen lecserélődött Katon körül. Mindenesetre mind a csúszást, mind az újabb tagcseréket sikerként tálalta a banda sajtója - valahonnan ismerős ez a fajta kommunikációs stratégia, de nem tudok rájönni honnan.

Amivel a Hirax küzd még, az a fluktuáció. A bandában megalkulása óta annyian játszottak, hogy nem csak egy teljes focicsapat telne ki belőle edzőkkel, full kispaddal, játékezővel, partjelzőkkel, hanem az utánpótlás is, minden korcsoporttal. Mire a Faster Than Death megjelent, addigra a banda megint teljesen lecserélődött Katon körül. Mindenesetre mind a csúszást, mind az újabb tagcseréket sikerként tálalta a banda sajtója - valahonnan ismerős ez a fajta kommunikációs stratégia, de nem tudok rájönni honnan.

Az albumot basszer hiányában egy „kikönnnyített” harmas felállás rögzítette, amelyben Neil Metcalf gitáros játszott a bögőt is, a dobokat pedig Danny Walker. Egyikük sem töltött a bandában két évnél többet. Igazából kicsit az anyagra is illik a „kikönnnyített” jelző, a teljes album ugyanis nincs 22 perc. Cserébe viszont 8+1, meglehetősen jól szituált, dinamikus nótát kapunk. Egy tétel, a Warlords Command a szülinapos Raging Violence-ről került fel.

Ahhoz mérten, hogy a dalszerzés oroszlánrészre Metcalf nevéhez köthető, a dalok egészen jól elcsorognak a megszokott mederben, de úgy hallom, a srác szereti a Nuclear Assault, az Overkill, az Exodus, a Testament, a D.R.I. vagy az Agent Steel zenéjét is. Nem gáz, én is. Szólók tekintetében nincs nagy sziporkázás, de amik vannak, azoknak nagy és laza a feelingje, tiszta punk rock.

Katon hangján kicsit másképp fogott az idő, mint mondjuk Blitzén vagy Zetrőén, az övé jobban bemélyült, de határozottan jól áll az anyagnak. Nekem a tempós témákat és változatosságot felvonultató, kicsit kifejtősebb, hosszabb tételek tetszetek, mint az Armageddon, a Relentless vagy a Revenant, de a Warlords Command felújítása is jól sikerült.

A Faster az ikonikus címről sok évvel lekészt, klasszikusnak a késői jelzővel sem nevezhető, és még csak nem is a legizmosabb Hirax, és is több mint 20 éves már. Kicsit kurta, kicsit

HIRAX

furcsa, de rossznak vagy gyengének semmiképp nem nevezném, csak nem az a lenyűgöző album, amit a promoter ígért. Katon viszont mindenképp nagy elismerést érdemel a négy évtizedért!

DECREPISY Deific Mourning

KIADÓ: CARBONIZED RECORDS / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 8

Az évtizedekkel ezelőtt kikristályosodott stílusirányzatok mentén már nagyon nehéz bármi érdemlegeset alkotni, tehát ha azt olvasom egy zenekarról, hogy death metal játszik, vagy thrasht, de ez vonatkoztathatom a mezei doom és black metalra is, engem ez annyira hat meg, minthogy kinyitott a sarkon a közért. Engem régóta csak azok a formációk érdekelnek, amelyek éppen hogy az említett kikristályosodást próbálják fellazítani, és megkísérlik, ha nem is gyökeresen, de felfrissíteni a művelt zsánert. Nem kell, hogy a hárfát kössék rá a torzítópedálra, vagy tengeri kagylókon kezdjenek el dobolni, de lássam a törekvést, hogy a zene számukra nem stílusköltés, hanem alkotás.

Úgy tűnik, a 2019-ben alakult és Portland városában ténykedő death metal-zenekar, a Decrepisy érzi a fenti igényt, ugyanis az utóbbi hetekben rendre meghallgatom a Deific Mourning című kettes albumot. Fontos lehet, hogy a tagok mind tapasztalt zenészek, olyan csapatokban játszanak, mint a Negative Prayer, a Vastum, vagy az Ascended Dead, hogy csak párat említek a sok közül, s a Decrepisy nem csak azért született meg, hogy eggyel több zajforrás legyen az amúgy is tumultuózus világban.

A Deific Mourning érdekessége az, hogy az alaptémák, -riffek, -ritmusok zömmel igen egyszerűek, sőt, sokszor egészen lebutítottan primitívek, Jonathan és Kyle gitárosok a mord, súlyos alapriffelésre nagyon sok furcsa, kitekert, egyszerűen bizarr, másszor síri hangulatú harmónia- és szólójátékot, hangokból font kriptaornamentikákat visznek fel. Az egyik meghallgatás alkalmával az jutott eszembe, hogy hangulatát, vészjósló világát tekintve ez valóban „death” metal, szemben a töménytelen egyenlőhőgős, sablontechnikás, ultrafárasztó bandával. Mintha a kvartett leásott volna a humuszrétegig és felhoztak volna egy adag rothadó gyökeret, a köztük áskálódó, furkáló élősdiekkel együtt.

Az album egyes tételei egészen lelassulnak (Spiritual Decay ¼ Dead), ahol a minimál hatláb-mélyi gitár és a hörgés megteremti azt a világot, amikor ez a műfaj még valóban „halálos” volt. A Severed Ephemerality horrorisztikus gitárdallammal indul, a záró Afterhours végképp lebontja a műfaji kliséket, de szinte minden szerzemény visszaad valamit a death metal azon valójából, amely egykoron volt, miközben ez a csapat a műfaj értékeit átemeli a 21. század harmadik évtizedébe.

Nem Entombed-, nem Death-, nem Suffocation-, nem Morbid Angel-kópia, ami szinte már önmagában érték, hanem saját kondérban rottyog a pokollevés.

VALÓBAN
ÓTOMOS
SOMKOLÓ EXTRA

IGNITOR Horns And Hammers

KIADÓ: METAL ON METAL RECORDS / ÍRTA: SCHMIDT PÉTER / 8

Habár az ízig-vérig underground texasi heavy/power metalos Ignitor legismertebb arca az énekes Jason McMaster (sok minden más mellett lásd Watchtower, ex-Dangerous Toys), a banda motorja mégsem ő, hanem az alapító gitáros, Stuart Laurence. Mellette a dobos Pat Doyle számít még ős-arcnak – Jason csak az alakulás után öt évvel, 2008-ban csatlakozott, és a harmadik albumon, a 2009-es The Spider Queenen debütált itteni frontemberi szerepében. (Érdekesség, hogy elődje egy hölgy, bizonyos Erika Morgengrau volt, az első két korongon még ő vokalizált.)

A Horns And Hammers már az ötödik sorlemez McMasterrel a fronton, és az tuti, hogy amiként az eddigi anyagaikkal nem törtek ki a földalatti létből, úgy ezzel az újjal sem fognak ilyesmit elkövetni. Azt a fajta lecsontozott, zsigeri, össze-téveszthetetlenül tengerentúli power metalt tolja ugyanis a brigád, ami horzsoló mivolta okán nem hogy a 21. században, de még a hő- és fénykornak számító nyolcvanas években sem vált, válhatott a tömegek kedvencévé. Minderre a brigád nyilvánvalóan magasról tesz – a maguk potenciálisan szerény lélekszámú, de annál fanatikusabb táborával azért megtalálják egymást, és ez minden bizonnyal rendben is van nekik így.

És hogy precízebben körbeírva mégis milyen zenét kínál a Horns And Hammers? Első impresszióként a lemezborító már sok mindent sejtet, de hogy további konkrétumokról is szó essék: a korai Metal Church és a Rick Mythiasin-korszakos Steel Prophet intenzitásával elővezetett, korai Manowar- és klasszikus Judas Priest-alapú, hasító fémzene ez, mániákus énekkel és véres kardot lóbáló, fantasy gyökerű szövegekkel. És ami még nagyon fontos: valóban jól megírt, kompakt, erős dalokkal meg ízes-ízleléses gitármunkával, a hatásosan kaszaboló riffelés és a szólók tekintetében egyaránt. Jason minden túlzás nélkül baromi jól énekel, torkában éppen úgy megvan a David Wayne-féle ráspoló, mint Ripper zsilettpengéi – és ezekkel a célszerszámokkal bizony kegyelmet nem ismerő módon is ügyködik.

A kilenc saját dal meg a Saxon Machine Gun-jának elbrutalizált átirata kevés pihenőt engedélyezve csörtet végig a hallgatót, csak egy rövidke instru outro hoz a végére egy kis lecsendesedést. Az alpból sem bárgyú US power muzsikát különösen harapós formában találják tehát a texasiak ezen a lemezen – a pontszám csak a csúnyán kopogó dobosound és a szerintem kissé felesleges feldolgozás miatt nem lett egyvel magasabb. Highly recommended, ahogy arrafelé mondják.

IMPERIAL TRIUMPHANT Goldstar

KIADÓ: CENTURY MEDIA / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 8

A kortárs extrém zenék terén bátrak, sőt vakmerőek számára, akik nem félnek belevetni magukat a legképtelenebb hangok által övezett mély szakadékokba, bizonyára nem ismeretlen az amerikai, New York-i Imperial Triumphant neve – található is egy NEWYORKCITY című dal az új lemezen.

A korai lemezeken nehéz, tuskés, ám black metalnak mondható zene volt hallható, azonban nagyjából a Vile Luxuryvel kezdődően egészen elvetemült kísérletekbe fogott a trió, pontosabban az addigi kísérleteket még vadabb örvényeknek vetette alá. Ha azt gondoltam volna, hogy a zenei merészségek vonalán már nem érnek meglepetések, a 2020-as Alphaville alaposan rám cáfolt, szétzúzta önhittnek tűnő megelégedettségemet, mint aki már mindent hallott. Az Alphaville alig-ál látható, szövevényes jazz-black metalját a mai napig kihívás végighallgatni, a 2022-es Spirit Of Ecstasyval nem is foglalkoztam behatóan. A Goldstar ismét megfogott, nagy valószínűséggel azért, mert tán valamivel hallgathatóbb az előző néhány albumnál. A trió nem szó olyan átláthatatlanul kocsonyás hangszövedéket, mint az előző két lemezen és pl. a Lexington Delirium, minden örület közepette, szinte két kézzel megragadható témákkal ejti rabul a már-már kábulatba esett hallgatót.

A Hotel Sphinxben ért a következő meglepetés: a fő dallam ismerős volt, s erőltetnem kellett a memóriámat, hogy rájöj-jek, mi is az, amit hallok. Beugrott a Blood Axis klasszikus koncertalbuma, a Blót – Sacrifice In Sweden, ami szintén ezt a dallamot „vette kölcsön”, majd fény derült a rejtélyre: ez a nagy barokk zeneszerző, Georg Friedrich Händel halhatatlan dallama. A hanggyilkos kísérletezők ezt a királyi melódiát építették be saját szerzeményükbe. A Rot Moderne a csapat kitekert világán belül is egészen világos szerkezettel bír; mint egy megszagott testű black/death metal-szerzemény, olyan ez a tétel, amelyből természetesen a disszonancia, a kakofónia sem hiányzik – és Zachary Ezrin narratív hörgése.

Az Imperial Triumphant legfrissebb kísérleteiben, zenei ámokfutásaiban olyan illusztris vendégek vettek részt, mint Dave Lombardo, Thomas Haake (Meshuggah) és Yoshiko Ohara. Nem a részvételtől lett a lemez olyan, amilyen. Az amerikaiak örült zenéjéhez nehéz lenne bármit hozzátenni. A zenekar remek érzékkel jeleníti meg a modern nagyvárosi élet emberdaráló, lélekmérgező világát, s ezt vizuálisan is kitűnően jelenítik meg olyan művészek segítségével, mint az illusztrációkat készítő Zbigniew Bielak.

Az Imperial Triumphant zenei kacskaringói, lidércfényekkel megvilágított sztrádái most valamelyest transzparensebb tételeket eredményeztek, de a Goldstar így is csak azokhoz szól, akik képesek a rock/metal konvenciókat messze maguk mögött hagyott alkotók műveit befogadni.

KEXELÜR Epigrama de un pasado perdido

KIADÓ: SUN & MOON RECORDS / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 8

Ha a black metalt hipotetikusán origónak tekintjük, láthatjuk, hogy szálak tömegei indulnak ki ebből a centrumból jelezvén, hogy a műfajnak ezer és ezer formája van, s egyes új zenekarok révén újabb és újabb arcukat vehetik szemügyre. Az epikus vonulatoktól a különféle népzenei kokettálók, vagy éppen disszonáns bandákon át a legekletikusabb kísérletekig rengeteg sajátos hangzásvilág születik a black metalon belül. A BM határtágítójaként lépett fel 2021-ben a chilei Kexelür is.

A 2022-es bemutatkozó demót (Llava a las profundidades...) egy évvel később kiadta CD-n a Sun & Moon Records, érkezett egy split a már feloszlott német Licht- und Schattensaiten társaságában, majd tavaly év végén egy újabb demó (La vida como condena pesadillesca). 2025 tavaszára érett meg az idő az első nagylemez kiadására. Első érdekessége, hogy dacára annak, hogy album, mindössze 30 perces, vagyis rövidebb a demóknál. E terjedelmen három tétel osztozik.

A Llava a las profundidades... CD-t rendre előveszem, az anyag nem szűkölködik tekervényekben, élvezet bennük elmerülni a nehezebb részekkel együtt is. Ehhez képest – és a másik két kiadványt is figyelembe véve – meglepett a debütalbum, mivel jóval nehezebben emészthető és megközelíthető, mint a trió bármelyik korábbi anyaga. Ebben fontos szerepe van a produkciónak, ugyanis a lemez nagyon zajosan szól, mondhatni kimondottan kaotikus az összkép. Ehhez a felvételhez képest a Llava a las profundidades tisztábban, szellősebben szól, ami nem ártott a zene tömörségét tekintve. Ezúttal nincs ilyen „könnyítés”, a félórás album olyan, mintha ez idő alatt egy sötétfelete felhőből a legintenzívebb jégeső zúdulna ránk, s csak pillanatokra enyhül az égháború, hogy azt higgyük, megmenekültünk.

Én szeretek nehéz, lassan kibomló, témák sokaságát felvonultató lemezekben elmerülni, a Kexelür albuma pontosan ilyen. Mind a három szerzemény riffek, témák, harmóniak

miriádjait találja fel, s az intenzív orkánt olykor lidércnyomásos hangvűziók, szellősebb, ám egészen horrorisztikus részek váltják fel, mint a Ningún resplandor evitará el final utolsó perceiben hallhatjuk. Az album egyetlen összefüggő kísérletként fogható fel, amely a black metal hangzasképét felhasználva él a zenei experimentalizmus véghetetlen lehetőségeivel. Egyes pontokon a Kexelür hasonló nyomvonalakat jár be, mint az a black metalban nagy általánosságban „szokás”, más szavakkal: közelebb áll ahhoz, amit black metalnak hívunk, ám e tételek túlnyomórészt masszív kísérletekből állnak, ahol a disszonáns hanghuzalok sokszor átláthatatlan szabályoknak engedelmessé haladnak egymás mellett, vagy keresztezik egymás útjait. A J. névre hallgató frontember örült hangja is ilyen értelemben illesztendő bele a szürreális öszképbe.

Nehéz hasonló neveket említeni a valóban extrém palettáról, amelyek a latin-amerikaiakéval összevethető medrekben furkálnak, de aki megbirkózik olyan formabontó/formaalkotó csapatokkal, mint a Thantifaxath, a Deathspell Omega, a Portal, vagy a Blut Aus Nord legtekervényesebb dolgai, a Kexelür lemezeivel is megtanulhat bánni. Így sem lesz könnyű.

KOSUKE HASHIDA

Outrage

KIADÓ: HPGD PRODUCTIONS / ÍRTA: KÁNYA FERENC / 8

Kicsit abban a kényelmetlen helyzetben vagyok, hogy tulajdonképp egy kevésbé izmosra sikerült album kapcsán tettem ígéretet, hogy körmölök néhány sort egy másik japán cuccról, ami szintén nálam pihen egy ideje. Annnyit árultam el, hogy a The Cauterized, a Rise vagy az Abysmal Dawn nevű amerikai death metal zenekarok egykori és a japán death/deathcore World End Man jelenlegi gitárosának, Kosuke Hashidának (Kosuke Hasida) a saját grinddeathrash magánprojektje is jelentkezett egy új lemezzel.

Az Outrage február közepén jelent meg, kicsivel késte csak le a márciusi számunkat. A projekt első hangzója egy esztendeje sincs, hogy megjelent a philadelphiai Horror Pain Death Gore Productions kiadónál. Grindcore-ral kapcsolatos anyag, és ebben a zsánérban az idő – mint ismert – másképp működik. A tavaly áprilisban kijött Justifiable Homicide tíz dalt tartalmazott mintegy 17 percben, ehhez képest az Outrage határozottan növekedő pályán van tizenegy dallal és 20 perces műsor-íddel. Ez a műfajban átlagosan hosszú albumnak számít.

Az a helyzet azonban, hogy a dalokban a szólókon kívül így is minden megtörténik, ami a death metalban általában szokott, csak az események jóval sűrűbben követik egymást. Ezért lehet az, hogy az album (albumetto, albumino, albumocska vagy bármi) hallgatása közben nem is igazán tűnt fel, hogy a tételek átlagosan 2 perc körüliek – legtöbbje alatta – meg az sem, hogy a komplett anyag eleje és vége nagyon közel van egymáshoz. Felületes hallgatással az sem jön át, hogy az egyediséggel vannak kisebb problémáskák.

A nóták alapja a Slayer és a Sepultura legintenzívebb korszakából származó egy-két riff, ezeket pimpelte fel cirka másfélszeres tempóra Kosuke mester, végeredményben amolyan Assück, Brutal Truth, Napalm Death-, meg Terrorizer-féle átlagon felüli erejű és technikájú grindcore pusztítással, ami hangzásában inkább a tengerentúli vonalat követi, mint a britet. Pontosán nem engedni tudni, de a rendelkezésre álló információk szerint minden hangszert és stúdióberendezést egyedül kezel, valamint a frontember hangját is maga állította elő. Tekintetbe véve, hogy csak a laikus hall ebben az anyagban artikulátlán üvöltözéssel összekötött eszelős csapkodást, azért ez nem kis teljesítmény. Nekem például bejón annyira, hogy akár egy kilencessel is tudnám honorálni – még a kölcsönvett riffek ellenére is – de realisabb a nettó 8. Ha bírod a grind/death zenét, mindenképp hallgasd meg!

MEDIEVAL STEEL

Blood Moon

KIADÓ: LOST REALM RECORDS / ÍRTA: SCHMIDT PÉTER / 7

Pályáját többszöri leállásokkal tarkítva ugyan, de 1982 óta ügyködik a memphisi Medieval Steel, akik e hosszú eltelt idő alatt még csak harmadik nagylemezüket hozták ki nemrégiben. Az alapító őstag Bobby Franklin énekes mellett

a basszer Steve Crocker is 1986 óta húzza itt, míg a gitáros és dobos arcok hozzájuk képest frissebb igazolások. A banda kultikus hírnevét elsősorban az 1984-es debüt EP alapozta meg, első két albumuk már bőven a kétezres években jött ki, a vérfagyaláló című Blood Moon pedig tavaly decemberben, egy szép péntek 13-án.

Az abszolút Keep It True-kompatibilis vonalon mozgó banda új lemeze is azt a fajta európai alapokon álló, de underground US metal módi szerint horzsoló fémzenét hozza, mint korábban, e téren tehát nincs változás. Viszont az előző koronghoz képest a produkció sajnálatos módon meglehetősen fapadosra, hogy azt ne mondjam, demósra sikeredett, ebben tehát némi-nemű visszalépés történt. (Egy pont erejéig ez a pontszámom-ba is belejátszott.)

Pusztán a megközelítés, a zene, a dalok amúgy jobbra rendben vannak, a nyitó Death Never Dies egy kimondottan húzós darab, a War Cry sem rossz folytatás (bár ezt kicsit elhúzzák), és vannak még itt további kellemesen horzsoló US power tételek is. A Viking Wishing Well indítása mondjuk akkor Iron Maiden, mint a ház (Trooper konkrétan) – ezt nem is tudom be másnak, mint amolyan szándékolat tiszteletadásnak.

A 10 dalos, 37 perces korong egy izzig-vérig old school szellemiségű anyag, ehhez illő borítóval és szövegvilággal – egyik sem egy agysebészet, de ide pont ez kell, meg az a cseppet misztikus-kódos hangulat, ami mindvégig szépen belengi a nótákat. Bobbynak egyébként kimondottan erős hangja van, néhol olyan, mint egy karcosabbra, power metalosabbra vett Kiss Zoli – ez is rendben van tehát. Ha nagykanállal kajáld a hagyományos metalnak ezt a tokkal-vonóval underground vonalát, akkor a Blood Moonnal sem leszel haragban, ezt kb. biztosra veszem. Kár, hogy nem szól legalább úgy lemez, mint 2022-es elődje.

NITE

Cult Of The Serpent Sun

KIADÓ: SEASON OF MIST / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 7

Ambivalens jelenség a 2018-ban alakult kaliforniai (San Francisco) Nite, amit részben már a „blackened heavy metal” titulus előre jelez. Adott egy kimondottan jó zenekar lendületes heavy metal, amit aztán egy fahangú énekes szépen tönkretesz. A death metalból „kiheavymetalosodó” csapatok, mint a Tribulation vagy a Slægt, jól megoldották a problémát, az ének követni tudta a zenét, azonban a Nite esetében a zene és az ének között nagyon erős a minőségi differencia.

A Darkness Silence Mirror Flame és a Voices Of The Kronian Moon után a Cult Of The Serpent Sun a kvartett harmadik albuma. Emlékeim szerint a zenét illetően az előző kettő sem volt rossz, s dalszerzésileg meglepően jónak találom az új lemezt. Nem egy túlbonyolított zene ez, nem is kell annak lennie, azonban a négyes jól megragadta a heavy metal lényegét, amennyiben Van Labrakis gitáros/énekes, valamint Scott

Hoffman gitáros remekül eltalált, néha egészen kitűnő riffeket penget, a ritmusszekció (Patrick Crawford – dob, Avinash Mittur – basszusgitár) erőteljes, húzós játéka pedig jóleső bólogatásra készíti a hallgatót. Az összkép, a hangzás, a nagyon ízes díszítések, szólók mutatják, hogy a csapatnak van érzéke a metalhoz: visszanyúl a gyökerekhez, de abból saját palántákat nevel.

The Mystic címmel egy rettentően hangulatos főtemával rendelkező epikus tételt hallhatunk, az ezt követő The Last Blade pedig egy dinamikus heavy-dal, ami egyszerre idézi a '80-as éveket és süt belőle, hogy kortárs fémfejekből pattant ki az izzó szikra. A Judas Priest, a Saxon, az Iron Maiden éppúgy ott van a játékos kezében, mint az epikus Savatage, s mindez csipetnyi progresszív rockos beütést is hordoz. Ám most jön a gond: ritkán mondok ilyet, de a Nite-nak be kellene vennie egy énekest, ugyanis Labrakis száraz, fűrészpörzű hangja borzalmas. Sem karaktere, sem ereje nincs, normális énektemákról végképp ne is álmodozunk. Pedig ez a zene ordít egy jó énekes után. Labrakis fojtott mormogásai legfeljebb kísérik a zenét, ráheleznek egy extra zajréteget, bár inkább elvesznek belőle. Kár, mert megszólal a Carry On, s a parázs témák, riffek, dallamok a heavy metal legjobb pillanatait idézik. Csak belehorkol a frontember...

A zene vitán felül megér egy erős nyolcast, azonban az ének miatt egy pontot le kellett vonnom. Mindazonáltal a rendkívül élvezetes gitárjáték és az erős dalszerzés okán érdemes hallgatni a Nite albumát.

SAVAGE MASTER Dark & Dangerous

KIADÓ: SHADOW KINGDOM RECORDS
ÍRTA: SCHMIDT PÉTER / 6

2013 óta praktizál a Kentucky államból származó Shadow Kingdom, akik meglehetősen szorgos munkával jutottak el immáron az ötödik nagylemezükig. Zenei szempontból egyértelműen a nyolcvanas évek európai metaljából táplálkoznak (Priest, Accept, Saxon elsősorban), erre tromfolnak rá egy kis US metal/US power ízzel és misztikus-okkult szövegvilággal.

A banda frontján Stacey Savage személyében egy karcos hangú hölgy tevékenykedik, míg a hangszeres férfi kollégák a fellelt fotók tanúsága alapján egységes maszkos-csuklyás kiállással riogatnak, nyilván az obskúrus hatást fokozandó. Stacey hangja egyébként egész jónak mondható, nekem valahol szegény Jill Janust (RIP) juttatja eszembe az egykori szép emlékü Huntress éléről.

Az albumon 39 percben hallható tizenegy dal meglehetősen egyszerű vonalvezetéssé, zakatolós fémzene, ami önmagában még rendben is volna – pláne akkor, ha kicsit több fantáziával áldotta volna meg a Metal God a muzsikuskárdát. A riffek, témák többsége ugyanis sajnos eléggé elcsépelet és jellegtelen, még ha azért akadnak is jobban elkapott szerzemények (pl. Warriors Call, Never Ending Fire, Devil's Child – ez utóbbi nem azonos a Priest-nótával).

További szívfájdalmam a kimondottan alapra vett, szimpla dobjáték, ami bizony sokkal több pörgetést-díszítést is elbírna az itt hallhatóaknál. Igazából nem sok kellene ahhoz, hogy akár két ponttal is többet biggyesszek oda a kritika mellé, mert a felvállalt irány alaptól rendben van, akárcsak Stacey énekesi teljesítménye – talán legközelebb a dalszerzés terén is megugornak majd egy magasabb szintet. Addig viszont maradjunk egy kerekdeden gömbölyödő hatosnál, többet ez nálam most nem ér sajnos.

NORTT Dødssang

KIADÓ: AVANTGARDE MUSIC / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 7

A dán Nortt, azonos nevű formációja élén, veterán szenvedő a szintén, idén éppen 30 éve csörgeti láncait, húzza maga után egzisztenciájának szűnni nem akaró terheit, foglalja zenei imákba lelki megpróbáltatásait. Nem mondhatjuk, hogy túl gyakran ad hírt magáról, de amikor megteszi, mindig egy-egy újabb adag kinnal megrakott történetet ad át nekünk elgyötört testtel.

A Dødssang az ötödik album, s Nortt továbbra sem enged be a fényt a környezetébe, legalábbis e zenei csatornája csak a legkomorabb gondolatainak átadására szolgál. Számos rokonlélek borong e sápadó glóbusz rejtett zugaiban, azonban a Nortt különleges a maga nemében. Nincs tán még egy formá-

cio, amely ennyire statikus, szinte mozdulatlan formában tárná elénk mondanivalóját, s ugyan a zene olyan művészet, ami az időbeni szukcesszivitásra, vagyis az egymás utániságra épül, mintha ezek a minimális eszközparkkal rendelkező szerzemények mint zord hangmonolitok emelkednének körülöttünk, s mintha már születésük pillanatában holtta merevedtek volna; fogamzásuk szemvillanásakor az agóniával jegyezték el magukat. Már gondolati megszületésükkor a halál nászgyára fektette őket alkotójuk.

Mint mondtam, tudunk hasonló művészi vénával rendelkező zenészeket, de a Nortt ős-borongásaihoz, mélyről felhorgadó ős-borzongásaihoz képest tán még a belga Until Death Overtakes Me is mozgalmasabb, tán még ő is beereszt egy-két halvány, bátoratlan fénypásmát az elsötétített szoba mélyére. A Nortt azonban csak porlepte pókhálókából, megfeketedett nyüvekből, generációkkal ezelőtt otfelejtett tárgyakból, elhullott állatok csontvázaiból szövi éjfékete dalait, ahol a múlt idő ellenére nincs semmi történés, semmi esemény, csak az enyészet kíméletlen vasfoga rág meg mindent, ami múlandó.

Az abszolút alap gitárriffek, a zongora kondulása, a fájdalomszülte hörgések, a szinte tolványszorgó ritmusok mind-mind memento moriként, a halál emlékeztetőiként szolgálják múlt életünket, hogy figyelmeztessenek: minden, mit fontosnak tartunk, elporlik, így tekintetünket szegezzük a múlhatatlanra.

SCORPION CHILD

I Saw The End As It Passed Right Through Me

KIADÓ: NOIZE IN THE ATTIC RECORDS
ÍRTA: SCHMIDT PÉTER / 9

Kilenc év szünet után – számomra teljesen váratlanul – érkezett meg a texasi Austinból származó Scorpion Child harmadik nagylemeze. Első két korongján a csapat amolyan Led Zeppelin, Thin Lizzy, The Cult alapokon álló klasszikus hard rockot adagolt, kimondottan jól fogyasztható, ámde mégis tartalmas formában. Az új album ezekhez képest szolgál néhány meglepetéssel: egyrészt hangulatában jócskán komolyabb, sőt komorabb lett elődeinél, másrészt pedig készítfői újabb keletű hatásokat is felvillantanak a friss dalokban. Dark-gothic és melankolikusabb posztpunk elemek megjelenésére gondolok elsősorban, sőt pár helyen még afféle dark americana ízü mozzanatokat is elcsíphetünk.

A masszív hard rockos fundamentum megmaradt, ez nem kérdéses, de a fenti behatásokkal kiegészülve egyértelmű, hogy a Scorpion Child eddigi legkomolyabb és egyben legváltozatosabb anyaga született most meg. (És egyben a legjobb is, szerintem.) A második lemez óta eltelt hosszú idő valószínűleg csak részben magyarázza a zenei horizont fentebb taglalt tágulását, ebben legalább ugyanannyi része lehetett a frontember Aryn Jonathan Black életében történt fajsúlyos és tragikus eseményeknek is. Az albumcím sok mindent elárul, azt hiszem.

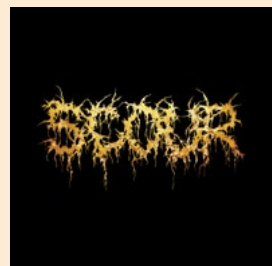
Mindazonáltal a végeredmény mégsem amolyan bedepizett köldökbámulás, merthogy mindeközben a muzsikájuk régről ismerős tempós húzása mégis megmaradt – a színek és tónusok váltottak ezúttal sötétebbre, az energiaszint megmaradt. A nyitó Be The Snake kiváló példa erre, mint ahogy a viszszafozott tempójú kezdés után sötét forttyogásba váltó See The Shine sem egy bárgyú darab. De igazából a korong mind a nyolc tétele fajsúlyos a maga módján.

Megvan a zenei kapocs a korábbi anyagokkal, ez egyértelmű, de a 2025-ös Scorpion Child bizonyos tekintetben mégis egy másik banda érzéseim szerint. Hangulati-tartalmi szempontból mindenképpen. A banda mostani világa éppen úgy vonzó lehet mondjuk a The Cult vagy akár a Doors felől érkezve, mint teszem azt a Year Of The Goat vagy a Grave Pleasures irányából közelítve. Engem nagyon elkapott az I Saw The End... sötéten izzó atmoszférája, az év egyik legjobbja idáig ez a lemez.

SCOUR Gold

KIADÓ: NUCLEAR BLAST / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 8

Phil Anselmo 56 éves, de ma sem szenved hiányt ifjonti hévből, amit összes projektje közül az éppen tíz éve életre hívott Scour bizonyít a legkésebben. Túl sok hanganyaggal nem jelentkezett eddig a metal extrémebb területein kipróbált figurákból álló banda, egész pontosan három EP készült. Mindhárom jól

sikerült, én a 2017-es Red EP-t tartom a legélesebbnek. Előbb-utóbb az első albumot is tető alá kellett hozni, ez év februárjában következett be a megjelenés.

A Gold 37 percben foglalja össze a Scour lényegét, amit a három említett EP már elég hathatós formában villantott fel. Aki kedveli a Scour korábbi kiadványait, a Gold hallatán is mosolyba, vidámságba fog oltózni. A zeneanyag túlnyomórészt viszi tovább a csapat hiperagresszív vonalát, de néhány apróbb felvillanásra mint relatíve új elemre lehet készülni. Nem nagy dolgok ezek, de az egy-egy rövid és dallamos gitárszóló elég meglepő ebben a közegben. Az ambient-tételek már egyáltalán nem furcsák, mivel a black metalhoz eleve közel állnak a dark ambient-szerzemények, ezek a Scour korábbi repertoárjának is részei voltak. Itt az Ornaments, a Contaminated és az Angels tartozik ezek közé.

A Coinban Gary Holt (Exodus) szólózik, ami leginkább érdekességnek mondható, nem változtat a zene jellegén. A számok zöme ultragyors blastbeat-black, amelyek kapcsolatba hozhatók olyan skandináv black-agresszor alapbandákkal, mint a Marduk, ám a Scour ennek a zenének egy amerikai, maszkulin változatát játssza. Ugyanakkor az EP-k alapján rá lehet ismerni a gitárosok (Derek Engemann, Mark Kloepfel) stílusára, a szíréneként sívító harmóniakra. A ritmusszekció (Adam Jarvis, John Jarvis) pusztító, szélesebb, olykor lassítanak, ám még ekkor is gyorsabbak a sztenderd thrash-tempónál. Anselmo bömböl, hörög, krárog, visít, ordít, bőven volt alkalma kikiabálni magából az indulatait a továbbra is egy szóból áll címekkel ellátott számokban.

Brutális, féktelen zene a Scour, de stílusosan, érzéssel verik be a szöveget a koponyákba – dalonként ezer szöveget.

SORDIDE

Ainsi finit le jour

KIADÓ: LES ACTEURS DE L'OMBRE PRODUCTIONS

ÍRTA: MILÁN PÉTER / 7

A posta jóvoltából tavaly össze lemaradtam erről a CD-ről, azonban az illetékes kedves, lelkiismeretes promós orvosolta a problémát, így megemlékezek a francia csapat második albumáról. A Les Acteurs De L'Ombre Productions kiemelt istálló nálam, kiadványaikat folyamatosan nyomon követem,

mivel kezdettől fogva minőséget képviselnek, a black metal leginkább figyelmet érdemlő zenekarai közül szemezgetnek évről évre. Prioritást élveznek náluk a francia bandák, de olykor más nemzetek csapataival is foglalkoznak. A Sordide első lemezei az Avantgarde Musicnál jöttek ki, s a LADLO az utóbbi két albumot jegyzi.

Ainsi finit le jour címmel jelent meg tavaly októberben a Sordide ötödik albuma, s noha emlékszem, hogy anno hallottam az első lemezeket, ezek az emlékek eléggé megfakultak. E pangó vízbe becsapódó kavicsként hatott a francia csapat minden formátumban napvilágot látott lemeze.

Több mint tíz éve működik a csapat, s számos kiadvánnyal a hátuk mögött is tombolnak bennük az elemek, az Ainsi... alapján nem érezni, hogy kezdenének lehiggadni. Az album alapján már első hallásra kialakult bennem egy kép, amely minden további alkalommal tovább finomodott, de az első impresszió körvonalai megmaradtak. A hangzás meglehetősen nyers és goromba, tömény és helyenként kaotikus, de black metalhoz szokott füleknek ez egyrészt nem lehet szokatlan, másrészt könnyedén lehet érzékelni, hogy mit játszanak. Julien Payan gitáros/énekes (lásd még: Ataraxie, Void Paradigm) egymásba átfolyó témái, hol tremoló, hol disszonáns, hol hagyományosabbnak tűnő megoldásai a black metal hangképében mutatkoznak, de ezen belül viszonylag nagy teret biztosítanak maguk számára a kísérletezésre, arra, hogy adott esetben akár a noise rock területeire is áttévedjenek.

Megközelítésében, a zabolátlan erők megidézésében néha a Sólstafir debütalbuma, egyik kedvenc lemezem, az Í blóði og anda jut eszembe, de az izlandiak azért pár lépcsőfokkal feljebb álltak már akkor is. A black metal zordságán, zajosságán atszűrődő, helyenként érezhető punkosság jelenthet még hasonlóságot. Nem alaplú a Sordide lemeze, de energiafelkorbácsolás terén nem áll rosszul. Ötletek terén sem.

THURNIN

Harmr

KIADÓ: AUERBACH TONTRÁGER/PROPHÉCY

ÍRTA: MILÁN PÉTER / 8

A Thurnin székhelyét Hollandiában találjuk, a fiatalember, aki életre hívta, Jurre Timmer. Timmer két doom/death-zenekart is működtetett, melyek közül az I, Forlorn elvileg ma is létezik, azonban az Algos már a múlté. Évekkel ezelőtt tervbe vett egy akusztikus EP-t az Algos neve alatt, azonban úgy döntött, hogy inkább egy önálló projekt keretén belül valósítja meg az ilyen jellegű ötleteit. Nagyjából ez vezetett el a Thurnin megszületéséhez. Menhir címmel 2021-ben jelent meg az első album, 2023-ban pedig a folytatás, az Útiseta, melynek megjelenésekor meginterjúvoltam az alkotót. Bő egy évvel később elkészült a harmadik album, tárgyunk, a Harmr.

A „harmr” kifejezés óizlandi, s annyit tesz: szomorúság. Utalást olvashatunk arról, hogy az elveszett szerettek mekkora fájdalmat okoznak az embernek, s ez máris előrevetíti a lemez tematikáját. A zene a dream folk, azaz álomfolk megjelölést kapta, s ugyan a promólap hangsúlyozza, hogy az Útiseta anyagánál sötétebb a Harmr, én nem érzek jelentős változásokat e tekintetben. Ezúttal is Timmer akusztikus gitárján van a hangsúly, amit csak néha egészít ki egy-két effekt, színesítés s vokál. Egy dalban (Gefera) két vendéget is hallhatunk gitározni: Nathanael Larochette és Rafa Merwar járult hozzá a szerzemény kiteljesítéséhez.

A Thurnin zenéje ezúttal is nagyon szép; melankolikus és léleknyugtató hatású. Annyi emelnék ki különbség gyanánt, hogy talán az új lemezen kevesebb a fülbemászó dallam, mint az Útiseta anyagán. Timmer érzéssel kezeli az akusztikus gitárt, játéka számomra egyszerre idéz fel tündérmeséket és hozza el azt az élményt, amikor egy szép tájon barangolunk. A szemlélődés megélését is képes megidézni. Ezekben az ihletett pillanatokban nem a racionális, analitikus gondolkodás tudatfolyamatában időzünk, hanem egy annál jóval mélyebb régióban, amit a szemlélődés mindenség/teljesség felé nyitott aktusa képes az emberben feltárni. Egy festmény, egy virág, egy mély beszélgetés, egy gyönyörű épület éppúgy el tudja hozni az embert a szemlélődés hétköznapi szféráján túl lévő állapotába, mint egy olyan zene, mint amit a Thurnin játszik. S ilyen minőségében szertefoszlik annak a jelentősége, hogy alaphelyzetben milyen az adott témák „minősége” vagy „eredetisége”. Ezek a szempontok elenyésznek az szemlélődés emelkedett, időfeletti tapasztalásában.

Az álomfolk, amit a Thurnin játszik, képes lehet a mindent beborító fátyol fellebbentésére.

VALTZA
ÓTOMKOS
SOMKOLÓ EXTRA

VERSATILE Les litanies du vide

KIADÓ: LES ACTEURS DE L'OMBRE PRODUCTIONS
ÍRTA: MILÁN PÉTER / 7

Kissé meglepett, hogy a lemezt a LADLO gondozza, bár a black metalt szélesen értelmező kiadó palettáján már korábban is voltak „furcsaságok”. A Versatile debütalbuma, a Les litanies du vide a LADLO legfrissebb kiadványa, a tetszetős digipak-CD, a fűzet a szokásosan ismert nívót garantálja.

A Versatile új csapatnak mondható, 2019-ban alakult Svájcban, Genfben, s négyen vannak. Az alapító Hatred Salander énekes gereblyézte össze a többieket, s alakított ki egy koncepciót. Atr Bilis címmel 2022-ben megjelent egy EP, majd idén a debütalbum. Az elképzelés az volt, hogy a black metal elemi erejét az ipusztériális zene gépiességével kapcsolják össze, s ugyan az ötlet korántsem új, nem elveszett próbálkozás. Jómagam soha nem rejtettem véka alá, hogy nem szeretem a steril hangzásokat és a túlzottan mechanikus dolgokat sem, amelyeknek nagyon jóknak kell lenniük, hogy mondjanak valami érdemit, de tény, hogy a Versatile albuma megér néhány leforgatást.

Hallani, hogy a svájci csapat a két zenei világ vegyítését nem kívánja teljesen homogén végeredmény reményében elvégezni, így egészen techno-jellegű részekkel is találkozhatunk (Ieshara), de az Alter ego tételében is túlsúlyban van az ipusztériális techno a metallal szemben. Ez a zenei világ eleve megkövetel egy hangzásképet, aminek – ha már gépiesnek kell lennie a végeredménynek – a mechanikussága, a folytonos kalapálások, a nagyon kemény, karcos ritmika engem sokszor fáraszt. A záró Le mal nécessaire-ben a metal már hangsúlyosabb (gitárszólóra is ragadtatják magukat), de a rideg pörlyütések mindvégig jelen vannak.

A folyamatos billentyűs játék, a hideg, kockaszerű, szögletes ütemek, olykor az idegeknek táncoló örült, teátrális ének (vagy inkább hangszálgötrések) eszembe juttatják a finn ...And Oceans bizonyos lemezeit, a Samael világát, de a black metalosabb részeknél a görög Septicfleshel is van közös mező. Látom, hallom az elképzelést, s bár a megvalósítás nem rossz, inkább ezt értékelem, nem a lemez rám gyakorolt mérsékelt pozitív hatását.

VOLUPTAS Where Celestial Bodies Guide Not

KIADÓ: SUN & MOON RECORDS / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 8

Vajon milyen zenére lehet számítani egy olyan zenekartól, amely egy Ved Rums Ende című EP-vel mutatkozik be? Engem azonnal meghallgatásra készít az anyag. A black metalban rejlő kísérletezési lehetőségeket ragadta meg a 2006-ban alakult cseh Voluptas, és nyilván ezt célozta alátámasztani a sajátos című bemutatkozó minialbum. Mindazonáltal a kvintett a Towards The Great White Nothing debütlemezzel mutatta meg először igazán, hogy milyen irányokban képzelet a zenei kiteljesedést. Míg a Ved Rums Ende inkább csak első szárnypróbálgatás volt, addig az említett első album már határozottabb formában mutatta az ötleteket. Ez év áprilisában jelenik meg a folytatás a Sun & Moon Records gondozásában.

Experimentális black metal címszó alatt sok mindent lehet művelni, s mihelyt elindítottam a Where Celestial Bodies Guide Not című új Voluptas-nagylemezt, fény derült rá, hogy a csehek nem simára csiszolt fegyverekkel kísérlelnek meg háborús zörejeket csíholni. Az egész anyag rettentően durván, érdesen, gorombán szól: amikor teljes harci tűzben felizzítva játszik a Voluptas gárdája, maximális metal-hangszerezéssel támadnak, ott bármely formabontó témák is üssék fel a fejüket, csakhamar eltűnnek a zord hangzásképp fortyogó üstjében. Már több alkalommal leforgott a lemez, s számomra úgy tűnik, hogy a csapat bármennyire is kedveli az avantgárd ötleteket – pl. rendre előkapják a szaxofont -, vagy éppen „leállnak” egy-egy akusztikus pihentetés kedvéért, a black metal kíméletlen arculatától eszük ágában sincs elfordulni. Itt van pl. a Mars Invictus: a Voluptas egyetlen vasbográcsban elegyíti a black metal vad, sodró lendületét, a maximális kompromisszummentességet, ugyanakkor bontja meg a tételt hozzáadott zenei részekkel.

A Yetzer Hara egyesíti a norvég black metal '90-es évekre

jellemző bősé indulatait, elsőpró erejét a jelenkor tekervényeivel. A norvég black metal fontos összetevő, a BM-nak leginkább ezt formáját kedvelik és művelik a csehek, de szerzeményeiket további csavarásoknak teszik ki, noise-, kísérleti és egyéb zenei elemekkel feldúsítva, kibővítve a komor színekkel megterhelt palettát. De hogy a Voluptas végképp ne legyen kiszámítható, az albumot lezáró Ex Nihilo Nihil Fit dalban egy olyan rockos részt hallunk, amely leginkább a norvég Furze világára emlékeztet. Michal frontember hangja szinte a hangáradattal össze-forrva növeli a turbulenciát, de ezzel együtt sem átláthatatlan a megszólalás. Külön örülök, hogy a gitárok, dobok mellett a basszusgitár is kellően hangsúlyos.

Nehéz zene, kihívást jelentő hallgatnivaló, vagyis olyan, ami legyenek a black metalnak lennie kell.

WALNUT GROVE DC Deeper

KIADÓ: AUTOPRODUCTION ASSO DISTRICT PRODUCTIONS
ÍRTA: MILÁN PÉTER / 7

Korábban hírért sem hallottam ennek a 2010-ben alakult francia formációnak, a postán érkezett CD a meglepetés erejével hatott. Mint a kapcsolódó információk forrásból megtudtam, a csapat stoner rockot játszik, amit a lemez elindítása alá is támasztott. 28 percben hét szót hallunk, tehát ez egy EP. Korábban már volt egy EP és egy album (Roskov), a Deeper című anyag ez év februárjában jelent meg.

A lemez a 50 Foot Woman című számmal indul, és tüstént kiderül, hogy e zenekar kellő erővel szövelez a hangszereket, s ugyan inkább rocknak mondanám a csapatot, a gitárok vasatosan, „izomból” dörmögnek meg, így a hangzás kimondottan metalos. Nekem már az első egy perc után a stoner rock/metal angol veteránja, az Orange Goblin jutott eszembe mind Sylvain Bonnin énekes/gitáros „füstös” hangja, mind a dinamikus, néha szinte már mozdonyyszerű zene hallatán.

A lemez megszólalása felettébb erőteljes, Fabrice Garcia és Sylvain Bonnin gitárjai, riffjei, rockos szólói nagyon jól érvényesülnek, de Thibaud Carter bőgője is szépen duruzsol Franck Besse dobjaival együtt. A CD e zsáneren belül változatosnak mondható: a lendületes rockok (Room 330) mellett olyan groove-osabb súlyosságok is hallhatók, mint a Tumble Weed, s érdekes módon annak ellenére, hogy ez egy „feelings” zene, középpontban a rock'n'rollal, van valami sötét tónus, ami láthatatlan fellepként követi a szerzeményeket. Hiába, a 21. században élünk, nem a naiv '80-as években.

A frontember borízú hangja nem produkál felejthetetlen dallamokat, de ami ezekhez az alap rockszámokhoz kell, azzal vitán felül rendelkezik. Kis basszuskiállás itt (Turn Around), megfontoltabb metalos súly ott (Mint Julep), mondhatni, van kraft a francia kvartettben. Ha borúsak is a kilátások, ha az Apokalipszis mindig közel is van, a zenekar átmentett valamit a rockérből a jelenkor romjai közé, s tán akkor is nyomják majd a zenét, amikor rájuk szakad az épület. Találtam vonzerőt a Walnut Grove DC zenéjében.

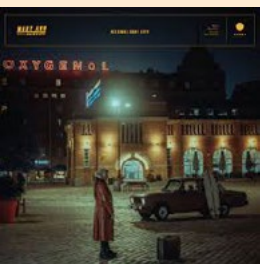
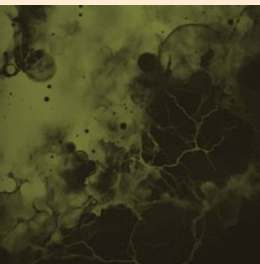
WHIP Vol. 1.

KIADÓ: RAT PAK RECORDS / ÍRTA: SCHMIDT PÉTER / 7

Eredeti szándékom szerint erről a lemezeiről még a Queensryche-koncert előtt terveztem írni, de aztán az élet felülírta a szép tervet. Sebj, jobb későn, mint soha...

Aki esetleg nem tudná, a Whip név a QR gitáros Michael Wiltont takarja, az ő beceneve ez barátai és zenészkörökben. A Vol. 1. pediglen az ő projektalbuma, aminek elkészítésében három seattle-i földije vett meg részt rajta kívül. Ami a lemezen hallhatóakat illeti: vastagon megdörrenő, húzós rock/metalt hallható rajta, és bár a gitárjáték erőteljesen wiltonos (a szólóknál és a díszítéseknél nagyon hallatszik, hogy ez ő), összességében a QR korai illetve mai világától mégis eléggé távol áll a muzsika. Pusztán zenei szempontból még a Hear/Q2K/Tribe hármashoz húz leginkább a végeredmény, azonban Mark Winterman valahogy egyszerre főtt és szőrös-karcos orgánuma mégis egy másfajta ízt kölcsönöz végül az egésznek.

Jómagam a QR-kedvelők többségénél jóval megengedőbb vagyok a banda 1990/1994 utáni dolgait illetően, szóval akkora nagy fejfájást mindez nem okoz nekem. A dalok hangszeres

alapjai teljesen okésak szerintem (a ritmusszekció is jó fzlés-sel, nem toladó módon, de kellő húzással adagolja a tempókat), baromi jól is szól a Chris „Zeuss” Harris producerkedése mellett készült felvétel – az egyetlen komolyabb gondom Wintermannal van. Nincs rossz hangja az arcnak, kissé fátyolos-rekedtes ugyan, de van benne erő – viszont igazán magukal ragadó énektemákat valahogy mégsem sikerült kipréselnie magából. Vagy legalábbis nem sokat.

Amíg szólnak a nóták, addig kellemesen el lehet hallgatni, de amint lemegy az album, egy árva refrén vagy markánsabb énektema sem jön vissza a memóriából. Többszörre sem. Kár, hogy így van, mert a zene meg a dalok alapvetően nem lennének rosszak, ezt még véletlenül sem mondanám. Csak éppen hiányzik az a bizonyos kis (vokális) plusz, ami megkoronázhatná az egészet. A nyitó People Suffer/Get Away kettős, a Turn The Page középtájon vagy a záró, Alice In Chains ízekkel is kacérkodó Drowning At Daybreak így sem rosszak azért, mint ahogy – mondom még egyszer – végső soron az anyag egésze sem az. De mindent egybevetve így is maximum csak kellemesnek nevezném a Vol. 1-t, kiemelkedőnek semmiképpen sem. Hét pont, jóindulatúlag.

MARY ANN HAWKINS

Helsinki Surf City

KIADÓ: SVART RECORDS / ÍRTA: POSTA JÁNOS / -

Van, hogy már kicsit sok a dzsidzsi, a hörgés meg a tikataka, és az ember körülnéz, mi más is lehetne hallgatni kikapcsolódásként. Ezek a stílusbeli kalandozások aztán idővel némi érzékenységet is adnak az effajta lehetőségekre, így amikor megláttam a borítót és a Helsinki Surf City címet, tudtam, van keresnivalóm. A kiadói ajánló egy örömteli, gyönyörű, ámde veszélyes és akciódús utazást ígért a tizenkét felvétel hallgatása során. Tipikus piros kapszulás album.

A nyitó Is Back! megadja az alapot, egy vészjósló rock'n'roll tétel, amely afféle instrumentális intróként előrevetíti a Beatlesin viisaat sanat (A Beatles bölcs szavai) címmel érkező első igazi csapást. A gyanútlan hallgató ekkor dőbben rá, hogy ez a finn zenekar – mintegy súlyosbítva a helyzetét – bizony finnül adja elő művészetét. Ez a művészet pedig végig erősen bárzene hangulatú r'n'r, nem ritkán jelentős filmzenés (Kill Bill) és funkys ízzel.

Aki az első sokk után nem kapcsolja le rögtön, az valóban egy érdekes utazáson találja magát, és a 37 perces album végén valószínűleg már biztos benne, hogy – ha nem is gyakran, de – ezt még máskor is át akarja élni.

(A Mary Ann Hawkins egyébként nem csak egy légből kapott név, a hölgy egy igen sikeres pasadenai szőrfös volt a '30-as években.) ■

Visszatérés és búcsú

Május 10-én Ecseghalván ismét megrendezik a legendás Nightbreed fesztivált, az első ilyen 25 éves jubileumának örömeire. A szervező Tóth Gyula egyben a De Facto zenekar énekes-gitáros-dalszerzője is, aki azt is elmondta, hogy új album is várható tőlük.

SZÖVEG: UZSEKA NORBERT · FOTÓ: ZENEKARI ARCHÍVUM

Hogy-hogy lesz ismét Nightbreed fesztivál? Egyáltalán, mi az és hol található?

„A Nightbreed egy tematikus zenei találkozó, ahol a sötétebb tónusú zenék képviselői találkoznak. A fellépők és a közönség is főként a gothic, dark, rock, metal képviselői, de a fénykorban 2000-2007 között a death metal és a black metal is jelen volt. Az esemény az első hazai ilyen tematikájú rendezvény, volt. Ehhez hasonló csak a Gothica volt, de sokban különbözött a két esemény. A közönség, akiknek szólt, az viszont úgy gondolom, nagyjából ugyanabból a rétegből alakult ki. A 2007-es fesztivál óta az esemény tetszhalott állapotban várja minden évben, hogy életre hívjam egy-egy alkalommal. Nincs rendszer abban, hogy mikor és hol bukkan fel. A fénykorban Ecseghalva, a szülőfalu adott otthont az eseménynek, de ez mára Budapesten is rendszeressé vált bizonyos időközönként. Inkább úgy mondanám, rendszeresen rendszertelenül. (nevet)

Pontosan ugyanez mondható el a zenekarom, a De Facto kapcsán is. Hol van, hol nincs. Mára ez így alakult ki az évek során. Ha van kedvem, csinálom, ha nincs, akkor pihentetem. De mindig nagy örömmel csinálom, amikor belefogok.

Idén a fesztivál kapcsán a 25. évfordulót ünnepeljük, így Ecseghalvára esett

a választás. Utoljára 2016-ban volt ugyanitt Nightbreed, Budapesten pedig 2019-ben. Azóta csend volt, amit most újra megtörrünk egy napra. A De Factóval talán kicsit többre... de semmi sem biztos. Szerintem ehhez a zenei stílushoz nagyon passzol ez a kiszámíthatatlanság. Hogy mindig olyan, mint az utolsó lenne. Úgy is álllok hozzá. Ez a fesztivál számomra itt lezárul Ecseghalván. Itt született, temessük is itt el együtt még utoljára.”

Nosztalgiabuli lesz ez vagy valami más?

„Totális nosztalgiabuli lesz. A fellépők egy része nem is létezik aktívan, csak erre a napra alakul meg egy-egy órás koncertre, hogy megidézzék a régi szép napokat, amikor fiatalabb korunkban Ecseghalván a Nightbreed fesztiválon együtt voltunk két napig. Nem is volna értelme másban gondolkodnunk. 40-50 év az átlagéletkor, ilyenkor már máshogy mennek a dolgok. Ez az esemény nem csak a zenéről szól, hanem az újra találkozásokról és a vegytiszta nosztalgiazásról, ami a célom is volt.

Totál libabőr már most, ha csak belegondolok abba az atmoszférába és hangulatba, ami a mostani eseményt uralni fogja. A Nagy Sötétség Követi tiszta, jóleső és vidám hangulatban fognak távozni, amit

magukkal vihetnek egy életre. A fesztiválunk mindig is erről szólt valahol, az összetartozásról. Nem vagyunk sokan, akiknek az ilyen zenék fontosak, de ez a közönség nagyon lojális és igazi közösségé formálódunk az évek során. Mindenki ismer mindenkit. Pár százán vagyunk, és most újra találkozni fogunk.

Meg fogunk emlékezni az időközben eltávozott személyekről is. A Land of Charon produkció is ezért jött létre, hogy a rajongók újra hallhassanak LOC-dalokat, ami elképzelhetetlen volt eddig. Ne hagyja kis senki ezt az eseményt, mert lehet, hogy soha többé nem lesz alkalma erre!”

Mi a helyzet a De Factóval?

„Ha már elkezdünk próbálni a Nightbreed kapcsán, felvettünk tizenkét dalt is. Ebből kettő új. Ez az utolsó lemezünk elvileg, így szerettem volna egy olyan albumot, ami egyfajta esszenciája a De Facto zenekar életművének. Mivel minden albumunk máshogy szól, így jött az újrafelvétel ötlete. Egyfajta Best Of lemez lesz, de mégsem. Ha meghallgatod majd, érteni fogod, de még inkább érezni, hogy miért gondolom ezt. Kevés dolog változik egy-egy dal kapcsán, de az összkép mégis más lesz. Az album Celebratum címen jön majd ki, ami azt jelenti, hogy megünnepelni. Jövőre harmincéves a zenekar, és ennek apropójára jelenik meg a lemez. Pontos dátumot még nem tudok, de szerintem még idén.

Készül két film is a zenekarról. Egy dokumentumfilm, ami összegzi a zenekart, és rengeteg interjú lesz régebbi tagokkal és másokkal, akik fontosak voltak a zenekar életében. A másik egy zenés film lesz a Youtube-ra, és az új lemezt mutatja be. Lesznek tehát történetek, de ez a zenekar továbbra sem lesz egy aktív formáció, csak egy olyan halott, aki néha küld egy jelet a túlvilágról...” **HW**

A 2022-es Diversum lemezeket kapcsán milyen érzések, gondolatok sejlenek fel benned most?

„Valamennyien elégedettek vagyunk az albummal. A pandémia és az énekescsere miatt némi időt igénybe vett, míg elkészült, de számunkra a lemez a zenekar új korszakának kezdetét jelenti. Életben tartottuk a Diversum hangulatát a koncertek és az Otra kapcsán egyaránt.”

Több mint két év elteltével álltatok elő a Diversum folytatásával. Miként zajlott a dalszerzés? Régebbi felvételeket is felhasználtatok?

„Teljesen másképp zajlott, mint a Diversum esetében. Azon a lemezen, amikor elkezdtük a dalszerzést, még másik énekesünk volt, aki fejben eltérően gondolkozott, mint mi, többiek. Az új albumon mindenki részt vett a folyamatban. Az anyag egy része új, más ötleteket eredetileg egyéb formációkhoz szántunk, de végül ebbe a zenekarba éreztük őket odailloknak.”

Egyes daloknak himnikus, rockos felhangja van, ilyen az A Misinterpretation Of I, míg a Come Ye Sinners atmoszferikusabb irányok felé mozdul el. Volt előzetes koncepció, fenn akartatok tartani valamilyen egyensúlyt a különféle ötletek között?

„Nem, a lemez inkább egyfajta összegzés. Végignéztük az elkészült demófelvételeket, és válogattunk közülük. Az írás periódusában nem volt szó egyensúlyról, inkább abban a szakaszban, amikor a lemezre felkerülő számokat választottuk ki, hogy milyen rendszerhez illeszkedjenek. A zenekar története mindig a változásról szólt, és ennek egy részét az új album is felvillantja. Tudtuk, hogy a dal, amit elsőként teszünk közzé, beszédtema lesz, de ez a zenekar pont erről szól. Állandó változás és újdonságok keresése. Ez már nem a '90-es évek.”

A zenekar klasszikus mérföldköveket tett le az asztalra a '90-es években. Általános vélekedés, hogy a mai In The Woods...-nak nem sok köze van az eredeti csapathoz. Mit gondolsz erről? Van kapcsolatokat a Botteri ikrekkel? Hallottad a zenekaruk, a Nattehimmel albumát?

„Nos, úgy tűnik, sok ember kezd elfelejteni az első korszakot. Három különböző zenekar vett fel három különböző lemezt. Úgy értem, a dalszerzők valóban ott voltak, de minden más változott. A Botteri ikrek kiváló zenészek, ám nagyon fontos, hogy ki fejezi be a zenét. Az alapstruktúrákhoz és akkordmenetekhez ennél többre volt szükség az In The Woods...-ban. Kapcsolatban vagyunk velük, jó a viszony. Nem hallottam a Nattehimmelt, mivel a zenekar (James Fogarty) elzárt előlem mindent, de ez az ő dolga, engem nem érdekel. Jobb dologom is van, mint vele foglalkozni.”

EGY ÚJ FEJEZET

A '90-es évek legendás black/progresszív metal-zenekara, a norvég In The Woods... a 2014-es újjáalakulás óta töretlenül dolgozik, igaz, teljesen más felállásban, mint amellyel a klasszikus lemezek születtek az északi metal fénykorában. A 21. századi In The Woods... Otra címmel idén áprilisban adja ki a negyedik albumát (összesen a hetediket). Kåre André Sletteberg válaszolt.

SZÖVEG: MILÁN PÉTER · FOTÓ: RUNAR HAUGELAND

Az énekesváltás mindig kockázatos lépés, de ezúttal előnyösen alakultak a fejlemények ezen a téren, ugyanis Bernt Fjellestad erős hanggal rendelkezik, újfent előrukkolt néhány remek dallammal.

„Ő egy gépezet. Nagyon ért a dallamokhoz. Bármivel is jelentkezel, biztos lehetsz benne, hogy Bernt egy jobb ének dallamot fog produkálni. Az előadásmódjának minősége pedig nem evilági!”

A jelenlegi In The Woods... több forrásból is táplálkozik az Otra alapján, pl. progresszív rock-elemek is kimutathatók egyes pontokon...

„A dolgok változnak, és a különböző emberekkel különböző hatások érkeznek.”

Mit jelent az album címe, és miről szólnak a szövegek?

„Az Otra egy folyó, amely a szülővárosomnál húzódik, igazán gyönyörű. A szövegtémák? Inkább arról van szó, hogy a hallgató mit kapcsol hozzájuk. Nem akarunk konkrétumokat belehelyezni a hallgató fejébe.”

Készült két előzetes videó is...

„Újra csak azt tudom mondani, hogy más idők járnak, és olyan videókra van szükség, amelyekkel a legjobban lehet megjeleníteni.

Vagy megállsz, vagy nincs esélyed. Mindegy, hogy egy nagyproduktív videóról van szó, mint az első közzétett dal esetében, vagy egy egyszerű szöveges klipről.”

Nagyon szép és kifejező az Otra lemezborítója. Ki volt a művész, milyen illusztráció elkészítése volt a cél?

„Köszönjük! Akkor támadt ez az ötlet, amikor a lemez címéről beszélgettünk. Fontosnak tartottuk, hogy a folyó elementaritását ábrázoljuk, ami a száz évvel ezelőtt ott élt emberek számára is nagyon lényeges volt. Egy egyszerűbb illusztrációt akartunk, amit a természet ihletett, hasonlóan az előző borítóinkhoz. Éreztük, hogy változásra van szükség. Úgy értem, a zenében helyenként érezhetők black metal-hatások, és a borító is ilyesmit sugall. Seyia Ogino készítette a borítót. Kiválasztottam a képet, amit ő tökéletesen megalkotott.”

Milyen irányokat vehet az In The Woods... a jövőben? Van még valami, amit meg akartok valósítani a zenekarral?

„Egyszerre csak egy album. Mielőtt bármit is felmérnénk, látnunk kell, hogy mire jutunk az aktuális lemezzel. Egyelőre még ez sem jelent meg!” **HW**

ELUVEITIE

ŐSI SZÖVEGEK, ÚJ DALOK

Hat év után végre hamarosan új nagylemezzel jelentkezik a folk metalos svájci Eluveitie. A hazánkban rendszeresen koncertező zenekar ráadásul ősszel Budapestre is visszatér, az Arch Enemy vendégeként október 14-én lépnek fel a Barba Negra színpadán. Mindez bőven elegendő okot adott arra, hogy meginvitáljuk egy beszélgetésre a zenekar vezetőjét, az alapító Chrigel Glanzmann énekest.

SZÖVEG: GYURICZA TAMÁS MARCELL • FOTÓ: KIADÓI ARCHÍVUM

Minden eddiginél több időt fordítottatok az új Eluveitie-album elkészítésére. Mivel magyarázható a hat év az Ategnatos és az április végén érkező Ánv között?

„Ha most mindent elmesélnék, ami abban az időben történt, akkor itt lennék egy teljes hónapot. *(nevet)* Tényleg nagyon sok minden történt velünk, de értem a kérdésed lényegét, és arra azt tudom mondani, hogy már 2019 nyarán elkezdtünk egy új album koncepcióján dolgozni. Az volt az eredeti tervünk, hogy valamikor 2020-ban vagy legkésőbb 2021-ben ki is jövünk vele, de aztán nagyon sok olyan dolog történt, ami felülírta ezt az elképzelést. Ezt közt voltak magánéleti problémák és a zenekart

érintő ügyek is, s persze a Covid is közbeszólt. A pandémia teljesen leállította a zeneipar működését. Az eredeti terveinket tehát el kellett dobunk, és a Covid után mindent kezdhettünk előlről. Ezek voltak tehát az okai annak, hogy az új album csak hat évvel az Ategnatos után tud megjelenni. Őszintén szólva, ez nekem is nagyon sok idő, és meg is értem azokat a rajongókat, akik már nagyon hiányolják az új albumot.”

A Covid alatt nagyon sok zenésznek civil munkát kellett vállalnia. Nektek ilyen problémátok nem volt?

„Őszintén szólva, nem tudom. Mivel a dolgok folyamatosan változtak a Covid alatt, nem tudom, hogy éppen ki mit csinált azokban a hónapokban. Tudod, a zenekar

tagjai közül majdnem mindenkinek van más munkája is az Eluveitie mellett. Többen tanítunk. Jonas például gitártanár, egy egyetemen tanít zenét, legalábbis amikor otthon van. A dobosunk, Alain *(Ackermann)* szintén tanít, ő fiatal dobosokkal foglalkozik. Szóval mindenki csinált valamit, de ez nem jelentett új helyzetet számunkra, hiszen előtte is így volt, és most is így van.”

Még a Covid előtt, 2019-ben jelent meg egy koncertlemezetek, a Live at Masters Of Rock. Miért éppen az Ategnatos után láttátok időszerűnek kiadni azt?

„Miért ne? Nem volt neki különösebb oka, olyasmiről nincs például szó, hogy le akartunk volna zárni egy korszakot. Ha jól

tudom, a Master Of Rock szervezői ajánlották fel a lehetőséget, hogy készíthetünk nálunk egy koncertalbumot. A Masters Of Rock egy nagyszerű fesztivál Csehországban, többször felléptünk ott, és mindig nagyon jó körülményeket biztosítottak hozzá. Nemcsak a szervezés professzionális, de a technikai háttér is, hiszen minden évben kiadnak egy koncert DVD-t a fesztiválról, amihez nagyon jó minőségű élő felvételek készülnek. Nem véletlenül készült ott már több zenekarnak koncertalbuma vagy DVD-felvétele. Szóval ők felajánlottak egy lehetőséget, mi pedig éltünk vele.”

Mire számíthatnak a rajongóitok az Ánv kapcsán?

„Nos, az új albumunk koncepcióját olyan ősi szövegek adják, amiket több ezer éve írtak le. Minden egyes dal egy ilyen régi szövegrészletre épül, ezért tulajdonképpen egymáshoz is kapcsolódnak a dalok. Zeneileg pedig egyfajta ötvözet a klasszikus Eluveitie-hangzásnak az Ánv album, amit néhány új megoldással igyekeztünk izgalmassá tenni. Nagyon büszkék vagyunk erre a lemezre, és nagyon izgatottan várjuk már a megjelenést.”

Azt mondod, régi, ősi szövegekre épül az album. Mit jelent maga a cím, az Ánv kifejezés?

„Ánv egy mitológiai személy, ő az anyaisztén. A mi hitünk szerint minden isten anyja. Olyan, mint más nemzeteknél a földanya. Ánv azonban nemcsak az album címét adja, a lemezen szerepel egy olyan dal is, ami róla szól. Az a dal igazából egy prófécia. Ha elolvasod a szövegét, látni fogod, hogy vannak benne jövőidőlések. A legjobban arra a kapcsolatra fókuszál, ami az ember és minden más teremtmény között áll fenn. Tulajdonképpen az ember és a természet kapcsolatáról szól az a dal. Arról, hogy mi, emberek is a természet részei vagyunk, de valami okból szeretünk úgy tekinteni magunkra, mintha mások, magasabb rendű teremtmények lennénk. Az ember kapcsolata a természethez ezért nem alakult túl jól, főleg az utóbbi 200 esztendőben nem. Az a dal tulajdonképpen egy siralom, ami a jelenkori társadalmunkat figyelmezteti arra, hogy valami nem jó irányba halad.”

Még jóval azelőtt, hogy az Ánv megjelenése egyáltalán szóba került volna, kiadtatok két kislemezt, az Aidust és az Exile of the Godsot. Ezek nem is szerepelnek az új albumon. Mi lesz a sorsuk?

„Nos, ez a két dal indította el az Ánv korszakot, de eleve nem terveztük, hogy rajta lesznek az új albumon, így egyedi kislemezként jelentettük meg őket. A dalszövegüket tekintve azonban illelnek az Ánv tematikához, ezért végül mégis úgy döntöttünk, hogy bónusz dalokként szerepeljenek az új album deluxe kiadásán. A koncerteken biztosan fogjuk még játszani őket, hiszen azt láttuk, hogy szeretik őket a rajongóink,

és bízunk benne, hogy a Spotify-on és egyéb platformokon is sokat fogják még hallgatni őket.”

Az Eluveitie a folk metal szintéren egyediséget képvisel azzal, hogy egyrészt az Alpok zenéjét viszik bele a dalaitokba, másrészt pedig ehhez azt az ősi, kihalt gall nyelvet használjátok, ami ugyanúgy a kelta nyelvcsaládhoz tartozik, mint a gael, ám a gall a mai Franciaország, Dél-Németország, Észak-Olaszország és Svájc területén terjedt el. Szerinted ezek a különlegességek hozzájárultak ahhoz, hogy ennyire sikeresek lettetek?

„Nem tudom. Van egy olyan érzésem, hogy a régi tradicionális kelta zene nagyon meg tudja érinteni az embereket, de ez valamennyi tradicionális zenére igaz, mindegy, hogy milyen kultúra van mögötte. A tradicionális zene nagyon emberi, és nagyon jól lehet vele érzelmeket kifejezni. Ezek a legrégebb óta létező zenék. A legősibb dallamok, amelyek még mindig léteznek, és miket még mindig játszanak emberek. Bár a zene stílusa és hangzása folyamatosan változik, de a dallamok megmaradnak. Mi egy dallamos death metal zenekar vagyunk, ugyanakkor népzeneke is, hiszen tradicionális elemeket is használunk. A népzene pedig mindig közel áll az emberek szívéhez.”

Ezek szerint a kelta zene Svájcban a közismert?

„Igen, de a kelta zene nem azonos a svájci népzenevel. Svájcban megvan a maga népzeneje, viszont azzal mi nem foglalkozunk, soha nem is tettük. A mi zenénk gyökerei olyan területekről származnak, amelyeket a kelták laktak annak idején. Például Franciaországból. Nagyon sok tradicionális francia zenei alapot használunk, vagy ír dalokat, de van belga eredetű dalunk is. Ez egyébként egy nagyon érdekes tudományos kérdés, hiszen kétezer évvel ezelőtt a nemzet fogalma nem országhatárokhöz kötődött, hanem valláshoz, kultúrához. A kelta zene sem egyetlen néphez kötődik, hanem egy több ezer éves hagyománykörhöz, ami máig fennmaradt, és egyre népszerűbb. Nézz csak körül a világban, nagyon sokan játszanak kelta zenét, és nemcsak a metal műfajában, hanem más stílusokban is.”

Tele vagytok tradicionális hangszerekkel játszó zenészekkel, te magad is használod ilyeneket. Képzett zenészek vagytok?

„A legtöbbünknek van képzettsége, de nem klasszikus, hanem népzenei. Persze nem mindenkinek, a korábbi hurdy-gurdy zenészeink például autodidakta módon tanultak. Anna Murphy is, és Michalina (Malisz) is, mégis mind a ketten nagyon jók

voltak benne. Nálunk az nem követelmény, hogy legyen hivatalos végzettség, de a népi hangszereket használó zenészeink többségének azért volt valamilyen tanulmánya.”

Ha már szóba kerültek a hurdy-gurdy zenészek, hadd kérdezzek rá, miért távozott tavaly májusban a legutóbb ezen a poszton játszó Annie Riediger a zenekarból?

„Hirtelen túl sok minden történt vele kapcsolatban, és nem tudott egyszerűen mindennek megfelelni, ezért valamint fel kellett adnia. Úgy döntött, hogy az Eluveitie lesz az. Nem tudom pontosan a háttérét a történeteknek, mert abban az időben magánéleti okok miatt én is hátrébb léptem egy kicsit, és nem folytam bele nagyon a zenekar ügyeibe, de úgy tudom, hogy ez volt az oka.

Annie-t régóta ismertük, tudtuk róla, hogy nagyszerű zenész és emberileg is nagyon pozitív személyiség.

Amikor Michalina 2022-ben úgy döntött, hogy távozik a zenekarból, akkor mindannyian azonnal Annie-ra gondoltunk, mint lehetséges utódjára. El is fogadta a felkérésünket, és hirtelen belecsöppent egy olyan közegbe, ami teljesen új volt számára. 2022-ben, miután vége lett a pandémiának, elég intenzíven turnéztunk, ami Annie-nak, aki édesanya is, elég megterhelő volt. Közben kiadta a saját albumát, ami úgyszintén sok elfoglaltsággal járt számára, szóval elég sok minden zúdult rá. Az lett a vége, hogy be kellett látnia, ennyi mindent nem tud vállalni. Mivel az Eluveitie volt a legújabb történet az életében, úgy döntött, hogy abból lép vissza. Nélkülünk folytatja a karrierjét, mi pedig nélküle megyünk tovább.”

Az új tag Lea-Sophie Fischer lett, aki a Russkaja zenésze volt. Őt hol találtátok?

„Nagyjából hasonló a sztori, mint Annieval. Őt szintén jól ismertük már korábbról, én legalább tíz éve, hogy először találkoztam vele. Időnként össze-összefutottunk különböző fesztiválokon, ahol mi is felléptünk, s ahol a Russkaja is játszott. Miután tudtuk róla, hogy éppen nincs zenekara, ezért Annie távozásakor feldobtuk neki a kérdést, volna-e kedve csatlakozni hozzánk. Ennek aztán az lett a vége, hogy Lea-Sophie ma már az Eluveitie tagja.”

A zenekarból nemcsak Annie-nak voltak saját projektjei, ott van Jonas és Fabienne másik zenekara, az Illumishade. Az ő esetükben nincsenek ilyen problémák? Ott tud működni a két zenekar párhuzamosan egymás mellett?

„Mivel már nyolc éve megy, valószínűleg igen. Én legalábbis nem tudok semmiféle problémáról.” **HW**

A Crownshift egészen új zenekar, de mindannyian jól ismert zenészek vagytok, akiknek életében a Norther és a Naildown jelenti a közös pontot, hiszen ott hárman is megfordultatok. Mondhatjuk, hogy a Crownshift a Norther vagy a Naildown folytatása?

Daniel Freyberg: „Nos, akár lehetne az is, de nem egy van. Ez tulajdonképpen csupán nézőpont kérdése. Ha azt szeretnéd kihangsúlyozni, hogy hol játszottunk korábban, akkor igen, felbukkan a Norther vagy a Naildown neve, ami az emberek egy részének ad némi támpontot. Ha viszont azt nézzük, hogy a Crownshift zenéje jelentősen különbözik ezektől, akkor nincs kapcsolat a korábbi zenekaraink és a jelenlegi között. A Crownshift mindannyiunk karrierjében egy hatalmas lépést jelent. Nagyon jó visszajelzéseket kaptunk a bemutatkozó albumunk kapcsán, és egészen biztató volt az indulásunk, hiszen tavaly nyáron olyan nagyszerű fesztiválokon léptünk fel, mint a Graspop, a Hellsinki, a Rockstadt vagy itt, Magyarországon a Fezen.”

Ki kezdeményezte a Crownshift megalakulását? Ki volt az ötletadó?

DF: „Arra már nem emlékszem pontosan, hogy ki vetette fel elsőként, de mi hárman, Jukka, Heikki (Saari, dobos) és én voltunk azok, akik elkezdtünk beszélgetni arról, hogy kellene közösen csinálnunk valamit. Igazából ez már nagyon régen történt, csak vártunk a megfelelő pillanatra, ami akkor jött el, amikor rátaláltunk Tommyra (Tommy Touvinen énekes). Őt is ismerem már régebről, a korábbi zenekara, a MyGrain kiadója ugyanaz volt, amelyik a Naildown albumait is gondozta. Szerintem Tommy egy rejtett drágakő a finn énekesek között, aki bármilyen stílusban képes énekelni. Nem is tudok másik énekest a finnek között, akik képesek lennének hasonlóra, ezért nagyon szívesen dolgoztam volna vele. Készítettünk pár demófelvételt, amiket aztán megmutattam a többieknek. Azonnal rákaptak ők is, és most itt vagyunk. Szerintem nagyon jól összeillünk, azonos hullámhosszon vagyunk mindannyian, jól kijövünk egymással.”

Van esélye egy most induló zenekarnak arra, hogy kiemelkedő sikereket érjen el? Lehet olyan világsztár, mint amilyené például a Nightwish kinőtte magát?

Jukka Koskinen: „Szerintem még mindig ugyanaz a recept, mint régen volt. A zene a lényeg, az kell, hogy tetszen az embereknek, a tagok között pedig jó legyen a kémia. Persze, kell egy kis szerencse is, és az sem hátrány, ha van olyan személy a menedzsmentben, aki ért az üzlethez, és képes felfuttatni egy zenekart. Szóval mindenképpen kell pénzt befektetned az elején, ami aztán vagy megtérül, vagy nem, de jó zene nélkül esélyed nincs rá, hogy

CROWNSHIFT

Szupergrupp az ezer tó országából

Jól ismert finn zenészek, többek közt a Children Of Bodom, a Wintersun, a Norther, a Finntroll vagy éppen a Nightwish egykori és jelenlegi tagjai hozták létre azt a Crownshift nevű formációt, amely még tavaly májusban jelentette meg bemutatkozó albumát. A dallamos groove/power metal zenét játszó négyfős zenekar azóta két alkalommal is fellépett már Magyarországon. Daniel Freyberg és Jukka Koskinen válaszolt kérdéseinkre.

SZÖVEG: GYURICZA FERENC / GYURICZA TAMÁS MARCELL · FOTÓ: PEKKA KERÄNEN

sikeres legyél. Ha közben azt is nézzük, hogy mennyi versenytárs van, akkor még inkább rá kell jönnöd, hogy nincs könnyű dolgod. Ebben a kiélezett helyzetben még nagyobb hangsúlyt kap a minőség, anélkül nincs siker.”

Kinek kell beinvestálnia pénzt abba, hogy egy új zenekar el tudjon indulni? Segít benneteket kiadó és management, vagy saját magatoknak kell mindent megfinanszíroznotok?

JK: „Az elején mindenkinek bele kell fektetnie valamennyit. Ez azonban nemcsak a zenében van így, az üzlet mindenhol

ilyen. Eleinte biztos, hogy többet visz, mint amennyit hoz, el kell tennie valamennyi időnek, hogy jövedelmező legyen.”

Májusban jelent meg a debütáló albumotok, mindössze nyolc dallal. Ennyi dalotok volt csupán, vagy írtatok többet is?

DF: „Csak az a nyolc dal volt, nem is akartunk többet. Nem akartunk azon gondolkodni, hogy mi kerüljön fel az albumra, s mit tegyünk talonba. Nem szerettünk volna olyan ötletekkel foglalkozni, amelyekről eleve tudtuk, hogy felesleges lenne energiát fordítanunk rá. Az a nyolc dal több mint negyven perc, ami elegendő

volt egy teljes albumhoz. Zeneileg elég változatosak is, szerintem tökéletes volt bemutatkozásnak.”

Ha így nézzük, akár igazad is lehet, egy koncerten viszont nem biztos, hogy elegendő. Az első élő fellépéseiken játszottatok is feldolgozásokat a korábbi zenekaraitoktól. Erre a műsoridő miatt volt szükség, vagy inkább azért, hogy jelezzétek, honnan érkeztek?

JK: „Mindkettő igaz. Az első koncertünkön hosszabb időt töltöttünk színpadon, mint most, tehát szükségünk volt még dalokra a bemutatkozó albumon szereplőkön kívül is. Ezért vettünk be a műsorba néhány feldolgozást, de olyanokat, amelyek kapcsolódtak hozzánk. Egy-egy Naildown-, Norther- és Bodom After Midnight-számot, amiket a közönség is jobban ismert, mint a vadonatúj Crownshift-dalokat. A Naildown- és a Norther-számok azóta kikerültek a műsorban, az idei turnén már egyáltalán nem játszunk azokat, a Paint the Sky with Blood a Bodom After Midnighttől azonban még mindig része a setlistnek.”

Apropó, Bodom After Midnight. Daniel, te az utolsó pillanatig együtt zenéltél Alexi Laihóval, akinek korai halála mindenkit megrázott. Voltak jelei annak, hogy ennyire beteg lenne?

DF: „Szerintem senki sem számított erre. Akit ismerek, azok közül senki nem volt tisztában azzal, hogy Alexi ennyire beteg. Tudod, ha az embernek gondja van az egészséggel, nem szívesen beszél róla. Persze, ha valami gyógyíthatatlan betegségről van szó, ami folyamatos kezelést igényel, arról előbb-utóbb tudomást szerez a környezete, de neki nem ilyen baja volt.

Ha jól emlékszem, pár nappal halála előtt még láttam, sőt, az egész Bodom After Midnight zenekar együtt volt, de egyikünk sem gondolta volna, hogy az lesz az utolsó találkozásunk. Nagyon mélyen megrázott valamennyiünket ez a szomorú, tragikus történet.”

A zenekart általában a melodeath stílushoz sorolják. Egyetértetek ezzel?

DF: „Nos, a címkézés mára már szinte kötelező lett, hiszen a Spotify és az egyéb online platformok ez alapján kezelik a zenéket. Én nagyon rossz vagyok ezen a területen, szóval nem igazán tudnom megmondani, hogy melyik zenekarra melyik címke illik, de nincs kifogásom az ellen, hogy az emberek ezt tegyék. Ha úgy gondolják, hogy a Crownshift melodeath zenekar, akkor büszkén vállalom, miközben azt is gondolom, hogy a mi zenénkben van prog és klasszikus rock is. Nagyon vékony vonal választja el egymástól a különböző stílusokat, így akár még az is előfordulhat, hogy a következő albumunkat már nem a melodeath stílusához sorolják.”

Ezek szerint gondolkodtok további albumokban is?

DF: „Mindenképpen, de azt nem tudom megmondani, hogy mikor. Jelenleg még a debütáló albumra koncentrálunk, annak a dalaival turnézunk. Azt azonban szeretném nyomatékosítani, hogy a Crownshift abszolút aktív zenekar, és nemcsak egy

mellék projekt. Lépésről lépésre haladunk, de a jövőt nem látjuk előre. Mondhatnám azt, hogy vannak terveink vagy inkább álmaink, hogy mondjuk tíz év múlva hol látnánk szívesen a zenekart, de nemcsak rajtunk múlik, hogy az valóban megvalósul-e. Mi elég komoly célokat tűztünk ki magunk elé, de nem tudhatjuk, hogy az emberek elfogadják-e azt, amit csinálunk. Ha igen, akkor tíz év múlva magasan ragyog majd a Crownshift csillaga, de az is lehet, hogy nem így lesz.”

A zenei irányvonal meghatározásában kié a főszerepe?

DF: „Én vagyok az, de mindenki beleteszi a saját ötleteit. A basszust például teljes egészében Jukka dolgozta ki. Mégiscsak jobb így, hiszen ő sokkal jobban ért hozzá, mint én.” *(nevet)*

Ez azt jelenti, hogy közösen írtátok a dalokat?

Daniel: „Nem igazán, inkább egyedül dolgozunk. Ezt az albumot nem is úgy készítettük, mint egy rendes zenekar. Mindenki egyedül dolgozott, de ez nem azt jelenti, hogy nem osztottuk meg egymással az ötleteinket, vagy nem adtuk volna át azokat további finomításokra. Nem ezt terveztük, de ennél az albumnál most így alakult. Mindannyiunknak van már sok tapasztalata a dalszerzés kapcsán, az előző zenekarainknál dolgoztunk így is, közösen is, mindkét módszernek megvan az előnye.”

Korábban többször is hivatkoztatok Devin Townsendre, mint olyan személyre, akinek munkássága hatással volt rátok...

DF: „Szerintem mindenkire hatással volt, aki a metal zenében dolgozik. Devin egy zseni, igazi génius, akit csak dicsérni lehet. Persze, nemcsak ő volt ránk hatással, másokat is említhetnék. A zene már csak ilyen. Meghallgatsz valamit, megtetszik, s amikor alkotsz, óhatatlanul ott motoszkál a gondolataid között.”

Daniel kivételével mindenkinek van más aktív zenekara is, Jukka, te például a Nightwish és a Wintersun tagja vagy, ami bizonyára sok elfoglaltságot jelent számodra. Lehetővé teszi ez a turnézást?

JH: „Igen, ahogy látod is, meg tudtuk oldani ezt a kérdést. Egyelőre jól alakultak a dolgok, mivel tavaly nyáron is fel tudtam lépni a Crownshifttel, és most is van egy turnénk, ami több mint egy hónapra tart. A Nightwish jelenleg pihenőn van, a Wintersun sem mozog igazán, szóval most bőven volt időm arra, hogy a Crownshifttel útnak induljak. Ma már nagyon sok olyan zenész van, aki több zenekarban érdekelt egyszerre. Csak szervezés kérdése ez az egész. Egyeztetnünk kell az elképzeléseinket, és odafigyelni egymásra, s akkor biztos, hogy nem lesz ütközés az egyes zenekarokat érintő tervek között.” **HW**

B I G F O O T P R E S T O N K Ö L C S Ö N K A P O T T I D Ő

Gábor András, az Ozone Mama gitáros-zeneszerzője szólóalbummal jelentkezett Bigfoot Preston néven. A Light Up My Darkness című anyag olyan fajta countrys, southern rockos amerikai muzsikát tartalmaz, amelyet idehaza ritkán hallani. Ennek kapcsán kérdeztük Andrist.

SZÖVEG: UZSEKA NORBERT • FOTÓ: MÁTÉ ÉVI

Kezdjük ott, hogy mi történt az Ozone Mamával? S miért döntöttél úgy, hogy szólóban folytatod?

„Az Ozone Mamával töltött időszak számomra nagyon fontos volt. Az utolsó pár évben viszont úgy éreztem, hogy mást is szeretnék csinálni, azután pedig a körülmények is úgy alakultak, hogy a zenekar leállt, és ekkor belefoghattam a szólóprojektem megvalósításába. A lemezen hallható dalok önazonosak, lényegében kiírtam magamból az érzéseimet, és jól esik, hogy a lemez megjelenése óta pozitív visszajelzéseket és sok szeretetet kaptam. Az egyik legszebb dolog a világon, amikor adni tudsz valamit a zenéddel másoknak.”

Mit jelent, honnan jött a Bigfoot Preston név?

„A Bigfoot onnan jött, hogy édesapám iskolás koromban nagylábúnak hívtak (nem alaptalanul). A Preston név pedig az egyik kedvenc rock, funk, R&B előadóm, Billy Preston nevéből ered. Sokan az 'ötödik Beatles-tagként' emlegették, mivel több híres slágerükben is játszott elektromos zongorán.”

Honnan jött ez a zenei irány neked?

„Olyan amerikai country-, blues- és rockelőadók lemezein nőtem fel, mint a The Allman Brothers Band, a Creedence Clearwater Revival, a Grateful Dead, Neil Young, vagy Bruce Springsteen. Korábban keményebb zenéket írtam, ahol inkább a fűz pedálok és a hetvenes évekre jellemző pszichedelia dominált. Itt a dalok finomabbak, kicsit más a hangszerelés, sokkal több bennük az akusztikus elem, és a refrének például több szólami vokálokra épülnek.”

A lemezen, illetve koncerten játszó muzikusok hogy kerültek melléd?

„A zenészek, akikkel most együtt játszom, egyúttal barátok is. Némelyikükkel korábban is zenéltem már együtt, de van, akivel most először. Nagyon élveztem a lemezfelvételt és a próbákat is, mert mindannyian remek zenészek és csodálatos emberek.”

Hogy zajlott a dalszerzés, a stúdiózás?

„A dalok otthon születtek nyugalomban, és otthon is demóztam fel őket, majd a próbákon persze még finomodtak és alakultak egy kicsit. A stúdiózás zökkenőmentes volt, hiszen egy remek szakemberrel, Garcia Szabolccsal dolgozhattunk együtt, és mire a felvételek elkezdődtek, már jól kigyúrtuk a dalokat és szépen összeérett a lemezanyag. A demózás és a stúdiózás közötti időszakban azért 'elszaladtam' énektanárhoz is, hiszen korábban kizárólag a vokálokat énekeltem, a főéneket mindig másé volt. A keverés után a mastering Amerikában készült, így nyerte el a lemez a végleges, nekem leginkább tetsző hangzását.”

Mi mindenről szólnak az album dalai?

„A dalok olyan érzésekről szólnak, amelyek szerintem nagyjából mindenkit foglalkoztatnak a korosztályomban. Ez egy nagyon szép időszak, ahol meglehetősen komoly kérdésekre keresi az ember a válaszokat. A sötét gon-

dolatok és a néha mélybe rántó érzelmek mellett azért mindig ott van a remény is. Szerintem érdemes felismerni azt, hogy mindannyian 'kölcsonkapott időt' tölthetünk a bolygón, ami véges, ezért érdemes az általunk fontosnak érzett dolgokra koncentrálni.”

Vannak az albumon dalok, amelyekben a várost is megénekled, de más számok inkább a nyílt terep, a vidék hangulatát keltik. Melyik mit jelent neked?

„A város számomra a baráti kapcsolatokat, a találkozásokat, a nyüzsgő hangulatot jelenti, amire mindig is szükségem volt. A nyílt terep, a fejemben megszülető, megálmodott tájak pedig inkább az elvágódást, és az ismeretlen folyamatos keresését jelentik, hiszen a nagyvárosból a mai napig szeretek kicsekkolni, és ismeretlen, akár ritkán lakott, szép természeti kincsekkel rendelkező területeket felfedezni.”

Mik a további tervek? Lesznek még koncertek a márciusi, Muzikumbeli lemezbemutatót követően?

„A lemezbemutató koncert után is megmaradt a lelkesedés a csapatban, és már beszélünk arról, hogy szívesen folytatnánk ezt a projektet együtt. Semmi sietség vagy teljesítménykényszer nincs bennem. A lemez még friss, a fellépések pedig majd alakulnak, ez az egész amúgy is inkább valamiféle örömmelés számomra.”

Koncerten előkerülnek nem Bigfoot Preston-dalok is?

„Igen, a saját dalaimon kívül szívesen játszom egyet-egyet a kedvenc, engem inspiráló előadóimtól is. A március 22-i bulin egy Tom Petty, egy Alice In Chains és egy Led Zeppelin számmal bővítettük a setlistet. Ezek az átdolgozások majd folyamatosan bővülnek, hiszen sok olyan kedvenc dalom van, amiket öröm lesz előadni.”

A korábbi zenekaroddal külföldön is elértetek ezt-azt. A szóló formációddal felelevenítéd ezeket a szálakat?

„A Bigfoot Prestont próbálom kicsit más irányokba elindítani, mint annak idején a korábbi zenekaraimat. Az engem ért változásokkal együtt változtak a preferenciáim is, kicsit más lett a fókusz, de persze jólesik, hogy a régi kedves arcok is feltűntek körülöttünk. Annakra azért nem áll távol a Bigfoot Preston stílusa az előzőleg képviselt zenei világtól, hogy a korábbi kapcsolatok ne élnének, illetve ne éledhetnének újra. Nagyon várom a folytatást, és örülök annak, ha a Light Up My Darkness album dalai régi és új barátokat is elérik majd.” **HW**

Magam is többször kérdeztem Kátai Tamást, hogy vajon felmerült-e, hogy a Thy Catafalque koncertfelállásánk zenészeivel írjon dalokat, de mindig azt mondta, a dalíráson nem változtatna. Bennetek is felmerült ez, és azért lett Odion, vagy más okból?

Dudás Gábor: „Ilyen szempontból nincs köze a TC-nek a zenekar megalakulásához, az ottani zeneírás Tamásé és ez így is marad, ami eddig is tökéletesen működött, nem kell ott lábatlankodnia senkinek... A Reason után szerettünk volna továbbra is együtt zenélni Józsival és Erikkel, bő egy éve elkezdtünk dalokat írni, elsősorban Józsi révén, de Eriknek köszönhető például az Irae is zeneileg. Tavaly nyáron-ősszel csatlakozott aztán hozzánk Mici és Pali, akiket jól ismertünk már, és úgy néz ki, nagyon jól összeállt, velük lett egész az Odion. A Thy Catafalque sokkal inkább inspirációt jelentett, hogy mi magunk is alkossunk újra valamit.”

A Reasonnek egyébként miért lett vége?

DG: „Más úton, módon képzeltük el a jövőt Attilával, amit a mai napig nagyon sajnállok. 28 évet nyilván nem lehet semmissé tenni, nekem mindig a zenekarom marad a Reason, de abban a formában úgy éreztem, éreztük, hogy nem lehet folytatni már.”

Mik a különbségek a Reason és az Odion zenéje között. Egyáltalán: miféle zenét játszatok ti?

Kun József: „Azt a zenét játsszuk, ami a fejünkben szól, és világra hozzuk. Melankolikus, keserédes, sűrű felhőzettel takarózó világot idéz, ahol mindig keressük a fény forrását.”

Vándor Erik: „Sok hasonlóságot fel lehet fedezni az alkotóelemek részleges megegyezése miatt, ilyen Gábor adott orgánuma, a melankolikus hangulatok itt is dominálnak. Viszont jóval szellősebb hangszerezést céloztunk meg, eleve egy gitáros van a felállásban, és állandó szereplő a cselló a hangképpen, a billentyűs hangszerek is jobban szem előtt vannak.”

Mit jelent az Odion név, s miért Narcissus lett a bemutatkozó EP címe?

KJ: „Több mindent is szimbolizál a név, leginkább az újjászületést éreztük magunkénak. Az EP elnevezése szorosan kapcsolódik a zenekar nevéhez, illetve a dalok gyökereihez.”

Hogy íródnak a dalok?

KJ: „Eddig úgy íródtak, hogy Erik vagy én hoztunk egy dalötletet, és ha mindenkinek tetszett, akkor együtt folytattuk a munkát. Erik elsősorban gitáron szerzi ötleteit, én billentyűn komponálok. Ezek a dalötletek adják a vázat, amely mentén felépítjük a többi hangszer és ének hozzájárulásával végleges formájába.”

VE: „Ez az első zenekarom, ahol a dobos ilyen nagy szerepet vállal a dalszerzésben, jelenleg több dal alapja született meg Józsinál, mint nálam. Én gitáron és zongorán írom a dalokat, ő inkább billentyűs hangszereken és dobon, egymás dalait pedig kiegészítjük 'saját' hangszereinkkel. Ezután a próbateremben közösen alakítjuk, finomítjuk a harmóniákat és a szerkezeteket a többiek bevonásával. Igazi csapatmunka zajlik így.”

S hol, hogy zajlott a stúdiózás?

VE: „A bemutatkozó anyag alapjait (dob és gitárok) számomra egyedülálló módon együtt, élőben vettük fel Józsival a fantasztikus szegedi Miracle Sound stúdióban, régóta vágytam erre, és sikerült vágás nélkül megoldanunk a legtöbb feladatot, ami nagy büszkeség. Szándékosan úgy írjuk a dalokat, hogy nem tesszük bele technikai tudásunk 140%-át, így sokkal magabiztosabb, hihetőbb produkciót tudunk nyújtani, koncerten is.

Az Odion esetében nagyon fontos számunkra a 'real deal' életterzés, se a lemezen, se élőben nem használunk triggereket a dobhangzás tuningolásához, illetve, ha több gitárszólam fordul elő a zenénkben, akkor, amikor csak tehetem, élőben looper pedállal rögzítem a saját játékomat, amire aztán rájátszok újabb dallamokat, a számítógépről semmilyen gitársáv nincs bejatszva.

Lényegében ez a koncepció is szerepet játszott abban, hogy csel-lős is került a felállásba, mivel mindegyik dalhoz írtunk vonósokat,

Odion

FELHŐK MÖGÖTT A FÉNY

Az Odiont a Reason három tagja (Dudás Gábor énekes, Kun József dobos, Vándor Erik gitáros) alapította Purnhauser Pál basszusgitárossal (Divided) és Bos Michaela csellistával (Képzelt Város) – de ugye Gábort és Micit a Thy Catafalque koncertfelállásából is sokan ismerik. Bemutatkozó EP-jük Narcissus címmel jelent meg. Uzseka Norbert kérdezte ki őket róla.

SZÖVEG: UZSEKA NORBERT · FOTÓ: CZIRÓK DÁVID

és szerettük volna, hogy élő hangszereken szólaljanak meg ezek a részek is.”

Márciusban, a Bong-Ra vendégeként volt az első koncertetek, a Dürerben. Milyen volt?

KJ: „Első koncertnek jó volt. A közös színpadra lépés és a rengeteg visszajelzés a közönségtől megerősített bennünket abban, hogy érdemes még zenekart indítani 2025-ben.”

VE: „Természetesen első koncert révén nagyon izgultunk, de nagyon jó kis bemutatkozó buli kerekedett ki belőle, igazán nagy bakik nélkül, sok pozitív visszajelzéssel.”

S mik a további tervek?

KJ: „Folytatjuk az új dalok szerzését, dolgozunk a színpadi megjelenésünkön, és igyekszünk online jelenlétet produkálni az érdeklődők számára.”

DG: „Dalokat kell írni és szerencsére a srácoknak van is bőven ötletük. Az is sokat dobott a zenekar hangulatán, hogy nagyon jó visszhangokat kaptunk az EP megjelenése vagy épp a dűresek koncert után. A Narcissus egyébként már fellelhető minden fontos streaming szolgáltatónál, úgyhogy reméljük, még több emberhez eljut majd.” **HW**

DYNAZY

DALLAMOS DINASZTIA

Február közepén jelentette meg legújabb, Game Of Faces című albumát az európai dallamos metal színtér mind népszerűbbé váló zenekara, a svéd Dynazty, majd néhány hétre rá fel is lépett nálunk az Amaranthe-ből is ismert énekes, Nils Molin vezette zenekar. Akkor még nem tudhattuk, de közben az is kiderült, hogy a nyár végén visszatérnek Magyarországra, a Tábor Fesztivál egyik nemzetközi fellépőjeként adnak újabb koncertet hazánkban. A budapesti fellépésük délutánján így tehát erről még nem kérdezhettük az énekest, néhány egyéb aktualitásról azonban igen.

SZÖVEG: GYURICZA TAMÁS MARCELL · FOTÓ: CHRISTIAN SCHNEIDER

Az előző két album, a The Dark Delight és a Final Advent is nagyon sikeres volt, s az európai ranglétrán egy magasabb szintre helyezték a zenekart. Éreztétek emiatt bármilyen nyomást vagy megfelelési kényszert a Game Of Faces dalainak megírása kapcsán?

„Igen, mondhatjuk, hogy volt bennünk ilyen érzés. Persze, eddig minden egyes alkalommal, amikor nekálltunk egy új album munkálatainak, hatalmas kihívásként fogtuk azt fel. Most még inkább ezt éreztük, de nem teher volt, inkább inspirált bennünket. Azt a belső nyomást, amiről beszélünk, mi pozitívumként éltük meg. Felpörgetett bennünket, ezért inkább jól jött, mintsem nyomasztott volna bennünket.”

Az a zene, amit játszatok, igen erősen magán viseli a svéd dallamvilág jegyeit, ami vissza-

vezethető egészen ABBA-ig, s ennek megfelelően nagyon is populáris. A Game Of Faces ugyanakkor szerintem agresszívebb, súlyosabb hangzású, mint a Final Advent volt. Van magyarázatod erre a kettősségre?

„Természetesen van, de kezdjük azzal, hogy hasonlóan látom az új dalainkat, mint te. Az új album mindenképpen durvább, súlyosabb hangzású, mint az előzőek. Szerintem markánsabb, hangsúlyosabb benne a gitár, s a dallamokra is sokkal jobban odafigyeltünk, ezért tényleg mutat némi hasonlóságot a svéd popzenével. Szóval mind a két állításodban van igazság. Ez pedig azért alakulhatott így, mert nagyon sokféle hatás ér bennünket, amiket igyekszünk beépíteni a zenénkbe. Sokat kísérletezünk, játszunk a különböző ötletekkel, s ezekből általában mindig valami izgalmas dolog születik. Nincsenek konkrét terveink, amikor elkezdünk egy új albumon dolgozni, olyan zenét írunk, ami nekünk

tetszik, és csak reménykedünk abban, hogy más is így érez majd. Szerintem a zeneszerzést illetően ez a legjobb kiindulópont. Én ugyanis nem hiszek abban, hogy tudsz olyan dalt írni, amiről mások gondolják azt, hogy illene hozzád. Elsősorban neked kell szeretned a saját zenédet, aminek egyéninek kell lennie, s belőled kell fakadnia.”

A Game Of Faces kreatív munkálatai során változtattatok bármit is a dalszerzés módszerén? Néhány hete, amikor a basszusgitárosok, Jonathan Olsson itt járt a Pannel, arról beszélt, hogy ő ezúttal nem írt dalt az új albumra...

„Nem, szerintem nem nagyon változtattunk semmit. Az utolsó pár albumnál már mindig ugyanúgy dolgoztunk. Nagyrészt mi hárman írjuk a dalokat, Mike (*Mike Lavér* gitáros), Love (*Rob Love Magnusson* gitáros, *billentyűs*) és jómagam. Ugyan van pár dalunk, amihez Jonathan valóban adott ötletet, de ennél az albumnál nem így alakult, ennek azonban nem volt semmi különösebb oka, csak így történt. Ez egy jól bevált munkamódszer, nincs okunk változtatni rajta.”

Véleményed szerint mitől lesz igazán jó egy dal?

„Attól, ha a fő dallama egy szál akusztikus gitárral kísérvé is elénekelhető. Igen, azt gondolom, hogy abban a stílusban, amiben mi is dolgozunk, ez egy fontos alapelv. Ha kezdedbe veszel egy akusztikus gitárt, és azzal kísérvé önmagadat elénekelsz valakinek egy dallamot, amire ő úgy érzi, hogy jó, azaz tetszik neki, akkor már érdemes foglalkozni vele. Van ugyanis egy jó alapod, amire egy teljes dalt fel tudsz építeni. Persze, nem feltétlenül kell, hogy így csináld, de ez valóban jó módszer lehet arra, hogy jó dalok legyenek a tarsolyodban.” (*nevet*)

A Game Of Faces dalai ilyenek?

„Igen, szerintem a nagy részük ilyen.”

Az új albumon nagyon sok billentyűs hangszert használtok, a színpadon viszont samplerről szólnak a billentyűs részek. Azon nem gondolkodtatok, hogy egy billentyűssel egészüljön ki a zenekar?

„Nos, éppen ezen a turnén alakult úgy, hogy bekerült olyan dal a programba, amit teljes egészében élőben adunk elő. Mivel még előtte vagyunk a koncertnek, erről többet még nem akarok elárulni, majd te is láthatod. Mondhatni, hogy megint hasonlóképpen gondolkodunk, te hiányoltad a billentyűst, mi pedig éppen most kezdtünk el így dolgozni.”

Az új album a Nuclear Blast kiadónál jelent meg. Jelent ez bármi változást a zenekar számára azon kívül, hogy másik cégnév kerül az albumra?

„Nem igazán. Semmi nem változik, minden ugyanaz marad, csupán más emberekkel dolgozunk, és egy másik kiadó fogja megjelentetni az albumot. Lehet, hogy nekik jobb marketingötleteik lesznek, vagy ilyesmi, de a zenekar életében ez semmi változást nem hoz.”

Ahogy azt a beszélgetésünk elején is említettem futólag, az utóbbi néhány évben jelentőset lépett előre a zenekar. Ennek köszönhető, hogy hamarosan mentek Dél-Amerikába, s ha jól tudom, utána Japánba is visszatértek?

„Igen, ez így van, egyre inkább jegyzik a zenekart, és egyre több helyre hívnak bennünket. Brazíliába májusban megyünk, az ottani legnagyobb fesztiválon fogunk fellépni. Ez lesz az első fellépésünk Dél-Amerikában, nagyon várjuk már. Ha összejön, akkor valamikor az év vége felé lesz egy japán turnénk is. Oda már nagyon régen el kellett volna mennünk, 2020-ban le is voltak foglalva a koncertjeink, ám jött a pandémia, s áthúztuk a számításainkat.”

Vannak még olyan területek, ahol nem lépett fel a Dynazty, de szeretnének meghódítani?

„Igen, van egy pár ilyen ország. Például sosem voltunk még Görögországban, s a dél-európai régió néhány más államában, így például Szlovéniában sem. A keleti országok is rendre kimaradtak az eddigi turnékból. Ebben az évben minden ilyen elmaradást be szeretnénk pótolni. Már dolgozunk egy újabb európai turnén, amit szintén idén szeretnénk megvalósítani, ott talán lesz rá lehetőség, hogy ezekben az országokban is megmutassuk magunkat. Amerikában ugyan voltunk már egyszer, de az nem volt teljes turné, szóval még azzal is tartozunk. Nagyon sok hely van a világon, ahol jó lenne koncertet adni, de ez nem hirtelen támadt ötletek alapján történik. A turnék tervezése gyakran éveket előre történik.”

Mindenki azt mondja, hogy zenei szempontból Amerika egészen más világ, mint Európa. Szerinted az a dallamos power metal, amit játszatok, mennyire népszerű most arrafelé?

„Ahogy én látom, egyre jobb a helyzet, mintha az amerikai közönség is egyre inkább érdeklődést mutatna erre a zenére. Az elmúlt 15-20 évben valóban csak a nu és a modern metal volt menő arrafelé, de most a melodikus metal zenekarokra is van igény. Persze, még nem akkora, mint a modern metalra, de most lenne érdemes megvetni ott a lábunkat, mert lehet, hogy nagy jövője lesz ott ennek a stílusnak. Ki tudja, hogy mit hoz a jövő?”

És mi a helyzet itt, Európában? Szerinted meddig emelkedhet a Dynazty népszerűsége? Van ma egy dallamos rockzenekarnak esélye arra, hogy olyan sikeres legyen, mint annak idején a Europe volt?

„Szerintem igen, ez reális célkitűzés, és egyáltalán nem lehetetlen küldetés elérni azt a szintet. Több nagyon híres és sikeres dallamos metal zenekar van már a színtéren, talán elég, ha csak a svéd barátainkat, a Sabatont említem, akik már mindenfelé arénákban lépnek fel Európában. Bár vannak, akik ezzel nem értenek egyet, de én őket is a dallamos metal zenekarok közé sorolnám, még akkor is, ha alapvetően más a megközelítésük, mint a miénk. A Sabaton bebizonyította, hogy ha képes vagy jó dalokat írni, akkor semmi sem lehetetlen, legfeljebb a csillagos ég jelenti a határt.”

A zenekarnak az utóbbi években egyre erősebb a kapcsolata Magyarországgal. Nemcsak egyre több koncertet adtok nálunk, de a turnéstábján is több magyar van. Mondhatjuk azt, hogy mára Magyarország vált az európai bázisotokká?

„Igen, mi is így érezzük ezt. Magyarország lassan valóban kezd olyan lenni számunkra, mintha már a második otthonunk lenne. Mivel nagyon sok olyan ember van, akikkel együtt dolgozunk, és elég sok magyar rajongónk is akad, mindig nagyon jó érzés ide visszajönni.” **HW**

ENFORCER

A metal eredete

Enforcer, az Olof Wikstrand vezette svéd heavy metal banda több mint egy évtized után végre visszatért Magyarországra. A március 7-én adott, lehegerlő energiájú budapesti koncertjük előtt lehetőségünk volt Oloffal beszélgetni a várva várt visszatérésükről, a Nostalgia című legújabb albumukról és az elmúlt 10 év kihívásairól.

SZÖVEG: KISS DANIELLA • FOTÓ: ALEX PHILLIPS, KIADÓI ARCHÍVUM

Legutóbb 2014-ben játszottatok itt. Milyen érzés visszatérni Budapestre?
„Nagyszerű! Úgy emlékszem, hogy Magyarországon elég jó a színtér. Korábban csak egyszer játszottunk itt, de nagyon jó emlékeim vannak róla – hangos és vad buli volt. Többször is próbáltam elérni, hogy visszatérjünk és fellépjünk itt különböző turnék során, de valamiért ez eddig nem jött össze. Most viszont sikerült és jó az időzítés is. Úgy érzem, most jobban szólunk, mint valaha, szóval nagyon örülök, hogy újra itt vagyunk.”

Szerinted miben változott a banda leginkább a legutóbbi budapesti fellépésetek óta?

„Talán a legnagyobb különbség az, hogy tíz éve még egy új zenekarnak számítottunk. Akkoriban kicsit nagyobb volt körülöttünk a felhajtás, de mostanra egy stabil zenekar lettünk és ez jó érzés. Az elmúlt pár évben minden koncertünk nagyszerű volt, nagyon rég nem volt rossz fellépésünk. Ahogy említettem, szerintem most jobban szólunk és jobban is nézünk ki, mint valaha. Az elmúlt tíz évben több ezer koncertet adtunk, úgyhogy egyértelműen sokat fejlődtünk.”

Vannak bandák, akik minden albumukkal újra feltalálják magukat, míg mások inkább a saját hangzásukat csiszolják tovább. Hová sorolnád a Nostalgia című legutóbbi albumotokat?

„Mindig az egyensúlyt kell megtalálni aközött, hogy valami újat alkossunk és hogy inspiráltak maradjunk anélkül, hogy közhelyessé válnánk vagy ismételnénk önmagunkat. Szerintem az új lemezen sikerült ezt jól eltalálni. Nem akartam tudatosan úgy megközelíteni ezt az albumot, hogy valami újat kell csinálnom. Az ötödik albumunkon kísérleteztünk pár dologgal – volt, ami jól sikerült, volt, ami nem annyira. De ezen a lemezen egyszerűen csak arra koncentráltam, hogy a lehető legjobb dalokat írjam meg. Ha a számok jók, akkor minden működik. A dalírás a legfontosabb. A hangzás egy másik kérdés, de ott inkább arra törekedtem, hogy leegyszerűsítsem a dolgokat – inkább elhagytam a felesleges elemeket, ahelyett, hogy hosszú, epikus számokat írtam volna. Ez volt a fő megközelítés.”

Mi ihlette leginkább ennek az albumnak a zenéjét és szövegét?

„A szövegek terén nem is tudom... Őszintén szólva nem nagyon érdekel más zenekarok dalszövege. Próbálok nem azokból meríteni, mert az könnyen közhe-lyessé válhat. Nálam a szövegek inkább természetesen alakulnak ki. Ha felveszek egy demót és egy adott kifejezés jól hangzik, akkor megtartom. Lehet, hogy valami papíron jól mutat, de ha énekelve nem működik, akkor nem fogom erőltetni.

Zeneileg minden inspirál, ami közhe-lyes válasznak tűnhet, de igaz. Még azok a zenék is, amiket utá-lok, hatással lehetnek rám. Lehet, hogy egy boltban meghallok egy popdalt, amit ki nem állhatok, de van benne egy dallamrészlet, ami megmarad bennem és később felhasználom. Végso soron minden a zenéről szól. Őszintén szólva mostanában a metalzene nem is inspirál igazán. Ennél az albumnál sokat hallgattam más műfajokat, például a Journey-t. Sok mindent tanul-tam tőlük a dalok felépítéséről, arról, hogyan kell egy számat jól strukturálni ahelyett, hogy csak egymásra dobálnánk a részeket.”

Volt valami, amit a Nostalgia albumon min-denképp meg szeretnél volna valósítani, de korábbi lemezeken nem sikerült?

„Nem igazán. Ez az album teljesen természetesen született meg. Talán ez volt a legsimábban elkészült lemezünk eddig, szinte magától íródott. Voltak olyan albumaink, amiket nehezebb volt összerakni, vagy időnként erőltetettnek is éreztük a folyamatot. De ez most nagyon könnyen összeállt.”

Az Enforcer mindig is a klasszikus heavy és speed metal zászlóvivője volt. Mi vonzott ere-detileg ehhez a stílushoz és mi tartja benned a szenvedélyt ma is?

„Szerintem a hitelesség keresése. Olyan zeneka-rokkal kezdődött, mint a Saxon és az Iron Maiden, amelyek gyerekkorom óta jelen voltak. 1986-ban szü-lettem, tehát a '90-es évek elején nőtem fel, amikor a metal még mainstream volt. Innen indult minden. Tinédzserként sok extrém metalt hallgattam, például black metalt, de aztán egyre inkább elkezdtem keresni a gyökereket. Nem új bandákat kerestem, hanem azt, hogy honnan ered a zene, amit szeretek. A black metal-ból eljutottam a thrash metalhoz, majd a klasszikus heavy metalhoz. Mindig is szerettem felfedezni, hogy mi van egy adott műfaj mögött. Így találtam meg azt az

eredetiséget a heavy metalban, ami akkoriban még új és határtalan volt. Ma, ha thrash vagy death metalt írsz, egy adott műfaji keretbe vagy zárva. De régen a Black Sabbath is csak egy rockbanda volt, akik véletlenül megteremtették a heavy metalt, mivel nem szabtak korlátokat a zenéjüknek. Én is ezt a szemléletet akarom követni: nem hagyom, hogy műfaji korlátok határozzák meg a zenémet.”

Érezted valaha a késztetést, hogy más műfa-jokkal is kísérletezz?

„Egy kicsit, de nem igazán így látom a dolgot. A stílus vagy műfaj inkább csak a 'máza' egy dalnak. Ugyanazt a dalt elő lehet adni szintetizátorokkal és dobgépekkel és máris egy szintipop szám lesz belőle. Ha viszont gitárokkal és kemény dobokkal játszod, akkor metal lesz, de maga a dal ugyanaz marad. Számomra a műfaj inkább a produkcióról és a tálalásról szól, nem a dal alapvető lényegéről. A végén minden ugyanúgy zene.”

Akár a stúdióban, akár a színpadon, az Enforcer mindig is energikus előadásairól volt ismert. Szerinted mitől lesz igazán jó egy élő show?

„Mindig úgy gondolok egy koncertre, mint egy közös élményre a közönséggel, nem csak egy előadásra, ahol mi játszunk, ők pedig néznek. Szeretném, ha mindenki, aki eljön egy fellépésünkre, részese lenne az élmény-nek és létrejönne egy energiaáramlás a két oldal között. Az a cél, hogy ez a kapcsolat létrejöjjön. A legjobb kon-certek azok, amikor ez tényleg működik.”

Az évek során erős nemzetközi rajongótábort építettetek ki. Szerinted mi volt Enforcer sike-rének kulcsa abban, hogy világszerte elérjé-tek a rajongókat?

„A turnézás nagy szerepet játszott ebben, de leg-inkább az, hogy mi voltunk az elsők – és sokáig az egyetlenek – akik abban az időben hagyományos heavy metalt játszottak. Amikor 2005-ben elkezdtük, nem létezett más hasonló zenekar. Kezdetben death metal fesztiválokon játszottunk, mert egyszerűen nem volt színtere annak, amit csináltunk. Idővel viszont egy tel-jes globális színteret segítettünk felépíteni a semmiből. Kis klubkoncertekkel kezdtük és amit csináltunk, az végül a tradicionális heavy metal új hullámának részé-vé vált. Az internetet is sokat használtuk a rajongók elérésére. Ma már szinte minden országban van stabil közönségünk, még ha kevesen is, de tényleg mindenhol vannak rajongóink.”

Régóta a színtéren vagytok. Mi a legnagyobb különbség a metaliparban ma ahhoz képest, amikor kezdtétek?

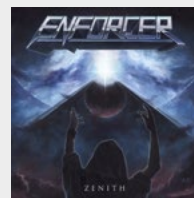
„2005 óta a legnagyobb változás a retró hullám meg-jelenése volt. A mi generációnkból – a '80-as és '90-es években születettek közül – sokan alakítottak fél-sikeres retró zenekarokat, legyen szó thrashról, heavy metalról vagy akár goth rockról. Ez volt a színtér legna-gyobb fejleménye. 2005-ben ez még nem igazán léte-zett, de mi és egy csomó thrash banda segítettünk ezt megteremtteni. Ami a mainstream rockot illeti, fogal-mam sincs, mi történik ott. Számomra az underground színtér és annak kultúrája az, ami igazán számít.”

Mi volt a legnagyobb kihívás a pályafutásotok során?

„A legnagyobb kihívás a folyamatos növekedés. Nagy sikereket értünk el – erős lemez- és jegyeladá-sok, valamint streamingszámok –, de nehéz betörni

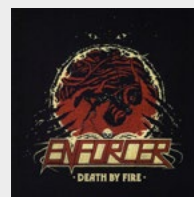
Nostalgia (2023)

Zenith (2019)

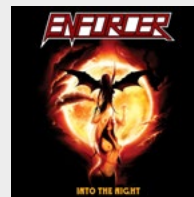
From Beyond (2015)

Death By Fire (2013)

Diamonds (2010)

Into The Night (2008)

a mainstream rock- és metalvilágba. Hiába teljesítünk jól, nagyon nehéz bejutni a nagy, nem underground rock- és metalfesztiválokra, illetve csatlakozni komolyabb turnékhoz előzenekarként. Minden, amit csinálunk, a saját közönségünknek szóló headliner koncertekből áll. De egy ponton túl új embereket kell elérni ahhoz, hogy tovább növekedjünk. A rajongók mindig lemorzsolódnak—találnak új műfajokat, munkát kapnak, párkapcsolatba lépnek és továbblépnek. Folyamatosan új rajongókat kell szerezni és ez a legnagyobb kihívás. Ha nem sikerül, egy nap már senki sem fog eljönni a koncertjeinkre vagy hallgatni a zenénket.”

Ha visszamehetnél az időben és tanácsot adhatnál magadnak az Enforcer indulásakor, mit mondanál?

„Azt mondanám, hogy légy alázatosabb és ne pazarold el a lehetőségeket az ivás és a szórakozás miatt. A kezdetekben nagyon bulizós banda voltunk – bizonyos mértékig még most is azok vagyunk. De akkoriban rengeteg lehetőséget szalasztottunk el azzal, hogy próbáltunk megfelelni minden rock ’n’ roll mítosznak ahelyett, hogy profi módon viselkedtünk volna. Nagyon élveztük, de meg kellett találni az egyensúlyt. Szerintem mostanra sikerült is. Még mindig tudunk bulizni, de közben profik maradunk.

Például 2010-ben az Airbourne-nal turnéztunk hatalmas arénákban, de pocsékul játszottunk, mert mindig részek voltunk. A húszas éveink elején jártunk és azt hittük ez így normális. Nem tudtuk kontrollálni magunkat és minden este borzalmasan szóltunk. Teljes cirkusz volt. Ugyanez történt a nagyobb fesztiválokon is az elején – friss zenekarként fantasztikus lehetőségeket kaptunk, de nem tudtam rendesen énekelni mert a fellépés előtt lenyomtunk tíz sört meg végigbuliztam az előző estét. Ez mára teljesen megváltozott. Amikor fiatal vagy és hirtelen turnézni kezdesz, óriási figyelmet kapsz, amiben könnyű elveszni. Időbe telik, mire megtanulod, hogyan kell ezt megfelelően kezelni.”

Mi vár rátok a turné után? Dolgoztok új zenén vagy vannak terveitek a jövőre nézve?

„Idén a fő célunk, hogy újra megerősítsük magunkat az Egyesült Államokban. Két amerikai turnénk is lesz, plusz egy fesztivál ott, szóval sok minden fog történni az Államokban. Emellett 10-12 európai fesztiválon is játszunk majd nyáron. Valamikor szeretnénk egy új albumot is felvenni, de nagyon nehéz időt találni rá, mert egy lemez elkészítése rengeteg időt vesz igénybe. Ráadásul a zenekar fele Stockholmban él, a másik fele Austinban, Texasban, szóval eléggé szét vagyunk szóródva.”

Szoktatok turné alatt dalokat írni vagy ez nem a ti módszeretek?

„Általában nem írunk turnézás közben, mert fontos, hogy jól érezzük magunkat. Nem tudtam volna ezt az elmúlt 20 évben csinálni, ha kivenném belőle a szórakozást. A turnézás legjobb része az, hogy emberekkel lógsz, új barátokat szerzel és új helyeket fedezel fel. Ezek a dolgok általában bulizás közben történnek. Láttam már olyan bandákat, akik teljesen kiiktatták ezt a részét és ez számomra szörnyűnek tűnt. Hideg kisbuszban ücsörögni, korán lefeküdni aludni – ez nem nekem való. Imádom ezt az életstílust és minden turnén elképesztően jól érzem magam. Ha rajtam múlna, 360 napot turnéznék egy évben. Már annyira hozzászoktam ehhez az élethez, hogy számomra ez a normális.

Bár voltak időszakok, amikor úgy éreztük, hogy nem tudjuk ezt örökké csinálni. De aztán, amikor újra színpadra léptünk, mindig eszünkbe jutott, miért csináljuk ezt. 2017-ben közel álltunk a feloszláshoz, de egy ponton megváltoztattuk a szemléletünket. Ahelyett, hogy azt mondtuk volna, »nekünk kell lennünk a világ legnagyobb bandájának«, elfogadtuk, hogy nem leszünk azok és egyszerűen azért zenélünk, mert szeretjük. Ez mindent megváltoztatott. Most már csak az számít, hogy élvezzük minden pillanatát és ez óriási különbséget jelent.” **HW**

ENFORCER TÜRBÖWITCH KILLERSICK

BP., SUPERSONIC - BLUE HELL & KVL

SZÖVEG: SCHMIDT PÉTER

2014-es első magyarországi koncertjén (régi Dürer kisterem) volt szerencsém anno először elcsípni a svéd Enforcert, és az élet úgy hozta, hogy aztán azóta sem találkoztunk – egészen mostanáig. Az akkori turnén az időközben már feloszlott holland Vanderbuyst kísérte őket, meg a legjobb formájában lévő kanadai Skull Fist, és az a buli életem egyik legintenzívebb kisklubos koncertélményeként ragadt meg a memóriámban. Azóta – baromi gyorsan - eltelt bő egy évtized, és ennyi idő után főleg és elsősorban arra voltam kíváncsi, a brigád élő intenzitása vajon meg tudott-e maradni azon a perszelő hőfokon, amivel akkor olyan komoly benyomást tettek rám.

Első előzenekarként az öt éve alakult soproni KillerSick triója állt a Blue Hell zsebkendőnyi színpadára, akik kilenc saját nótával és egy feldolgozással álltak neki a hangulat beizzításának. Stúdiófelvételeiket – kép EP-ről van szó – előzetesen nem hallottam, és élőben sem találkoztunk még, így elsőre annyi jött le, hogy egyelőre az amúgy tök szimpatikus, jól érezhető lelkesedésükhöz a hangszeres teljesítményük még nem ér fel. Voltak-vannak amúgy egész jól elkapott riffjeik, témáik, lehet ebből még akármi, de a hangszerek magabiztos uralása terén még van hová fejlődniük, az tény. A zenei irányvonalat tekintve amúgy a Toxik Holocausttól elővett Nuke The Cross jó iránytűnek mondható, de akár még a Municipal Waste és az Iron Reagent is megemlíthetem. Amolyan gördeszkás-pizzaszelethajigálás-sörvedelő, feelingből eltolt crossover/thrash muzsika ez, ami elsősorban szórakoztatni és kikapcsolni akar – ha meglesz a magabiztosabb, pontosabb színpadi hangszerkezelés, akkor produkálhatnak még underground meglepetést, tényleg voltak ígéretesebb mozzanataik. (Még valami: a helyükben én elgondolkodnék még egy gitáros bevételén, jót tenne a dolog a töményebb élő megszólalásuknak.)

A budapesti illetőségű Türböwitch produkciója ezek után már tokkal-vonóval rendben volt, amiben egyfelől nyilván benne volt a tagok évtizedes rutinja és összeszokottsága, meg a két gitáros felállás töményebb megszólalása, másfelől meg hát – minden tüskesség és rúttság ellenére – bizony jól megírt, kerek nótáik vannak. A 11 számos setlist mindkét lemezükről válogatott, de játszottak a készülő harmadikról is, szóval a műsor összeállítására nem lehetett panasz. A maguk szutykos, alkoholgőzös, néhol blaszfémikus hangvételű thrash/black/punk/Motörhead-on-speed egyvelegével itthon azt a szerepet töltik be, mint tőlünk nyugatabbra mondjuk a Midnight, a Butcher, a Hellripper, a Violent Sin, a Gehennah vagy a fentebb említett Toxic Holo-

caust, és hogy valamit nagyon jól sikerült elkapniuk, azt már csak a tavalyi wackenes fellépésük ténye is bizonyítja. Az olyan, többnyire fénysebességgel daráló nótákkal, mint a Nightmare Incarnate, a Fuck Off In Hell, a Moshpit At The End Of The Day vagy az Infernal Beer Demons, egész szépen megmozgatták a publikumot – néhol talán még nagyobb ovációkat kaptak, mint később aztán a főzenekar. A nem éppen agysebész szövegeket nyilván a helyükön kell kezelni, a történet még véletlenül sem a világmegváltásról szól náluk, de sör-gőzös hangulatfokozásban per pillanat verhetetlenek.

Habár az Enforcer legutóbbi teljes értékű anyaga a Nostalgia című tavalyelőtti nagylemez, ehhez képest ezen a miniturnén erről csak három dalt vettek elő, míg a Diamonds öt, a személyes kedvenc From Beyond pedig négy nótával képviseltette magát. Az intróként

bejátszott Diamonds And Rust (a Judas Priest-féle

1977-es verzió, naná) lecsengését követően

rögtön két tétel is ez utóbbiról hangzott el a Destroyer és az Undying Evil képében, ezek után jött csak a 2023-as Unshakle Me, majd a From Beyond címadója.

A korábbi időszakhoz ezt követően kezdtek csak visszaásní, felváltva jöttek régebbi és újabb keletű nóták, beékelve ezek közé a Black Sabbath egyik emblemikus szerzeményét, a Die Youngot is.

Dio nyilván pótolhatatlan, Olof Wikstrand

hangja hozzá képest metszőbb és kevesebb árnyalattal bír, de ezzel együtt is korrekt volt a svédek verziója. Sajnos a sokak által kárhozottatott, általam viszont kimondottan kedvelt Zenith albumról csak a Zenith Of The Black Sunt vették elő (egy Die For The Devil és egy Ode To Death még igen jólesett volna), és tavalyelőtről is hiányoltam a Metal Supremaciát, azért a program összeállítása és az előadás színvonala meg intenzitása összességében rendben voltak.

A megszólalás sajnos már kevésbé – ugyan a hangmérnök srác szemmel láthatóan mindvégig keményen küzdött, teljesen a helyére húzkodni a hangzást a végére sem sikerült. Vállalhatatlan azért nem volt a dolog, azt nem mondanám, de tény, hogy a Türbö bizony jobban szólt hozzájuk képest. Viszont a 11 évvel ezelőttivel összevetve a csapat élő intenzitása jótányit sem csorbul, és ami még meglepőbb, Olof hangja is a régi módi szerint hasít, pedig elég extrém igénybevételt jelenthet az általa művelt énekstílus.

A 17 nótás, erős másfél órás szettet ráadásként a Katana és a Midnight Vice old school kettőse zárta – egy jobban sikerült megszólalással a zenekart kb. bármikor újból szívesen megnézném, ez nem is kérdéses. Remélem, újabb 11 évet erre már nem kell várni. (Köszönet az Insane Hellride-nak a szervezésért, még sok ilyet magunknak!) ■

TRIBULATION LIVGONE

BP., ANALOG MUSIC HALL

SZÖVEG: SCHMIDT PÉTER

Sokszori meghallgatás után még mindig tartom a lemez-kritikámban leírottakat, miszerint friss albumával a Tribulation bizony veszített valamennyit korábbi érdekesség-faktorából ezzel a direkttebbre, szimplábbra, darkrockosabbra vett új irányvonalával. Rossznak ezzel együtt sem mondanám persze a Sub Rosát, attól messze van az anyag, de tény, hogy a csapat korábbi markáns arcéle – számomra – kissé karakterét veszttette vált. Épp ezért is voltam rá kíváncsi, hogy élőben esetleg képesek lesznek-e majd árnyalni ezt a megállapításon.

Az eredetileg a Dürerbe hirdetett, majd az utolsó napokban az Analogba áttett kétfellépős estét a svéd-lengyel-francia tagságú Livgone nyitotta, és a maguk furán lebegős-pszichedelikus atmoszférájú muzsikájával voltaképpen nem is voltak rosszak. Élise Aranguren billentyűs-énekesnő hangja kimondottan szépen, de kimódoltságtól mentesen csengett, egyetlen albumuk, a tavaly a Svart Records égisze alatt megjelent Almost There dalainak interpretálása közben pedig több helyütt is a Dool nevét juttatták eszembe. Minőségben és atmoszférateremtésben egyelőre azért még nem tartanak ott, mint a hollandok, de az irány mindenképpen jó, néhol kimondottan libabőrös pillanatokat voltak képesek generálni. Mindezt úgy, hogy nálam minden tekintetben ez volt a debütálásuk, soha korábban egy hangot nem hallottam tőlük. Egyedül Élise kissé túlmozgásos színpadi attitűdjét éreztem néhol soknak – de maga a produkció így is rendben volt, van érzékük a hangulatteremtéshez. (Nem mellékesen jegyzem meg: a dobos Emil Svensson egy Repugnant nevű death metal csapatban valaha együtt zajongott a Tribulation-gitáros Adam Zaarsszal, hogy talán épp e kapcsolat okán került be a Livgone erre a turnéra.)

Az Analog méretbeli adottságaihoz mérten meglepően komoly színpadképpel állt ki a Tribulation – beleértve ebbe bizonyos szempontból magukat a tagokat is a fehérre meszelt ábrázatokkal és a gótos-vámpíros outfittel. A gépről zizegő, temetői hangulatú átvezető zene hipnotikus hatását fokozandó még két méretes füstölőt is meggyújtottak kétoldalt, csak a mihezértés végett. A deszkákra felszivárgó négy muzsikos aztán – a Sub Rosa indításával megegyező módon – a The Unrelenting Choir/Tainted Skies kettőssel kezdett, hogy az új album nótáit a későbbiekben is erősen fókuszban tartsák. Összesen öt dal hangzott el a legfrissebb eresztésből, ami éppen az egyharmada volt a 15 tételes teljes programnak. Murder In Red és Saturn Coming Down voltak még egyébként, meg az a Hungry Waters, ami nálam – a Poison Pages mellett – a legjobban működik az új lemezről. Ráadásul a vége felé egy blokkban játszották el ezeket, míg a műsor többi részében egy korrekt áttekintést kapunk a zenekar pályájának korábbi éveiből (albumok tekintetében egyedül a The Horror maradt csak ki). Nightbound, The Lament, Melancholia, In Remembrance, Suspiria De Profundis, Hamartia, csak hogy néhány címet említsek – a ráadásban pedig a Strange Gateways Beckon hangzott még el a Children lemezről, ezzel ért véget ez a vasárnap esti sötét hangulatfeltöltés. Ahogy arra nagyjából számítottam is, élőben a zakatolósabb hangzásnak köszönhetően a Sub Rosa dalai azért egész jól passzoltak a műsor többi részéhez, nem volt

annyira érezhető az a markáns korszakhatár, amit a zenekar a tavalyi albummal meghúzott magának. A távol lévő Joseph Tholl helyén egyébként beugróként Tobias Alpadie pengett – fazonra nagyon más arc ő a többiekhez képest a maga lóhajú-bajuszos ősröcker kiállásával, de a játéka teljesen okés volt, és a vokálokban is odatette magát, ahol kellett. A brigád legfurább figurája per pillanat amúgy a gót halálmadár kiállású Adam Zaars, aki vizuális szempontból valamilyen szinten pótolja is az excentrikus Jonathan Hultént.

A sacra úgy erős félháznai publikum szemmel láthatóan tudta, mire váltott jegyet, és szerencsére a hangzás meg a látvány sem hagyott különösebb kívánnivalót maga után. (A világtás különösen hangulatos volt a sok zöld és vörös fénnel meg füstökkel.) A Sub Rosa nálam továbbra is 7 pont, ebben nincs változás, de ez a koncert és ez a produkció ettől még teljesen rendben volt. Kíváncsi vagyok, innen milyen irányba lépnek majd tovább. ■

AIRBOURNE

BP., AKVÁRIUM KLUB

SZÖVEG: KISS GÁBOR

A jó koncertzenekarokra, a tökök, bulizós rock 'n' roll-ra mindig van igény, így kedd este ide vagy oda, az Airbourne fullra pakolta az Akvárium nagytermét. A világ legjobb AC/DC-epigonjai sokszor tették már tiszteletüket az országban, de hogy ennek ellenére nem unja őket a közönség, az teljesen érthető. Ugyanis, ha láttad már valaha élőben a bandát, feltételezem, te sem fogsz vitatkozni velem, mikor azt mondom, az Airbourne maga a megtestesült energia, egy tökéletes koncertzenekar.

Előttük az Asomvel nevű brit csapat melegített, akik ugyan 1993-ban alakultak, illetve négy nagylemez is fűződik a nevükhöz, mégis totál az undergroundban ragadtak. Értsd ezt úgy, hogy kiadó és menedzsment nélkül melóznak, és ahogy az O'Keeffe tesók, úgy ők is saját hazájukból választottak példaképet. Náluk a Motörhead jelölte ki a fő

csapásirányt, nem csak zenében, hanem a banda bórdzsekis, farmeres kiállítását tekintve is. Mivel négyen vannak, az embernek eleve Lemmyék kétgitáros, 1984 és 1995 közötti felállása ugrik be róluk, de az Asomvel gitárosainak stílusa is közelebb áll Würzelhez és Phil Campbellhez, mint Fast Eddie játékaéhoz. Szóval, ha már kívülről fújod a Motörhead-diszkográfiát, mindenképpen adj nekik esélyt, hiszen tényleg olyan, mintha kiadatlan vagy maxi B-oldalas 'head-dalokat nyomnának. Ralph Robin-

son karcos, torokgyilkos énekstílusa sem áll messze Lemmyétől, de hogy hogy bírja ezt a megerőltetést estéről estére, azt fel nem foghatom. A zenekar eredeti basszer/éneke, Jay-Jay Winter 2010-ben hunyt el, Robinson pedig pár évvel később állt a mikrofon mögé, de Jay-Jay máig tiszteletbeli ötödik tag náluk; egy dalt neki is ajánlottak a bulin.

Nem szóltak igazán jól – még akkor is túl nyers és zajos volt az összkép, ha ehhez a muzsikához nem is illik a túlpolírozott sound -, de így is maximálisan meggyőztek abban a 40 percben, ami jutott nekik.

A meghirdetett kezdési időpont előtt negyed órával, pontban kilenckor lépett színpadra az Airbourne, a közönség pedig már a szokásos Terminátor-intró előtt, a színpad mögül bejátszott riffet együtt énekelte velük. Ez nagyjából mutatta is, milyen hőfokon fog izzani az este. Természetesen, ahogy aztán a Ready To Rockall berobbantak az ausztrálok, úgy robbant fel a nézőtér is, innentől pedig a buli teljes 80 percét egy emberként bulizta és énekelte végig mindenki,

annak ellenére, hogy Joel gitárja sokszor annyira sípolt/gerjedt, hogy az embernek szinte kifolyt az agya tőle.

Amellett, hogy a koncert a csapat legfogósabb, legjobb dalaiból nyújtott át egy csokorra valót, még az összes, szokásos közönséghergelő showelemet is bedobták. Joel már a koncert közepén, az ötödikként elővezetett Girls in Black alatt körbevitörliázott a publikumon egy road nyakában ülve, majd szépen szét is vert egy sörösdobozt a fején, ahogy az már csak lenni szokott. Persze semmi új sincs tőlük az ilyen-fajta kis produkciókban - tényleg évek óta dobják be ezeket a koncerteken - de egész egyszerűen az egész banda olyan mániákus energiával nyomja végig minden egyes fellépését, hogy egyáltalán nem hat erőltetett egyik akciójuk sem. Ahogy a nagy példakép, Angus, úgy Joel és a többiek is minden egyes koncert első pillanatában igazi rock and roll vadállatokká lényegülnek át, és úgy szántják fel a színpadot, hogy közben páriát ritkító feszességgel tolják a boogies rock and rollt.

A sallangmentes, kiváló muzsikát pedig szinte üresjárat nélkül csavarték az arcunkba, a dalokba illesztett, hosszú szó-lóblokkoknak köszönhetően így annak ellenére is 80 perc fölé csúszott a műsoridő, hogy csak 12 dalt játszottak. Ezek között ott volt a rock and roll életérzés himnusza, a Too Much, Too Young, Too Fast, a mocsok fogós Breakin' Outta Hell meg a felülmúlhatatlan Stand Up For Rock And Roll is. Az It's All For Rock And Roll alatt Joel szokás szerint kikevert a banda tagjainak négy Jack-kólát, meg egyet Lemmynek is, amit aztán a közönség soraiban fogyasztott el valaki, de nem maradhattott el a nyakba ülők felé történő szokásos sördobálás sem.

Az i-re a pontot a Runnin' Wilddal záró, háromszámos ráadással tették fel, a végén pedig az Akvárium közönsége akkora adag pozitív energiával - meg annyi sörrel - feltöl- tekezve távozhatott, mintha nem is egy borongós kedd este, hanem egy nyári fesztivál ért volna véget. Rock 'n' roll for life! ■

RIVERS OF NIHIL CYNIC BEYOND CREATION

BP., DÜRER KERT

SZÖVEG: GÁTI VIKTOR

A zseniális, Agresszív Progresszív elnevezésű turnécso- mag négy kiemelkedő zenekarral - közülük három az USA-ból, egy Kanadából származik - érkezett Euró- pába, így Magyarországra is: a főzenekari státusz a Rivers Of Nihilnek jutott, őket a sokak által a technikás death metal keresztpárájának tartó Cynic, a Gorguts és a Voivod honfitársa, a Beyond Creation valamint a bő évtizedes pihenőből visz- szatért Dáath kísérte. Utóbbi horda műsorát sajnos teljes egészében lekéstem, pedig a karrierje első hét évében négy minőségi albumot készített, majd visszatérését követően egy felfrissült felállással és egy szimfonikus hatásokkal megerősít- tett koronggal előrukkolt tech-death fenomén minden bizony- nyal alaposan odatette magát.

A Beyond Creation előadását már lelkes izgalomtól fűtve vártam, ugyanis a kanadai négyes zenéjét a 2011-es bemutat- kozó nagylemez (melyet egy EP előzött meg 2009-ben) óta nagyra tartom. A Simon Girard énekes/gitáros vezetésével készült korongok egyszerre epikusak, drámaiak, komplexek és dallamérzékenyek, eközben a komponálás során példaér- tékűen alkalmazzák a progos/technikás DM arany szabályait, a kifinomultság mellett ugyanakkor elkerülve a túlzott, öncé-

lú virtuozitást. Dalaikban egyebek mellett főképp a Death és az Opeth, továbbá a modern amerikai DM iskolája köszön vissza. A felvillanyozó hangulatban telt, nagyjából félórás játékidőt részemről dupla ennyire is felhízlalhatták volna, ám így csupán a leginkább bejáratott szerzeményeknek jutott hely, köztük a legutóbbi lemez, az Algorhythm címadó- jának, a fokozott lelkesedéssel fogadott Coexistence-nek és a közönségkedvenc Omnipresent Perceptionnek. Bár konkrétumokat még nem lehet tudni, bízom benne, hogy hamarosan érkezik a hét(!) évvel ezelőtti hármast LP folytatása!

A Cynic színpadra lépésével egy merőben más atmoszfé- ra kerítette hatalmába a koncerttermet. Az elévülhetetlen mestermű, az 1993-as bemutatkozás Focus valójában a death metal elvontabb megközelítésű megújításaként írható le, ám a folytatásban Paul Masvidal és társai mindinkább egy föld- től elrugaszkodott, álomszerű zenei világ megalkotásába és fejlesztésébe fogtak, melynek több - de túl ritkán napvilágot látott - nagy horderejű lenyomatát készítették el, különösen a 2008-as Traced In Air, a 2014-es Kindly Bent To See Us és a 2021-es Ascension Codes albumokat. (Az utóbbi borítójá- nak születését bemutató video megtekintése rokonszenvtől függetlenül ajánlott.) A Cynic előadását számonként váltako- zó, látványos, olykor finoman megalománizált háttérképek kísér- ték, igazodva ahhoz, hogy melyik dal melyik albumon szere- pel. Egy kép felidézte a Cynic másik két korábbi alappillére, Sean Reinert dobos és Sean Malone basszusgitáros emlékét, akik tragikusan fiatalon távoztak az árnyékvilágból. Paul éteri hangja végig el volt torzítva a Focuson megismert effekttel, ami egyes daloknál némiképp feszélyezőnek érződött szá- momra. A setlistben a Traced In Air dominált, a nyitó Nunc Fluens és az űr egy szörnyen-felemelően távoli szegletébe elrepítő The Space For This finálé foglalta keretbe a műsort. A Focus az egyik legerőteljesebb fúziós hatásokkal felruhá- zott tétel, a Textures képviselte. Ember legyen a talpán, aki képes tartani a lépést ebben a nótában, de általánosságban elmondható a Cynic zenéjéről, hogy elképesztő ütemek és ritmusképletek tömegeit vonultatja fel, az összehatás mégis képes könnyed, utaztató lenni. Mondanom sem kell, őket is nagy örömmel nézném meg újra.

A Rivers Of Nihilen nehezen tudok kiigazodni. 2023-ban leigazoltak egy kiváló énekes/dalszerzőt: a Zahorán Csabi (jelenleg Ektomorf) amerikai alteregójaként festő Andy Tho- mas egy időre eredeti zenekara, a prog-death kiválóság Black Crown Initiate sorait is otthagyták Adam Biggsék kedvéért. Az első két lemezén az arcleolvasztást az előtérbe helyezett brigád harmadik nekifutásra elkészített egy prog-fúziós DM remekművet a Where Owls Know My Name képeben, majd azt képes volt megközelíteni a The Work című folytatással. A jelek szerint a hamarosan érkező új lemezzel a csapat újradefiniálni kívánja magát: az anyag a zenekar nevét viseli, tartalmaz egy Rivers Of Nihil című számot, és az eddigi beha- rangozók alapján ismét inkább a korai időszakra jellemző, archa mászó megközelítésre helyezték a hangsúlyt, de termé- szetesen nem feledkeztek meg az azóta szerzett dalszerzői tapasztalatokról sem. Mindez visszaköszönt a színpadon tapasztaltakban: a bombasztikus hangzással kísért előadás- ban a lökeshullám szerű mélyek és a végletekig torzított zúzdák domináltak, ehhez jött hozzá Biggs sematikus böm- bölése, amelyek összességében egy eléggé lapos alaphangu- latot teremtettek számomra. Ezt a műsor második felében sűrűbben a deszkákon termelt szaxofonos és Jared Klein dobos továbbá Andy egyes villantásai tudták valamelyest felrázni, ám elsősorban persze az 'Owls' dalai. Úgy gondolom, érdemes lenne Thomasnak több teret adni, a színpadon és a stúdióban egyaránt. Utóbbi talán már meg is történt az új album eddig nem hallott tételeiben, és esélyes, hogy ha job- ban összeírja ő és a csapat, ez élőben is jobban megmutatkozik majd. Kiderül...

Tömény, súlyos, változatos, bizonyos tekintetben kiemelt jelentőségű este volt ez. ■

GODSMACK P.O.D. DROWNING POOL

BP., BARBA NEGRA

SZÖVEG: SZÉNÉGETŐ RICHÁRD
FOTÓ: GYURICZA FERENC

A mikor még csak hallottam, fél füllel, hogy ez a csomag így, ezzel a hármassal Európába jön és bizony a kevés állomás egyike pont a Barba Negraban lesz, nem tagadom, majdnem megkönyyezttem. Tudtam: ez tipikusan az az este lesz, amikor az ember ha akarja, ha nem, tizenhat éves lesz újra! Aztán persze kicsit beárnyékolni látszott az estét az, hogy a Godsmack fele szó nélkül lecserélődött, a P.O.D. tíz dalt, a Drowning Pool meg csak hatot kap majd. De kérem, ez pont tizenhat dallal több mint ha nem is jönne, így a részvétel nem volt kérdés!

Szerencsésen, egy Godsmack meet & greettel indult az este, ami megalapozta a hangulatot bőven. Beséltünk aztán a Red Stage-be és majdnem infarktust kaptam a merch árakon, majd nyugtáztam magamban, póló nélkül is frankó lesz az egész buli!

A Drowning Pool a Kiss I Was Made For Loving You-jára minden cicoma nélkül felsétált a színpadra és némi szöszmötölés után belekezdtek a Sinnerbe, ami

meg is adta a kezdőlökést. Kicsit tompán indult a buli, mind a sound, mind a zenekar részéről, de a dal végére minden magára talált és gyorsan elfelejtettem, jó két évtizedet késett ez a találkozás. Nyilván a Step Up, mint elsőnek érkező sláger már tényleges ovációt kapott, ahogy a (sajnálatos módon) a 37 Stitches helyére bekerülő Billy Idol-feldolgozás, a Rebel Yell is. Sajnáltam ezt a cserét, bármennyire jól nyomták, hat dalban szerintem nincsen helye covernek. A set végén érkező Bodies természetesen népünnepély feelinget hozott, ami persze borítékolható volt.

Bár nem volt tökéletes az első találkozás a DP-vel, mégis azt éreztem, a P.O.D.-nek nem lesz könnyű dolga. Sonny Sandoval és szabadschapata azonban nem volt annyira zavarban, mint a DP, ugyanis rögtön bekezdtek a kedvencemmel tőlük és a (Here Comes The) Boom megadta az alaphangulatot annyira, hogy innentől, kis túlzással persze, mindegy lett volna, mit játszanak. Az első pillanattól remekül dörrent meg a buli és

a tavalyi, kiválóan sikerült Veritas lemez veleje, négy dal is műsorba került. Persze, túlzásnak tűnhet, ha tíz számból négy „friss” szerzemény, de ennél valószínűleg nehezen tudták volna nagyobb létszámú, de műértő közönség előtt promózni a lemezt. (Pont ezért volt furcsa, hogy a pultnál sem CD, sem LP nem volt kapható.)

Egyértelmű volt, hogy a négy új dal, de főleg a Drop és az Afraid To Die remekül működik élőben és a közönség is abszolút vevő volt rájuk. Nyilván nem vehették fel a verseny olyan generációs slágerekkel, mint a Youth Of The Nation, vagy a Satellite és az Alive, mégis azt éreztem, kevés banda új dalai felé fordulnak ennyire őszinte érdeklődéssel és örömmel egy-egy koncerten. Az est egyik kedvenc pillanata volt számomra, amikor nagyon kedves ismerősem a buli előtt mondta: „P.O.D.? Ja, van két-három jó daluk”, aztán amikor már az Afraid To Die ment, akkor helyesbített: „Na jó, úgy tűnik, van az tíz is!” Szerintem ennél nagyobb elismerés nehéz bezsebelni egy olyan estén, amikor nem te vagy a főszereplő! (Bár nálam elvitték a prímet.)

Az, hogy bejelentés nélkül eltűnt a képből Shannon Larkin és Tony Rombola, minden volt, csak pozitív előjel nem. Persze, Sully Erna és Robbie Merrill maradt a fedélzeten és a pótlás sem akárhonnan jött, a kommunikáció, vagyis annak hiánya miatt felszadt a szemöldököm. Sam Koltun egy kiváló gitáros, a Faster Pussycat miatt eleve képből volt nálam, Will Hunt pedig már csak az Evanescence miatt is szintén évtizedes kedvenc, mégis voltak bennem kételyek, mint később kiderült, nem is alaptalanul.

Az időutazásra vett setlist a visszafelé számolással nagyon jó ötlet volt, az pedig már a Surrender alatt egyértelművé vált, hangzásban nem érhető tetten, hogy ez itt most csak egy „fél Godsmack”, vagyis nem volt elgagyizva a dolog.

Ahogy haladtunk visszafelé az időben, ami ki nem mondvá a harmincadik évforduló miatt lehetett, mely tény még szomorúbbá teszi ezt a kavarást, érezhetően forrósodott a hangulat is a Red Stage-en. Viszont ezidőtájt volt egy-egy olyan „apróság”, amire utaltam az előbb. Bizonyos tételek lassabban szóltak meg és bizony olyan volt, mintha nem direkt lenne így, meg néha Sully hangja meg-megbicsaklott a csökkentett tempó miatt és nem hozta azt a katarzist, amit kellett volna. Nem vált zavaróvá ez sosem, de véleményessé mindenképpen. Hogy fordulhat elő ilyen egy ennyire profi gépezetben? Szerencsére gyorsan túl tudtam lépni ezen és inkább élvezni a zenét akkor is, ha hatalmas kedvenceim maradtak ki a setlistből.

A buli utolsó harmadára viszont tényleg nem tudok kisebb jelzőket használni, mint a népünnepély. Az első hazai koncert örökre emlékezetes marad, mert az első volt, a másodikat, mint utólag kiderült, tüdőembóliával hallgattam végig, ez a harmadik pedig ugye a keverések miatt is megjegyzendő lenne. Viszont az a helyzet, bármennyire is szeretnék okoskodni, megfejtani, egyszerűen képtelen vagyok rá. Ez az este kiváló volt, minden esendősége és emberi mivolta ellenére, vagy inkább pont ezért! Az, hogy láttam Sullyt és Robbie-t meghatódni egy közel telihátas Godsmack tetkótól, vagy az, hogy sokadszorra is őszintének tud hatni, minden giccsparádé ellenére egy Under Your Scars és letépni a fejem egy I Stand Alone, mindenért kárpótol.

Sokat gondolkodtam, a 25 év rajongás mondatja-e ezt velem, vagy pedig tényleg ennyire jó buli volt? Ám a végén arra jutottam, hogy teljesen mindegy. Rajongó vagyok és szubjektív, ez pedig már nem fog változni. Aki ott volt, szerintem egyetért velem: Igenis, lehetséges az időutazás. Bármikor ismétélünk, ha a közelbe jönnek! ■

A LEGHANGOSABB ROCKMAGAZIN!

HAMMER
W D

"YOUR CRIES ARE IN VAIN
I CAN HELP WITH YOUR PAIN
THE ARRANGEMENTS ARE MADE
YOU WILL DIE BY MY BLADE"

RAXON

A TÁMOGATÓI PÓLÓKAT

ÉS A MÉG ELÉRHETŐ GYŰJTŐI CSOMAGOKAT
KERESD A HONLAPON!

WWW.HAMMERWORLD.HU

ALIEN WEAPONRY

MAORI HARCOSOK A ROCKSZÍNPADON

A groove metal színtér egyik legizgalmasabb zenekara a jelenleg már harmadik nagylemezénél tartó új-zélandi Alien Weaponry. Nemcsak azért különlegesek, mert a zenekart egy testvérpár, a dobos Henry Te Reiwhati de Jong és a gitáros-énekes Lewis Raharuhi de Jong hozta létre, akik a 2010-es indulásuk idején mindössze tíz- és nyolcévesek voltak, de abból a szempontból is, hogy zenéjüket maori törzsi elemekkel színesítik. Mindez a bő egy hónapja, március végén megjelent Te Rā című albumon is érvényesült. Gyuricza Tamás Marcell a zenekarhoz 2020-ban csatlakozott Tūranga Porowini Morgan-Edmonds basszusgitárossal beszélgetett.

SZÖVEG: GYURICZA TAMÁS MARCELL · FOTÓ: KIADÓI ARCHÍVUM

Annak idején, amikor indultatok, a rockvilág valószínűleg csodabogárként tekintett rátok, hiszen itt Európában nem sok új-zélandi zenekart ismerünk, olyat pedig, amely maori zenei elemeket és nyelvet használ, rajtatok kívül egyet sem. Érzitek ennek a csodabogár jelenségnek bármi jelét is?

„Természetesen. A maori hatás minden egyes alkalommal szóba kerül, ha interjút adunk, s a rajongók is gyakran előhozzák, hiszen az emberek többsége valóban úgy van vele, hogy ez valami különleges. Ha magáról a maori népcsoportról nem is tudnak sokat, a hakát, a tradicionális harci táncunkat azért nagy eséllyel nagyon sokan ismerik. Van ugyanis egy híres amerikai foci csapatunk,

amely tagjai a meccsek előtt be szokták mutatni. Ezt elég jól felkapták a tévécsatornák, és online térben is nagyon gyorsan elterjedt a híre. Talán tíz éve kezdődött, és azóta már nemcsak az amerikai focicsapat jár el így, hanem más sporteseményeknél is előfordul.

Mi is mutatunk be hakát, amikor olyan helyen lépünk fel, ahol nem tudjuk biztosan, hogy mire számíthatunk. Ahogy kísétálunk a színpadra, s elkezdjük a hakát, mint tettük Magyarországon is, amikor a Gojira előtt léptünk fel, azonnal felfigyelnek ránk az emberek. Sokan úgy vannak vele, hogy nem tudják mi az, de tetszik nekik. Azt a kifejezést szoktam használni, hogy bekapcsol a majom üzemmód az agyukban, ez ugyanis egy ösztönből fakadó dolog. Az emberek nem tudják, hogy mit énekelünk és miért vannak

a mozdulatok, de utánoznak bennünket, velünk együtt csinálják. Ez olyasmi, mint a zene, amit a világ nyelvének is nevezhetünk, hiszen azt mindenki érti. Imádjuk, ha a hakát velünk együtt járja a közönségünk. Nagyszerű dolog, hogy az emberek, akik közül sokan talán akkor találkoznak vele először életük során, kapcsolód-
nak hozzánk.”

Mekkora közösséget jelent a maori népcsoport Új-Zélandon, s milyen helyzetben vannak a maori őslakosok?

„Szerintem nagyjából egymillió maori él Új-Zélandon, ami ötmillió lakosú ország. Ebből látható, hogy mekkora arányt képezünk a teljes népességen belül. A második legnagyobb maori közösség Ausztráliában található, ugyanis a jobb lehetőségek miatt sokan átköltöztek oda, de a világ számos pontján élnek még maori emberek. Többször előfordult a turnéink során, hogy egy-egy koncerten a közönség soraiban valaki a magasba emelt egy maori zászlót. Nemrég jöttünk haza az Egyesült Államokból, az ottani utolsó koncertünkön, amit Las Vegas-ban adtunk, láttunk pár embert, s előtte New Yorkban is.”

Az, hogy két híres színész, Russell Crowe, illetve Jason Momoa is maori származású, hozzájárul ahhoz, hogy a világ többet tudjon meg a maori népről?

„Igen, Jason Momoa én magam is sokszor hivatkozom, hiszen ő többször bemutatta már a hakát a vörös szőnyegen, ezzel is segítve, hogy az emberek jobban megismerjenek bennünket. Jason Momoa gyakran jár Új-Zélandon, forgat is itt, de pihenni is szokott ide jönni. Van még egy híres színészünk, Temuera Morrison, ő volt a Star Wars filmekben Boba Fett és Jango Fett, s lényegében az összes klont ő játszotta. Őt is gyakran lehet látni, sokszor Jason Momoa-val együtt. Van még egy híres rendezőnk is, Taika Waititi, aki a Marvel Stúdióknak dolgozik, ő szintén maori származású. Neki köszönhető, hogy pár filmben maori akcentus is hallható. Valójában tehát több olyan híres ember van, aki hozzájárult ahhoz, hogy a világ többet tudjon a maorikról.”

Groove metal zenét játszatok, maori hatásokkal. Miért éppen a groove metal lett az alap?

„Tudod, ez elég érdekes dolog, mert nagyon sokféle jelzöt kapunk már. Neveztek már bennünket nu metal zenekarnak, de mondták ránk azt is, hogy metalcore-t játszunk. Mi nem nagyon szeretjük ezt, hiszen a zenénk dalról dalra változik. Ha ránk teszel egy cédulát, és annak a stílusnak a kedvelője az alapján a jelző után kezd el érdeklődni irántunk, de éppen egy olyan dalunkat hallgatja meg, ami másik műfajhoz áll közelebb, az lehet, hogy kiakad. Mondhatja azt, hogy ez a dal egyáltalán nem olyan, mint amilyennek várta. Ezzel elég hamar kellett a zenekarnak szembesülnie, legelőször ugyanis a thrash műfajához sorolták az Alien Weaponryt. Volt egy turnénk Kerry Kinggel, és ott nagyon sok old school thrash rajongó csak állt, és nézett, hogy ez valóban thrash zenekar lenne?”

De ugyanígy voltunk a nu metal jelzővel is, sosem értettük, hogy miért soroltak oda bennünket. Talán az ének ritmusa miatt? Lehet, hogy vannak, akik azt hiszik, hogy a tradicionális maori vokálok valójában rap betétek? Mi viszont sosem tartottuk magunkat nu metal zenekarnak. Nem barátaim, mi groove-osok vagyunk, ahogy te is mondtad, de ez egyáltalán nem jelenti azt, hogy mindig ugyanahhoz a recepthoz ragaszkodunk. Úgy rakjuk össze a dalainkat, ahogyan éppen jónak látjuk. Ezért könnyen előfordulhat, hogy a következő dalunk egyáltalán nem hasonlít az előzőre.”

A maori elemek a Sepultura hatására kerültek be a zenétekbe?

„Sokan gondolják így, de ez bonyolultabb történet annál. Azt én is elismerem, hogy a Sepultura volt az a zenekar, amely nagyon jó érzékkel színesítette törzsi elemekkel a zenéjét, de aztán sokan mások is ugyanezt tették. Őszintén szólva, én sokáig nem is ismertem a Sepultura dalait. Előbb hallottam az Alien Weaponry első

albumát, mint bármelyik Sepultura-dalt. Mivel nem vagyok alapítója az Alien Weaponry zenekarnak, ezért nem biztos, hogy erre a kérdésre én fogom a legjobb választ adni, de úgy tudom, hogy a Lamb of God és a Gojira hatására kezdtek el a testvérek zenélni. Persze, a Sepultura is remek dolgokat csinált, és nagyon becsüljük őket, de nem mondanám, hogy közvetlen hatásuk lett volna az Alien Weaponry hangzásának kialakulására.”

Neked ki volt a példakép?

„A Trivium. Ezért is készült el a 1000 Friends című dalunk, aminek én vagyok a szerzője. Ez egy Trivium ihlette dal, amolyan tisztelgés előttük. A metalon kívül pedig a híres filmzeneszerző, Hans Zimmer a legnagyobb kedvencem. Nagyon szeretem a filmeket, talán még a zenénél is jobban, és Hans Zimmernek nagyon fontos szerepe volt abban, hogy zenész lettem. Azért kezdtem dalokat írni, mert nagyon tetszettek az ő zenéi.”

A két testvérnek az apja is zenész volt. Vele mi a helyzet ezen a téren?

„Apám szintén gitáros volt, de nem olyan szinten, mint Henry és Lewis családjának tagjai. Az én apám egy nagy családból származik, tizenhárman voltak testvérek, ő volt a legidősebb köztük. Mindannyian nagyon szépen énekeltek, mondhatni, olyan volt a papám családja, mint egy zenekar. Az apám egy helyi zenekarban is játszott, de nem volt olyan híres, mint Henry és Lewis édesapja. Az anyukám szintén énekes volt, szóval én is zenész családban nőttem fel.”

A szüleid szerették volna, hogy zenélj, vagy magadtól döntöttél így?

„Egy kicsit mindkettő. Amikor hatéves voltam, azt szerették volna, ha megtanulok zongorán játszani. Először klasszikus képzettségű zongorista lettem, majd 11 évesen megkérdeztem az apámat, hogy játszathatnék-e én is gitáron, mivel gyakran láttam őt zenélni, és én szerettem volna. Így azután, hogy közel hat éven keresztül tanultam zongorázni, elkértem az egyik gitárját. Sokáig foglalkoztam is mindkettővel, de a zongorát nemrég abbahagytam. Tudok még dobolni, és néhány további hangszere is játszom. Egy kicsit olyan vagyok a zenében, mint egy Jolly Joker, aminek most veszem igazán nagy hasznát.”

Vannak még metalzenekarok Új-Zélandon?

„Igen vannak. Akadnak köztük nagyon jók is. Az egyik legjobb a Shepherds Reign, hamarosan velük megyünk közös új-zélandi turnéra. Felkértük őket, hogy legyenek az előzenekarunk, mert tényleg nagyon jók. Azt szoktam mondani, ha szereted az Alien Weaponryt, akkor őket is fogod, hiszen majdnem ugyanabban a stílusban zenélnek, mint mi, csak náluk a maori helyett szamoai hatások épülnek be a dalokba. Nagyon szeretem a Pull Down The Sun zenekart is, akik szintén maorik. Ha kedveled a Gojirát, akkor ajánlom, hogy hallgasd meg őket is. Igen, Új-Zélandon elég erős a metalszíntér, csak sajnos ez egy kis ország.”

Eddig három albumotok jelent meg. Hogyan jellemeznéd őket?

„Az első Alien Weaponry-albummal friss vért kapott a metal, mert előtte ilyen típusú zenét még senki sem játszott. Az emberek nagyon jól fogadták, annak ellenére is, hogy az még nem volt kiforrott stílusú album. A srácok még nagyon fiatalok voltak akkor. A második amolyan kísérlet volt arra, hogy technikásabb irányba mozduljanak el, és megmutassák a világnak, hogy már nem 15 éves gyerekek. A harmadik album, a Te Rā valahol a kettő között helyezkedik el. Próbáltuk a két albumot egybegyúrni, ötvözni az erőnyeiket, értékeiket. Azt az egyszerűséget, ami az első album kapcsán megfogta az embereket, s azt a technikai tudást, amit a második albummal képviseltek.

Azt szerettük volna jelezni, hogy felnőttünk a feladathoz, és tudunk olyan jó, fogós dalokat írni, mint amilyenek az első albumon szerepeltek, de azt is meg akartuk mutatni, hogy már jobb zenészek

vagyunk, mint akkor. Azt, hogy felnőttünk, az életkorunkra is értem, hiszen már nem 15 éves aranyos tini srácok alkotják a zenekart. Én 25 éves vagyok, Henry is éppen ma lett annyi. Eredetileg ő adott volna neked neked interjút, de miután azt erre a napra szervezte le a kiadó, megkért, hogy vegyem át tőle. Szóval mondhatjuk azt, hogy a születésnapja miatt kivett egy szabadnapot.” *(nevet)*

A Te Rā szerintem az eddigi legsúlyosabb Alien Weaponry-album. Te is így látod?

„Igen, szerintem is az. Ez köszönhető annak, amiről az imént beszéltem, de a producerünk, Josh Wilbur is sokat segített abban, hogy szintet lépjen a hangzásunk. Josh egy veterán producer, aki nagyon sok remek metal zenekarral dolgozott, és rengeteg nagyszerű albumon szerepel a neve. A dalírás is változott, már nemcsak C-dúrban írjuk a dalokat, hanem A-ban is, ettől szintén súlyosabb lett a zenekar hangzása. A gitárhangelésnél is hasonló utat jártunk be, és persze Lewis hangja is rengeteget változott, hiszen már nem az a 15 éves kölyök, aki az első album idején volt. Lewis sokkal többet üvölt a harmadik albumon, ugyanakkor az énekében sokkal több a melódia és a dallam. A dalszövegek viszont egy kicsit sötétebbek, mint korábban. Az első két album óta rengeteg dolog történt a világban, ez természetesen ránk is hatással volt. Igen, egyet kell értenem veled, hogy a Te Rā az eddigi legsúlyosabb Alien Weaponry-album, amit az elmondott dolgok együtt eredményeztek.”

Korábban említetted a Lamb Of Godot, mint egyik fő hatásotokat. Az új albumon van egy dal, a Taniwha, amiben a Lamb Of God énekese, Randy Blythe működik közre. Milyen érzés volt vele együtt dolgozni?

„Ez egy véletlen történet. Szerintem azt már mindenki tudja, hogy Lewis egyik kedvence zenekara a Lamb of God. Nagyon sokat jelent neki, rengeteget hallgatta őket, amikor nehéz dolgokon ment keresztül az élete. Azt azonban nem tudtuk, hogy a Lamb Of God tagjai is kedvelnek bennünket. Ez úgy derült ki, hogy készült róluk egy dokumentumfilm, amelyben Randy rólunk is beszélt. Elmondta, hogy ismer bennünket, és követi a munkásságunkat. Mindez akkor történt, amikor éppen a Te Rā album dalain dolgoztunk. Vezetés közben, az autóban hallgattam a demókat, és a Taniwha dal kapcsán egyre csak azt éreztem, hogy hiányzik belőle valami. Talán még egy versszak, amihez jó lenne egy másik énekhang. Ekkor jutott eszembe Randy. Ráírtam az Instagramon, de a srácoknak nem áruoltam el, hogy ne érezzenek csalódást, ha mégsem fogadná el a felkérést. Randy azonban igen mondogott. Kérte, hogy küldjem el neki a dalt, s ha úgy érzi, hogy illik hozzá a hangja, akkor szívesen szerepelne benne. A testvéreknek csak akkor szóltam róla, s látnod kellett volna az arcukat. *(nevet)*

Ez még az előtt történt, hogy Josh Wilbur elfogadta volna a produceri felkérést. Ha valaki nem tudná, ő több Lamb of God albumon is dolgozott, vagyis nagyon régóta ismeri Randyt, ami csak könnyítette a helyzetet. Randy ugyanis pont turnén volt, amikor Te Rā album felvételei készültek, így nem tudott eljönni a stúdióba, hogy felvegye a saját részét. Josh azonban vállalta, hogy elrepül hozzá, így végül Randy saját hálózataiban rögzítették az énekét. Nagyon jó volt vele dolgozni, még azt is elvállalta, hogy szöveget írjon a dalhoz. Teljesen rábíztuk a dolgot, mert tudtuk, hogy bármit is hoz ki belőle, biztosan jó lesz, de végül még annál is jobban sikerült, mint vártuk. Nagyszerű lehetőséget jelentett ez a zenekarunk számára.”

A Taniwha szinte már death metal dal. Várható, hogy a jövőben még inkább ebbe az irányba léptek tovább?

„Igen. Tudod, az az izgalmas a dologban, hogy nem te vagy az első, aki szerint a Taniwha death metal. Ez azért érdekes, mert semmi ilyesmi gondolatunk nem volt, amikor írtuk, egyszerűen csak azt csináltuk, amit jónak éreztünk. A Taniwha egy egészen különleges szám lett. Ott van benne az Alien Weaponry dallamossága, amit várnak tőlünk az emberek, de van benne death metal is, s persze Randy hangja, ami még súlyosabbá teszi a dalt. Szerintem lesznek még hasonló megoldásaink, mert a Taniwha nekünk is tetszik, s a közönség is jól fogadta.”

Nagyon fiatalok vagytok, és nagyszerű sikereket értetek el. Díjakat kaptatok, a Guns N' Roses előtt adatok koncertet, turnéztatok Amerikában, Európában. Ez mind nagyon szép, de mit kellett feláldoznotok azért, hogy ezek megvalósuljanak?

„Nekem valójában nem túl sokat, mert én csak később léptem be a zenekarba, de azért az egyetemem ott kellett hagynom. Pont egyetemre jártam, amikor felkerestek a srácok, és arra kértek, hogy csatlakozzak hozzájuk. Kérdeztem is őket, hogy szerintük tudom-e majd folytatni a tanulmányaimat. Őszinte választ adtak, azt mondták, szerintük nem lesz rá időm. Én pedig döntöttem, otthagytam az egyetemem.

Ami a testvéreket illeti, ők sokkal többet áldoztak fel az életükből az Alien Weaponry miatt. Ugyanabba a középiskolába jártunk, láttam, hogy már a zenekar egészen korai időszakában, még az első album, a Tū megjelenése előtt is milyen elfoglaltak voltak. Előfordult, hogy korábban leléptek a suliból, s az is, hogy egész napokat lógtak el. Mindezt azért, hogy tíz ember előtt lépjenek fel.

Szerintem nagyon sok ember úgy gondolja, hogy a de Jong testvérek egyetlen este alatt váltak sztárrá. Ez azonban nem igaz, nagyon sokat dolgoztak még azelőtt, hogy bárki is ismerte volna a nevüket. Rengeteget gyakoroltak, utazgattak össze-vissza az országban, s ezért persze lógtak is az iskolából. Úgy tudom, egyszer még be is hívta őket az iskola vezetősége, hogy elbeszélgesse velük. Azt mondták nekik, választaniuk kell a tanulás és a zenekar között. Egyértelmű volt, hogy mit feleltek, szerintem Lewis nem is fejezte be a középiskolát, csak a zenekarral és a munkájával foglalkozott.

A de Jong testvérek tehát nagyon sok mindent feláldoztak az életükből. Rengeteg munkát fektettek bele a zenekarba, s szerencsájuk is volt. Szerencse nélkül ugyanis nincs siker. Bármennyit dolgozol a siker érdekében, ha nincs szerencséd, szinte biztos, hogy nem fog működni.”

Eddig két alkalommal léptetek fel Magyarországon, egyszer egy kisebb klubban, egyszer pedig a Gajira előtt, ahogy azt már említetted. Mikor lesz a következő alkalom?

„Remélem, hogy hamarabb, mint gondolnánk. Amikor a Gajira előtt léptünk fel, nagyon jól éreztük magunkat Budapesten. Volt egy kis időnk, próbáltuk felfedezni a várost. Éppen akkor volt Forma-1-es futam Magyarországon, minden tele volt turistákkal és kiállított versenyautókkal. Bárhova mentünk a belvárosban, mindenhol éreztük azt a nyüzsgést, amit a Forma-1 okozott. Nem tudom, hogy mikor lesz a következő Európa-turnénk, de miután itt az új album, hamarosan annak is el kell jönnie. Én szeretnék visszamenni Budapestre, és remélem, hogy sikerülni is fog.” **HW**

A Szigorú Szamuráj közbelép!

Manapság már senkinek nem újdonság egy-egy metalosított popdal, viszont még mindig nagyon ritka az, ami tényleg jól meg van csinálva, nem csak úgy tessék-lássék van eljátszva! A Continoom viszont megmutatta, igenis lehet ebben a „műfajban” még napjainkban is újat mutatni, ráadásul a rendre teltházak bulik azt jelzik, a közönség is ráérezett erre. Arról, miként is léptek erre az ösvényre, a zenekar énekesét, Schrott Petit kérdeztem!

SZÖVEG: SZÉNEGETŐ RICHÁRD · FOTÓ: ZENEKARI ARCHÍVUM

Árul el nekem, egy aktív, saját dalokat író zenekarnak miért jut eszembe popcovereket csinálni, olykor, már elnézést a jelzőért, vállalhatatlan dalokból?

„Fura, de pont ez mentette meg a zenekart attól, hogy Oslóba költözünk. *(nevet)* 10 évig rendületlenül töltük a saját számokkal. Rengeteg energia, pénz, küzdés. Egy szintnél tovább nem tudtunk lépni. Azután jött a válság, amire majdnem rámentünk. Keresünk a jó közösségi médiás tartalmakat, ötleteket. Már régebben motoszkált a fejemben a Szomorú szamuráj metalverziója, és most végre elkészült. Poénból, kontent gyanánt. Aztán olyan jó visszajelzések jöttek, hogy lett még egy, és utána még egy, és...”

Honnan veszitek az ihletet a repertoárhoz?

„A tinikorunkból. *(nagyot nevetünk)* A sulibulikban üvöltött dalokat kerestük meg a fejünkben, amiket én special rockerként nem is szerettem, de mindenki kívülről fújta, mert mindenhol ez folyt. Azóta persze gyűjtöttünk egy listát, aminek a kiegészítésében a közönség is nagyban segített.”

De vissza a mostani projekthez! Januárban megjelent egy EP-tek három feldolgozással, de már jóval több van ennél. Várható, hogy egy lemeznit is kiadjatok ezekből?

„Igen. Tervezzük, hogy dalonként jelentjük meg, ahogy ezt sokan mások is teszik. De fent lesz egyben is, valami extra kíséretben.”

Mennyi meló egy ilyen covert összerakni? Ha jól sejtem, nem sokkal kevesebb, mint megírni egy-egy saját dalt.

„De, sokkal egyszerűbb. *(sejtelmes mosoly)* Itt megvan a szerkezet, a dallam, a szöveg. Csak bele kell vinnünk magunkat. Egy próba alatt összerakunk egy számot. Következően fel is vesszük. Aztán a videót. A saját ennél jóval bonyolultabb.”

Azért is kérdeztem ezt, mert én ott voltam leragadva, hogy dolgoztok a Not My War folytatásán, amikor az első ilyen eseményt bejelentettétek. A saját dalok is készülnek azért?

„Vannak. Sok. De annyira most nem készülnek újak. Most ezen a projekten dolgozunk. Élvezzük ezt is nagyon. De mindig belecsempészünk egy-egy saját dalt a repertoárba.”

Május 10-én az A38 tetőteraszán be is mutatjátok az EP-t, illetve ha jól láttam, akkor már tanultok egy nyári dalt is! Ezen az estén csak a covereké lesz a főszerep?

„Teljes mértékben retro-pop-metal van. *(mosolyog)* Ez lesz a harmadik ilyen este, azaz a Szigorú Szamuráj Éjszakája koncertsorozat 3. felvonása. Egyre jobbak a bulik, és látjuk az emberek arcán a nosztalgiával fűszerezett felszabadultságot. Mindenki énekel, és zúz. *(nevet)*

Engedj egy meg egy kérdést a végére, de én mégiscsak onnan követem a dolgaid első-sorban, így nagyon érdekelne: mi újság most a Tűzmadár háza táján?

„Ötévente van egy koncert. Így minden buli jubileum... *(nevet)* Azt nagyon szeretjük, de hogy abból működő zenekar legyen újra, jelenleg nehezen tudom elképzelni.” **HW**

legacy

A BŰN ÉS A MEGVÁLTÁS

Ha teátrális körítésű, okkult-horror tematikájú rockzenéről esik szó, akkor szinte mindenkinek a Ghost neve jut eszébe elsőként. Pedig ezen a terepen mások is szép számmal mozognak, ráadásul az irányzat gyökerei is jóval régebbre nyúlnak vissza annál, mint ami a köztudatban él. E vonal egyik jeles képviselője az olasz Deathless Legacy, akiknek új albuma március elején jelent meg. Aki a zenekar részéről a kérdéseket megválaszolta: Frater Orion, dobos és alapító tag.

SZÖVEG: SCHMIDT PÉTER · FOTÓ: KIADÓI ARCHÍVUM

Még Deathless néven alakult meg a zenekar 2006-ban, és kezdetben egy régi olasz horror rock formáció, a Death SS dalainak feldolgozásait játszották. Akkoriban még nagyon fiatalok lehettetek...

„Ő, basszus, hát nem is mondd, gondolni sem akarok rá, hogy mennyi idő eltelt már azóta. Majdnem húsz esztendőről beszélünk... Gyakorlatilag az életem felét ennek a csapatnak a tagjaként éltem le, de ennek ellenére úgy érzem, hogy a legmagasabb meghódítandó csúcsok még előttünk vannak.”

2013-ban lett a nevetek Deathless Legacy, és az első album is ekkor jelent meg, már saját dalokkal. Mennyi idő alatt állt össze ez az első nagylemezanyag?

„Az a korai időszakunk elég zűrzavaros volt, sok tagcsere is történt, még a zenei világunk is alakulóban volt, kísérleteztünk ezzel-

azzal, kerestük a saját hangunkat. Nagyjából öt esztendőbe telt, mire minden kiforrt magát, és összeálltak azok a dalok, amik aztán az első albumra felkerültek.”

A koncertjeiteken játszottok még egy-egy Death SS-dalt, vagy már kizárólag a saját szerzeményekre koncentráltok?

„Amióta nagylemezes zenekar lettünk, azóta ez már nem fér bele a koncepcióba. Kivételesen akadt mindössze néhány alkalom, még pár évvel ezelőtt, amikor két olyan single-t is kiadtunk, amiken Steve Sylvester (a Death SS énekese és fő agytrösztje) is szerepelt. Ezek megjelenése környékén valóban volt néhány koncertünk, ahol ezen dalok mellett még pár Death SS-nótát is eljátszottunk. De ezek kivételes események voltak, egyébként csak saját szerzeményeket játszottunk élőben.”

Viszonylag rövid idő alatt jutottatok el a napokban megjelent hatodik nagylemezig. A koncertezés terén is ilyen aktívak vagytok?

„Itthon, Olaszországban sokat játszunk, kimondottan aktívan koncertező banda vagyunk. Külföldre sajnos már ritkábban jutunk el, tekintve hogy a zenélés mellett mindannyiunknak civil munkája is van, amivel ezt nem egyszerű összeegyeztetni. De igyekeznénk azért e téren is előrébb lépni, és többet játszani az országhatáron túl, ha távolabb nem is, de legalább Európában.”

Olaszországon kívül egyébként a világ mely részein koncerteztetek még?

„Például Németországban a Wacken fesztiválon, aztán Belgiumban, Franciaországban, Portugáliában, illetve a 70.000 Tons Of Metal fesztiválhajón. Egyelőre ezekről tudok beszámolni, de remélhetőleg hamarosan bővülni fog ez a lista.”

Azt hiszem, az olasz lelkülettől nem áll távol az a fajta teatrális és horrorisztikus, sőt időnként bizarr önkifejezési forma, amit ti is gyakoroltok. Gondolok itt a régi klasszikus olasz horrorfilmekre éppen úgy, mint az olyan rock/metal zenekarokra, mint például az Ephel Duath, a Cadaveria vagy a Paul Chain Violet Theatre. Gondolom, a Death SS mellett ezek is hatottak rátok valamilyen formában.

„Igen, ez a legteljesebb mértékig így van. Nálunk a koncerteken a színpadi történeteknek, a vizuális megoldásoknak mondhatni egyforma fajsúlyú szerepe van a muzsikával. Tudod, valahogy úgy, mint a színpadra vitt klasszikus operáknál, ahol szintén nem választható el a zene a színészi előadástól és a látványtól.”

A meglehetősen horrorisztikus színpadi kiállások és a sötét, okkult szövegvilág miatt akadtak problémátok a mélyen katolikus országment Itáliában?

„Akadtak, persze, de messze nem annyira, mint azt a legtöbben gondolják. Tudod, az a helyzet, hogy Olaszország már messze nem az a mélyen vallásos, katolikus ország, mint ami egykoron volt. Főleg nem néhány kelet-európai állammal összehasonlítva. Jó ideje mindent megteszek pedig azért, hogy az egyház végre végre kiközösítsen, de eddig még ez sem jött össze. Képzeld el, az új album kapcsán még egy olyan kártyajátékot is készítettünk, amiben a fő cél az, hogy a papokat bűnre csábítva juttassuk őket a Pokol tüzeire... Na, a kiátkozást még ezzel sem sikerült elérni. Szóval ennyit erről.”

2020-as kiadványotok, a Saturnalia egyetlen 24 perces szerzeményből áll. Honnan jött az ihlet egy ilyen monumentális darab megírásához?

„Nos, a Saturnalia alapjaként először egy történet állt össze, ami azóta aztán már könyv formájában is megjelent – egyelőre csak olaszul, de dolgozunk azon, hogy angol verzió is készüljön belőle. Aztán ebből írtunk egy kisfilmes forgatókönyvet, ennek mentén állt össze maga a dal, végül pedig az egészhez ténylegesen is elkészítettük a videót. A megzenésített történethez a két fő inspirációt egyébként Petronius Satyriconja, illetve Apuleius Az aranyszámár című műve jelentették.”

A Death SS énekese, Steve Sylvester 2021-ben két dalotokban is közreműködött, ahogy azt az előbb már említettük. Könnyű volt rábírní őt a közös munkára?

„Nos, vele a legkorábbi idők óta nagyon jó kapcsolatokat ápolunk, még a Deathless név is tőle jött annak idején. Nem csak barátként, de egyfajta tanítómesterként, mentorként is tekintünk rá. Hosszú ideje terveztük már, hogy felkérjük valami közös megmozdulásra, és amikor végül megkerestük ezzel, habozás nélkül azonnal igent mondott. Azóta pedig a Death SS kapcsán is kialakult köztünk egyfajta szorosabb kooperáció, jelesül pár éve már én rendezem a videóikat, szóval mondhatjuk, hogy még közelebbi művészi és munkakapcsolatba kerültünk egymással.”

A szerzeményeitekben elég hangsúlyosan vannak jelen monumentális, klasszikus zenei ihletettséggű megoldások is. A komolyzene mennyiben volt és van hatással rátok?

„Igen, jelentős mértékben, azt kell mondanom. A magam részéről Muszorgszkij, Puccini, Grieg és Verdi a legnagyobb kedvenceim és hatásaim.”

Ha már a hatásokról beszélünk: rock- és metal vonalon mely előadók és zenekarok voltak rátok a legnagyobb befolyással? Magamtól én a Black Sabbath mellett még Alice Cooperre gondolnék, illetve Leif Edling zenekaraira, főleg a Candlemassra és a Kruxra...

„A zenei hatásaink köre meglehetősen tág. Ha csak a legfontosabbak akarom megnevezni, akkor King Diamond, a The Vision Bleak, a Type O Negative, és még a Ghost mindenféleképpen említést érdemelnek. A hangzásvilágunkat az ő hatásuk formálta leginkább.”

Sokan csak a Ghost kapcsán csodálkoztak rá erre a horroros-színpadias irányvonalra, holott ennek jócskán voltak már előzményei korábban is. Te magad mit gondolsz a Ghost zenéjéről és vizuális koncepciójáról?

„Mindnyájan nagyon szeretjük őket, jómagam főleg a korai anyagaikat becsülöm sokra. Remek dolog, hogy általuk végre ez az önkifejezési forma is kezdi elnyerni azt a figyelmet, amire valóban méltó. Ebben nekik elévülhetetlen érdemeik vannak. És baromi jó lenne, ha valamikor közös turnéra mehetnénk velük, ez egy nagy titkos vágyalmunk.”

A Damnatio Aeterna egy konceptalbum, aminek sztorija egy Malchrum nevű démon küldetéséről szól. Mondanál erről néhány mondatot?

„Nos, ez egyfajta ironikus történet a Gonosz igazi természetéről és az emberi gyarlóságról. Malchrum, a démon azzal a küldetéssel érkezik a Földre, hogy papokat vigyen a bűnbe, és ezáltal a Pokol bugyraiba taszítsa őket. Két célpontja is akad: az egyikük Don Bernardo, aki Malchrum fondorlatai révén végül az egyházi szertartást szentségteleníti meg, a másikuk pedig Cardelli bíboros, akit először egy örült és megszállott apácával próbál megkísérteni, ám akiről végül kiderül, hogy valójában pedofil. A történet meglehetősen szövevényes – ami a lényeg, az annak a vizsgálata, ahogyan a szent és a profán, a bűn és a megváltás, a megbocsátás egymáshoz viszonyulnak.”

A hivatalos zenekari felállás egyik tagja egy bizonyos The Red Witch nevű hölgy, aki a borítókbán és a promóciós anyagokban egyszerűen csak mint előadó van megnevezve. Mi az ő pontos feladata a zenekarban?

„Ő az, aki a színpadi produkció vizuális, teatrális részének a lelkét adja. Az ő előadása és művészete éppen olyan fontos része a műsorunknak, mint maga a muzsika, a dalok. Ahogy már mondtam is, nálunk a zene és a színház kéz a kézben jár – és ő ez utóbbit testesíti meg a jelenlétével és a színpadon bemutatott tevékenységével.”

Az album éppen egy héttel ezelőtt jelent meg. Milyenek a legelső visszajelzések?

„Nagyon jók, jobbak is, mint amire számítottunk. És az az érdekes, hogy ezúttal külföldről érkeztek a legpozitívabb reakciók. Pedig a magam részéről nagyon aggódtam amiatt, hogy az annak idején igen jól fogadott Mater Larvarum sikerei után most visszafogottabb visszhangok érkeznek majd, de nem így történt. Eddig nagyon jól alakult ez a dolog, én teljesen elégedett vagyok.”

Turnézás, fesztivállépések várhatók tőletek az idei év során?

„Fesztiválozás most biztosan nem lesz – sajnos mire kijött az album, már mindenhol összeállt a program, nincs hová beférnünk. Viszont jövőre erre mindenképpen szeretnénk erősen rágyúrni, remélhetőleg sikerrel járunk majd.” **HW**

Iron Maiden Antológia 5.

KIADÓ: POLGÁR PÉTER

ÍRTA: SCHMIDT PÉTER

A feketeöves Iron Maiden fanatikusszakértő Polgár Péter által írt és szerkesztett, nemzetközi összehasonlításban is párját ritkító alaposággal összeállított antológia ötödik része látott nemrégiben napvilágot. A kiadványnak, amely alapvetően a Di'Anno-éra utolsó időszakát – és érintőlegesen már az énekesváltást – vesézi ki, szomorú aktualitást ad Paul nemrégiben bekövetkezett halála, aminek kapcsán az utolsó oldalakon egy rövid visszaemlékezős szekció is helyet kapott.

Az immáron 200 oldalon (!!) megjelent kötet újfent iszonyat mennyiségű archív képanyagot tartalmaz: koncertfotók, színpad mögötti felvételek, turnés életképek és sok egyéb exkluzív csemege kapott helyet a vizuális gyűjteményben, amit időről időre szöveges betétek színesítenek. Turné a Judas Priest és a Whitesnake társaságában, koncertkörút Japánban, fellépés egy belgrádi fesztiválon magyar vonatkozásokkal (1981-ben, tehát három évvel a banda köztudatban élő első Vasfüggöny mögötti bemutatkozása előtt) – a zenekar igazán komoly szintlépése előtti utolsó hónapok dokumentum-kollekciója ez, maximálisan igényes kivitelben, ahogy azt korábban már megszokhattuk.

További információk és rendelés az ironmaidenant@gmail.com címen.

Tóth-Laboncz Attila – Mester Csaba

Nirvana Magyarországon

KIADÓ: MASTER-LAB COMICS

ÍRTA: UZSEKA NORBERT

Kurt Cobain, a Nirvana ikonikus énekes-gitárosa már több, mint három évtizede halott, ám hatása, legendája máig él. De azt a magyar rajongók közül sem tudja mindenki, hogy a trió valaha Budapesten is adott egy koncertet. 1989. november 21-én, a TAD előzenekaraként, a Petőfi Csarnokban. Akkor még szinte senki nem ismerte őket, ez még a Nevermind ép ésszel felfoghatatlan sikerei előtt történt, és 100-150 ember, ha látta őket azon az estén a PeCsában, és én nem voltam köztük. Még az a két főszer sem volt ott, akik ezt a képregényt alkották. Sem Pintér Miklós kollégám, aki a képregényhez írt előszavában (ill. a Grungeryn olvasható kifejtősebb, remek cikkében) ezt a teljesen valószerűtlen eseményt országunk akkori állapotával, ill. konkrétan adott nap történelmi eseményével fűzi össze: „Németh Miklós, a Minisztertanács elnöke a parlament ülésén tájékoztatta a képviselőket és a nyilvánosságot a magyar államadósság valódi mértékéről.” Mely mérték alighanem durvább összeg volt, mint amennyit aztán Cobainék kerestek...

A koncertről elsősorban Szasza és Ganxsta Zolee visszaemlékezései kerültek a képregénybe, ők ugyanis nemcsak ott voltak a bulin, de fel is léptek a The Love tagjaiként – egyiküktől még tüzet is kért Kurt, akiből aztán milliók hőse lett. Ám Labi és Mester Csaba további rétegekkel gazdagítják a sztorit: megemlékeznek a korszak honi underground életéről (kezdve a Fekete Lyukkal), és arról is, hogy a rendszerváltás körüli időszakban amúgy micsoda további nyugati underground legendák játszottak hazánkban. Pusztán ezek listája is egészen hihetetlen, mai szemmel nézve is, nem hogy az adott korban.

Konkrétan arról, hogy milyen volt Cobainék koncertje, s mivel töltötték azt a kis időt, ami Budapesten adatott nekik, nagyon kevés valós emlék maradt fenn. Van is néhány olyan részlet a képregényben, ami inkább feltételezés, „elképzeltet, hogy így esett”, de a Master-Lab Comics füzetekre jellemző örült, kitalált sztori itt nincs. Így, ebben a formában, ez a képregény bár zanzásított, mégis méltó mementó úgy egy még ismeretlen, majd a világot felforgató zenekar szinte nyom nélküli elmúlt koncertjéről, valamint az akkori honi underground színterről, mint a rendszerváltásról. Talán csak én látom így, de valahogy az az érzésem, mintha az esélyünk egy tényleg élhetőbb, emberhez méltóbb rendszerre pont úgy ment el, olyan láthatatlanul, a radar alatt, mint a Nirvana budapesti fellépése. Ámbár utóbbin csak néhányan látták őket, míg előbbit milliók várták, végül is egyik sem jött vissza ide sose...

Azt azért hozzátenném, hogy maga a képregény nem ilyen komor, ahogy merő nosztalgiázásnak sem nevezném. Inkább azt mondanám, Mester Csaba rajzai remekül ragadják meg annak a korszaknak a hangulatát, energiáit, és bár ez a füzet nem kordokumentum a szó azon értelmében, hogy akkor készült volna, amikor Cobain a PeCsá színpadán zúzott, mégis van benne annyi lélek, hogy azt merjem mondani, ezt bizony minden Nirvana rajongónak olvasnia kell.

Molnár Máté – Mester Csaba – Tóth Tibor

Road: Olasz meló a Mátrában

KIADÓ: MASTER-LAB COMICS

ÍRTA: UZSEKA NORBERT

Ez a képregény egyszerre jött ki a Road tavalyi, remekül sikerült Az utolsó rapszódia című albumával, konkrétan a CD-hez is csomagolták, ahogy egy 32 oldalas magazint is, amiben kb. mindenkit meginterjúvolt a kiadó, akinek az albumhoz köze van.

A Master-Lab Comics zenei képregényeinek zöme kisebb méretű füzet, a Road cucc azonban A/4-es, és full színes. És bár ez is kitalált történetet mesél el, nagyon is benne van a Road feeling. Nyilván, elvégre Molnár Máté basszusgitáros-énekes masszívan részt vett a sztori kidolgozásában. Mester Csaba (ex-Bedlam) pedig a rá jellemző, ezer közül felismerhető, gördülékeny és ütős stílusában rajzolta meg mindezt.

Azt minden Road-fan tudja, hogy a srácok nagy motorőrültek, és a képregényben is fontos szerep jut a kétkerekű masináknak. Ugyanis valakik ellopják a Balaton Park Circuit versenypályára érkezett, menő olasz motorversenyző, Francesco Bagnaia csuda Ducatiját, és végül a Road és csapata szerzi azt vissza. Mindeközben a Mátrában is járnak, ahonnan ugye a zenekar indult. Úgyhogy ez egy akciódús, hangulatos képregény lett, épp úgy benne van a rock & roll életérzés, mint a bandára jellemző barátságosság, ill. a Mátra szépsége.

Jay Allen Sanford

A Pink Floyd élmény

KIADÓ: COMICSMANIA

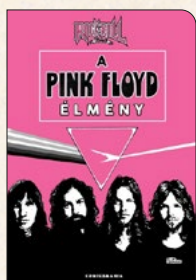
ÍRTA: UZSEKA NORBERT

A Rock'N'Roll Comics képregénysorozat Amerikában jelent meg, hozzánk csak mostanában, jóval később jut el néhány része, köztük ez a vastagabb kiadvány, mely minden idők egyik legnagyobb rockzenekarának történetét meséli el. Meghózzva fekete-fehérben, és elég erősen a sorozat címére kihegyezve a sztorit. Mert lehet, hogy a Floydról nem a rakenroll jut

eszedbe, de a tagok egyik-másika elég húzós dolgokat élt meg. Kezdve ugye az utóbbi megboldogult Syd Barrettel, az eredeti énekes-gitáros-dalszerzővel, aki látomásos zseni volt, és masszív kábítószerfüggő. A drogok miatti teljes kontrollvesztése miatt került ki a zenekarból is, és sokan vannak, akik szerint a vele készült korai, kísérletező anyagok voltak csak igazán jók. Mások persze a Barrett utáni korszakra esküsznek, amikor a basszer Roger Waters irányította a zenekart, és hozott létre szintén, de máshogy zseniális dolgokat – és rideg ürt önmaga és a csapat többi tagja között. Viszonylag kevesen

mondják azt, hogy a legjobb éra a Waters távozása utáni volt, amikor David Gilmour gitáros-énekes vezetésével slágeresebb, befogadhatóbb irányba fordultak, de az nehezen vitatható, hogy örökérvényű, jó dalokat akkor is írtak.

Jay Allen Sanford pedig igyekszik megmutatni, milyen ellentétek feszültek, milyen harcok zajlottak mindezen évtizedek alatt a háttérben, miközben az apró londoni klubokban fellépő pszichedelikus/space rock gárdából arénákat megtöltő progresszív rock alapszapat lett. A kötetet Ken Landgraf illusztrálta, aki le sem tagadhatná, hogy „a Marvelnél és a DC-nél egyaránt rajzolt kaland-, illetve szuperhősök füzeteket”. Így nála a Floyd tagjai menő, izmos fazonok (épp csak néha nehéz követni, melyik melyik), és Playboyba való női szépségeket rajzolt szinte minden oldalra, okkal-ok nélkül. Ez így azért furcsa, vagy legalábbis nem túl hiteles, ezzel együtt azonban ez egy jó képregény, mely tényleg behúz a Pink Floyd mágikus, kaleidoszkóp-szerűen változatos zenei világába. ■

MÉDIARADAR

DRINK STATION

DRINK STATION ROCKS

Kedvenc bandád italai
Magyarországon a Drink Station
kínálatában.

RÉGI LAPSZÁMAINKAT
ELOLVASHATOD A LAPTAPÍR.HU-N!

OLD SCHOOL

Válogatás az Új Metal Hammer H magazin
1995. áprilisi számának tartalmából.

ÖSSZEÁLLÍTOTTA: POSTA JÁNOS

56 oldal (+8 oldal poszter) 195 Ft

A TERMINATOR 3 FILMZENÉJE

„Az első albumhoz viszonyítva sokkal jobb dalokat tudtunk most írni, de nemcsak a dalok szerkezete jobb, hanem a hangszerelés is sokkal profibb lett. Nem akarom lelőni a poénokat, ezért inkább csak annyit mondok, hogy egy igazán futurisztikus hangzású metalalbumot hoztunk össze. Ugyanakkor az is igaz, hogy ezen a lemezen alig van nyoma annak a death metalos hangzásnak, ami az első albumunkat jellemezte. A gitárok sincsenek már annyi-

ra mélyre hangolva. Minden nóta olyan, mint egy filmzene, és minden dal valakinek az életét súríti össze. Van, aki szerint elkészítettük a Terminator 3 filmzenéjét, évekkel megelőzve ezzel a filmeseket! Haha!” – Burton C. Bell, Fear Factory

SZABAD EGY TÁNCRA?

„Sokan összekapcsolnak bennünket a Dream Theater- vagy Fates Warning-típusú bandákkal, de úgy érzem, hogy mi hétköznapiabbak vagyunk náluk. Nem annyira klinikai a hangzásunk. Ne érts félre, ezek óriási bandák, és bármikor

nagyon szívesen játszanánk velük, de valahogy a hangzásuk egy kicsit túl tiszta. Szerintem egy Metallica-rajongó számára ezek a bandák túl tiszták, míg bennünk azért talán van valamennyi az utca dögéből.” – Dan Rock, Psychotic Waltz

GÓTIKUS, DALLAMOS DOOM

„Sokkal több dolgot kipróbáltunk, mint korábban. Nagyobb hangsúlyt kapott a hegedű és a zongora is. Néhány nótában egészen különleges hangulatot sikerült létrehozunk. Aztán ott van a Black God című akusztikus nóta, ahol egy énekesnő is hallható, de egészen másképp, mint a Paradise Lostnál vagy az Anathemánál. Én ugyanis együtt énekelek vele. Legalábbis beszélék, amíg ő énekel, haha! Egyébként ez egy ropant hatásos lemezzárás lett.” – Aaron Stainthorpe, My Dying Bride

EGY ÉPESZŰ NAPLÓJA

„A skinheadekkel a '84 nyarán zajlott Európa-turné során volt a legtöbb gondunk. Akkoriban egészen másmilyen buliaink voltak, mint manapság. Minden a színpadon zajlott. Az ember elkezdett játszani, és közben végig azon morfondírozott, hogy vajon kell-e majd a koncert közben verekednie?

Nagyon intenzívek voltak az akkori bulik. És ettől az intenzív hangulattól mi magunk is nagyon ingerlékenyek voltunk. Állandóan túl voltunk pörgetve. Fura egy csapat voltunk, azt meg kell hagyni. Elég barátság-talanul tudtunk bánni az emberekkel.” – Henry Rollins

SÖTÉT ÉS ÉRZÉKI ZENE

„Egy szemeteskoscsit vezettem egészen pár hónappal ezelőttig, és meg kell mondjam, nagyon szerettem a munkámat. Sokáig töprengtem azon, hogy mit válasszak: a biztos munkahe-lyemet, vagy pedig a nagyon bizonytalan profi zenészetet. [...] Sokan kérdezik, hogy a Type O Negative vajon egy gótikus stílusú banda-e, és én erre mindig azt szoktam válaszolni, hogy ha a gótikus zene a sötét érzékiségről szól, akkor igen. De ha arról szól, hogy az ember fehérre meszelt arccal, feltúrt hajjal és feketére rúzsozott szájjal játszik és közben azt hiszi magáról, hogy egy igazi vámpír, akkor mi nem tartozunk a gótikus bandák közé. Természetesen nem szándékosan léptünk olyan irányba, ami rengeteg lányt vonz a koncertjeinkre, de örülünk annak, hogy így esett. Korábban 90 százalékból 17 éves fickóknak játszottunk, és most nagyon jólesik tengernyi gyönyörű női arcot látni a színpad előtt.” – Peter Steele, Type O Negative

HANGPRÓBA

MOTÖRHEAD: Sacrifice

Egy pár fehér csizma, egy lehetetlenül szűk naci, egy kopott farmermellény, néhány bibircsók, valamint egy Rickenbacker... Lemmy, az örök visszatérő újra itt van! Az eredmény pedig egy brutálisan jó, igazi Motörhead-album lett!

Lénárd László / 10

SKID ROW: Subhuman Race

Akik egy Slave II-t vagy netán egy visszakanyarodást vártak az első albumhoz, azok biztosan nem fognak örülni ennek az albumnak, de akik a csapathoz hasonlóan nem zárkóznak el a mai zenék elől, biztosan ráéreznek a Subhumanre.

Lénárd László / 10

MARILYN MANSON: Portrait Of An American Family

Nem mindenki vágyálma egy ilyen felkavaróan, néhol határozottan irritálóan modern album, de aki szereti Trent Reznor dolgait és azokat a zenéket, amelyek magukon viselik Reznor hatását vagy jelen esetben saját keze nyomát, azok ugyanúgy nem hagyhatják ki, mint a Natural Born Killers filmzenealbumot.

Lénárd László / 9

PROVOKATÍV, MEGDÖBBENTŐ, SZÍVBEMARKOLÓ

Co-funded by
the European Union

RENDELJ MEG ITT:
WWW.GALAKTIKABOLT.HU

HAMMER

W O R L D

LEMARADTÁL EGY LAPSZÁMRÓL? KIEGÉSZÍTENÉD A GYŰJTEMÉNYEDET?

RENDELD MEG RÉGI LAPSZÁMAINKAT!

Rendelés és további információ: rendeles@hammerworld.hu Figyelem! Személyes átvételre nincs lehetőség!
A hirdetés csak a felsorolt lapszámokra vonatkozik a készlet erejéig!

RENDELHETŐ LAPSZÁMOK
2990 FT / DB

TELJES ÉVFOLYAMOK (2013–2017)
19 990 FT / ÉVF.

NEM RENDELHETŐ

ELFOGYOTT

No. 201 2008/2

No. 202 2008/3

No. 203 2008/4

No. 204 2008/5

No. 205 2008/6

No. 206 2008/7+

No. 207 2008/9

No. 208 2008/10

No. 209 2008/11

No. 210 2008/12+

No. 211 2009/2

No. 212 2009/3

No. 213 2009/4

No. 214 2009/5

No. 215 2009/6

No. 216 2009/7+

No. 217 2009/9

No. 218 2009/10

No. 219 2009/11

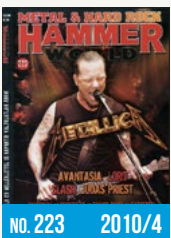
No. 220 2009/12+

No. 221 2010/2

No. 222 2010/3

No. 223 2010/4

No. 224 2010/5

No. 225 2010/6

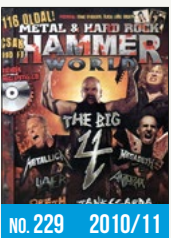
No. 226 2010/7+

No. 227 2010/9

No. 228 2010/10

No. 229 2010/11

No. 230 2010/12+

No. 231 2011/2

No. 232 2011/3

No. 233 2011/4

No. 234 2011/5

No. 235 2011/6

No. 236 2011/7+

No. 237 2011/9

No. 238 2011/10

No. 239 2011/11

No. 240 2011/12+

FIGYELEM!

A TELJES ÉVFOLYAMOKHOZ NEM JÁR
ÉVFOLYAMTÁR. AZ ÁR DARABÁR. A FUTÁRRAL
TÖRTÉNŐ KIKÜLDÉS PLUSZ KÖLTSÉG!

Menü

április 20.
SWALLOW
THE SUN
BEFORE THE DAWN
STAM1NA

Bp., Barba Negra

június 9.
CATTLE
DECAPITATION
INCANTATION
SKELETAL REMAINS

Bp., Barba Negra

június 16.
A DAY TO
REMEMBER
POLARIS

Bp., Barba Negra

július 15.
GUNS N' ROSES
PUBLIC ENEMY

Bp., Puskás Aréna

4/2	Harakiri For The Sky, Dödsrit, E-L-R	Barba Negra Blue
4/2	Calyces, nís	A38 Hajó
4/4	Gary Moore emlékest	Analog Music Hall
4/5	Henrik Freischlager	Analog Music Hall
4/5	The Vices, Jules War	Dürer Kert
4/6	Patriarkh, Dogma, Nidhogg	Analog Music Hall
4/7	Gerry McAvoy's Band Of Friends	Analog Music Hall
4/10	Jethro Tull	Erkel Színház
4/10	Downfall Of Gaia, Boru, black particles	Turbina
4/12	Eleine, Klogr, Final Stage	Dürer Kert
4/12	Austere, Lunar Tombfields, Shum	Robot
4/12	No Fear, Olmatri	A38 Hajó
4/13	Shelter, Mantra, Speedway, Tisztán a Cél Felé, Gear	A38 Hajó
4/13	Commuter, We Hate You Please Die	A38 Hajó
4/14	Comeback Kid, No Turning Back, Shooting Daggers	Dürer Kert
4/14	Trillion	A38 Hajó
4/19	An So I Watch You From Afar, Scaler, Robocobra Q.	Analog Music Hall
4/20	Swallow The Sun, Before The Dawn, Stam1na	Barba Negra
4/22	Excarnated Entity, Ascendancy, Vér	Riff
4/24	Dool, Taraban, The Family Men	A38 Hajó
4/26	Galloway, Mörbid Carnage, Pandemic	Supersonic Blue Hell
4/28	Grima, Ultar, Non Est Deus	Dürer Kert
4/29	Massive Wagons, Airstrike	Dürer Kert
4/30	Klone, Kingcrow	Instant-Fogas

~ MÁJUS ~

5/1	Colosseum	MOMkult
5/1	Amenra	A38 Hajó
5/4	Halfives, Lostzone	Dürer Kert
5/8	Anneke van Giersbergen	A38 Hajó
5/9	Venom Inc, Krisiun, Hate, Ater	Barba Negra
5/10	Nightbreed Fesztivál	Ecsegtalva
5/11	The Devil And The Almighty Blues	Dürer Kert
5/11	Weather Systems, Haunt The Woods	A38 Hajó
5/15	Caliban, In Hearts Wake, Cabal, Assemble The Chariots	Dürer Kert
5/15	Combichrist, Extise, Crimson Veil, Esoterik	Barba Negra
5/15	Then Comes Silence, Cold Contrast	A38 Hajó
5/18	Born Of Osiris, Ingested, Entheos, The Voynich Code	Dürer Kert
5/19	Arena	Analog Music Hall
5/19	Decapitated, Cryptopsy, Warbringer, Carnation	Dürer Kert
5/26	Iron Maidnem	Barba Negra
5/27	Iron Maiden, Halestorm	Budapest Sportaréna
5/28	Iron Maiden, Halestorm	Budapest Sportaréna

~ TOVÁBBI DÁTUMOK ~

6/6-	Tribute Maraton	Mátra
6/6	Whores, Help	A38
6/9	Cattle Decapitation, Incantation, Skeletal Remains	BN
6/10	Cradle Of Filth	BN
6/10	Skillet	BPRK
6/11	Kat Von D, Prayers	A38
6/14	White Ward, Thantifaxath	A38
6/15	Carcass	DK
6/15	Motionless In White, Paleface Swiss	BN
6/16	A Day To Remember, Polaris	BN
6/17	Ugly Kid Joe	BN
6/18	Die Antwoord	BPRK
6/19	Avenged Sevenfold	BPRK
6/19	Teeth Marks	A38
6/21	Fontaines D.C.	BN
6/25	Exodus	BN
6/30	Couch Slut, Bong-Ra	A38
7/2-	Rockmaraton Fesztivál	Dunaújv.
7/8	Billy Idol	BPRK
7/15	Guns N' Roses, Public Enemy	PSKS
7/16-	Campus Fesztivál	Debr.
7/19	Queens Of The Stone Age, So Good	BPRK
7/29	Gaerea	DK
7/29	Static-X	DK
7/30	Couch Slut	A38
7/30-	FEZEN Fesztivál	Székesfv.
7/31-	Fekete Zaj Fesztivál	Mátra
8/5	Thrown, Crystal Lake, Heriot	DK
8/16	Flotsam and Jetsam	AMH
8/23	Gojira	BN
8/27-	Tábor Fesztivál	Alsóörs
9/9	Die Krupps	DK
9/19	Tulsadoom, Dominance, Kurgaall, Vadon	SBH
9/25	Bleed From Within, After The Burial, Great Am. Ghost	BN
9/29	Auri	MKLT
10/2	Wind Rose, Orden Ogan, Angus McSix	BN
10/5	Wolfheart	AMH
10/6	Disturbed, Megadeth	BSA
10/7	Dark Tranquillity, Soen, Equilibrium, Lotunn	BN
10/8	Opeth	BN
10/11	Bloodred Hourglass	AMH
10/12	Atreyu	DK
10/14	Arch Enemy, Amorphis, Eluveite, Gatescreeper	BN
10/19	God Is An Astronaut, Jo Quail	DK
10/25	Blizzard, Frost, Feretrum, Dvvad	SBH
10/26	Helloween, Beast In Black	BSA
10/28	Lacuna Coil	BN
10/29	D-A-D, The 69 Eyes	BN
10/31	The Offspring, Simple Plan	MVM
11/8	Parkway Drive, Thy Art Is Murder, The Amity Affliction	MVM
11/12	Perturbator, Kaelan Mikla, Gost	DK
11/13	Aephanemer	DK
11/15	The Rasmus	BN
11/21	Pink Turns Blue	A38
11/23	Hanabie	DK
11/24	Electric Callboy	MVM
11/24	Mono	TRB
11/27	Nazareth	DK
12/2	Battle Beast, Dominum, Majestica	BN
12/3	Annisokay	BN
12/5	Clutch	BN
1/22	Beyond The Black	BN
1/23	Guano Apes	BN

A38 - A38 Hajó, AKV - Akvárium, AMH - Analog Music Hall, BSA - Budapest Sportaréna, BN - Barba Negra, BPRK - Budapest Park, DK - Dürer Kert, MKLT - MOMkult, MVM - MVM Dome, PSKS - Puskás Aréna, SBH - Supersonic Blue Hell, TRB - Turbina

Az itt listázott koncertek fellépője, időpontja és helyszíne csak tájékoztató jellegű, a fesztiválok kiírt műsora nem teljes. Hivatalos információért keresd fel a szervező kommunikációs csatornáit! A Hammerworld Media Entertainment nem vállal felelősséget az esetleges változásokért!

UTOLSÓ FRISSTÉS: 2025. MÁRCIUS 30.